Lietuvos nac. M.Mažvydo

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 31-32 (1642-43) 1981 LIEPOS-JULY 30 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672 • 35 ct.

Šeiminės sukaktys

Šalia istorinių, tautinių, religinių sukakčių, yra daugybė asmeninių ir šeiminių. Pastarosios yra giliai įsišaknijusios ir turi senas tradicijas. Yra minimi gimtadieniai, vardadieniai, vedybų, amžiaus, darbo ir kitos sukaktys. Ir jei kuri šeima nutaria minėti, pavyzdžiui, vedybinę sukaktį, visų jos bičiulių bei pažįstamų akys nukrypsta į ją. Jei tą dieną išpuola koks nors visuomeninis renginys parapijos ar kurios kitos institucijos salėje, jis gerokai nukenčia, nes netenka dalies žiūrovų — jie be jokio svyravimo eina į šeiminės sukakties minėjimą. Ir tai ne dėlto, kad šeiminė sukaktis būtų svarbesnė, bet dėlto, kad su ta šeima sieja asmeniniai ryšiai. Neatsilankymas jos šventėje būtų interpretuojamas kaip nedraugiškumo pareiškimas, boikotas ar protestas. Juk nemalonu bus susitikti su ta šeima, reikės aiškintis ir ko gero nutraukti draugiškumo santykius. Nedalyvavimas visuomeniniame renginyje bus mažai kieno pastebėtas. Tokioje psichologinėje būklėje nukenčia visuomeninė veikla, kultūrinių vakarų rengėjai susilaukia nuostolių. Dėlto šeiminių sukakčių iškilmių rengėjai turėtų apsidairyti ir parinkti tokias datas, kurios nesikerta su visuomeniniais bei kultūriniais renginiais.

TAI SAKANT, nesiekiama nuvertinti šeimines sukaktis, o tik norima priminti derinimo reikalą. Juk metų laikotarpyje yra 365 dienos — galima nesunkiai pasirinkti ir nesikirsti su kultūriniais bei visuomeniniais renginiais. Pastarieji yra paprastai iš anksto skelbiami spaudoje, radijuje, parapijų biuleteniuose, o šeiminiai renginiai nėra viešai skelbiami. Dėlto jie dažnai užklumpa kultūrinių vakarų rengėjus, juoba, kad ir šeiminių sukakčių iškilmių rengėjai pasirenka patogiausias datas. Derinti tuos dvejopo pobūdžio renginius verčia ir tai, kad daugeliu atvejų šeiminės iškilmės tampa visuomeninėmis ta prasme, jog sutraukia gausų būrį tautiečių. Kaikurios jų rengiamos net salėse, nes privatūs namai negali sutalpinti gausių svečių. Tai matydami, kaikurie visuomenės veikėjai pasisako iš viso prieš tokių šeiminių iškilmių rengimą kaip žalingą mūsų visuomenės reiškinį. Pasak jų, tai esančios paprastos išgertuvės, baliukai, kurie nieko gero neduoda, o tik pridaro nuostolių rengėjam ir bereikalingų rūpesčių. Taip buvo galima sakyti apie privačias iškilmes prieš 25 metus, kai naujieji ateiviai rengdavo "sukaktis" — vienerių metų įsikūrimo, vėliau — penkerių ir pan. Anais laikais tai būdavo paprastos išgertuvės, mažai teturėjusios socialinės reikšmės. Bet dabar dalykai yra pasikeitę.

VISŲ PIRMA po daugelio metų atsirado šeimose stambių sukakčių, vertų paminėjimo. Dauguma šeimų kietu savo darbu įsigijo namus, gerai įsikūrė, užaugino vaikus ir jau gali užtarnautai pasidžiaugti laimėtais darbais drauge su savo bičiuliais bei pažįstamais. Tokioje atmosferoje rengiamos šeiminės iškilmės darosi prasmingos, nes jos pabrėžia šeimos svarbą visuomenės gyvenime. Jei šeima pvz. mini vedybinę tėvų sukaktį — 15, 20, 30 ar daugiau metų, turi džiaugtis jos laimėjimais ir visa lietuviškoji visuomenė. Juk išgyventi šeimos darnoje tris dešimtmečius ar daugiau, užauginti vaikus, išleisti juos į mokslą, įsigyti namą ir dar paremti kitų veiklą, būtent, kultūrinę bei visuomeninę, — yra didis nuopelnas, pareikalavęs nepaprastos aukos. Tokia šeima verta pagarbos, kurią turėtų pareikšti ir Lietuvių Bendruomenės vadovybė, ir tikybinės institucijos. Paprastai stambiosios šeiminės sukaktys yra pagerbiamos valstybės prezidentų, premjerų ir net Šv. Tėvo atitinkamais raštais. Toks visuomenės vadų dėmesys šeiminėms sukaktims stiprina šeimų sandarą, iškelia jų reikšmę ir skatina žiūrėti į šeimos gyvenimą rimtomis akimis. Tai ypač svarbu mūsų laikais, kai pažiūra į šeimą keičiasi, kai jos pamatai ima svyruoti. Lietuviškoji visuomenė turėtų ir toliau kurti šeimas ant tvirtų pamatų, kad jos būtų lietuviškomis ir krikščioniškomis pilimis.

Jaunas moderniosios muzikos kompozitorius ALEKSANDRAS STANKE-STANKEVIČIUS, išleisdinęs savo kūrinių plokštelę, kurios sutiktuvės įvyko Montrealyje š.m. birželio 19 d. Jo dešinėje — leidėjų atstovas GUY RHEAUME

Septintoji vadų konferencija Kanadoje

JAV ir Prancūzijos prezidentai, Britanijos, V. Vokietijos, Italijos, Japonijos ir Kanados premjerai š.m. liepos 20 ir 21 dienomis svarstė ekonominius ir politinius pasaulio klausimus

Pirmoji ekonominė turtingiausių laisvojo pasaulio šalių vadų konferencija buvo surengta 1975 m. Prancūzijoje, kažkodėl jon neįjungus Kanados. Mūsų min. pirm. P. E. Trudeau šiose metinėse konferencijose dalyvauja nuo savo pirmo pasirodymo 1976 m. Portorike. Sekančios konferencijos įvyko: — 1977 m. — Britanijoje, 1978 m. — V. Vokietijoje, 1979 m. — Japonijoje ir 1980 m. — Italijoje. Kanadai teko septintoji konferencija, kurios nekantriai laukė P. E. Trudeau, turėjęs pirmininko pareigas. Pagrindiniams posėdžiams jis buvo pasirinkęs Montebello vasarvietę Kvebeke, apie 60 km nuo Otavos. Paskutinis pasitarimas įvyko Kanados parlamento rūmuose, vienintelė visų dalyvių spaudos konferencija — valstybiniame Meno Centre.

P. E. Trudeau pirmininkaujamoje ekonominėje konferencijoje dalyvavo: JAV prez. R. Reaganas, V. Vokietijos kanclerio H. Schmidtas, Britanijos ministerė pirm. M. Thatcher, naujasis Prancūzijos prez. F. Mitterrandas, Italijos min. Pirm. G. Spadolinis ir Japonijos min. pirm. Z. Suzukis. Šion septynių vadų grupėn buvo įjungtas ir Ekonominės Europos Bendruomenės pirm. G. Thornas.

Vyravo politika

Nors oficialiai šios konferencijos yra skiriamos ekonominėms pasaulio problemoms, šį kartą aiškiai vyravo politiniai klausimai, kuriuos ypač išjudino Izraelio susikirtimas su palestiniečiais Libane, masiniai Izraelio aviacijos ir laivyno puolimai, pareikalavę kelių šimtų civilių gyvybės aukų. Prez. R. Reaganas Montebello vasarvietėje paskelbė dešimties F-16 lėktuvų pristatymo Izraeliui sustabdymą, kol nebus užbaigti kariniai susikirtimai. Iš čia jis taip pat pasiuntė įsakymą savo pasiuntiniui P. Habibui siekti taikos atstatymo. Tad nenuostabu, kad ir pirmas oficialus konferencijos dalyvių nutarimas, paskelbtas Otavoje, lietė tik tarptautinės politkos klausimus.

Jame pabrėžiama, kad septyni konferencijos dalyviai yra vieningi tarptautiniuose reikaluose ir kad jiems didelį rūpestį sudaro pasaulio saugumo problemos. Pastovią taiką tegali atnešti tautų bei atskirų individų laisvės užtikrinimas. Dėlto visų šalių vyriausybės prašomos vengti tarptautinės įtampos didinimo savo tikslams siekti. Artimuosiuose Rytuose reikia išspręsti arabų šalių ir Izraelio nesutarimus. Paskelbtame pranešime ypač apgailestaujami paskutinieji įvykiai Libane, pareikalavę daug civilių gyventojų aukų abiejose pusėse. Čia yra būtina atsisakyti kerštо priemonių, kurios tik sustiprina įtampą, veda prie didesnio kraujo praliejimo ir netgi karo. Libanas turi atgauti savo tautinę vienybę, vidinį saugumą, taiką su kaimynais.

Rytų-Vakarų santykiai

Rūpesčius konferencijos dalyviams kelia karinių Sovietų Sąjungos jėgų stiprinimas, kišimasis į tarptautinius reikalus. Dėlto Vakarų pasaulis turi siekti jėgų pusiausvyros, kuri užtikrintų saugumą. Būsimieji pokalbiai priklausys nuo Sovietų Sąjungos laikysenos. Juose reikia siekti ginklų kontrolės ir netgi nusiginklavimo sutarčių, nepažeidžiant saugumo su ginklavimosi išlaidų sumažinimu. Viltіes teikia paskutinieji pasiūlymai Madrido konferencijoje, liečiantys ginklavimosi sumažinimą, sustiprintą žmogaus teisių apsaugą, jeigu tuos pasiūlymus priims Sovietų Sąjunga.

Afganistano klausimu pakartojamas pernykštės konferencijos Italijoje nutarimas, smerkiantis sovietinę to krašto okupaciją. Bus ir toliau remiamos tarptautinės pastangos, užtikrinančios karinių Sovietų Sąjungos dalinių pasitraukimą. Afganistanas, siekiantis laisvės, pats turi apspręsti savo likimą. Tokios teisės laukia ir Kambodijos gyventojai. Tad didžiai sveikintina būtų tarptautinė konferencija Kambodijos reikalais.

Baigminiame pranešimo paragrafe pabrėžiama, kad visur turi būti užtikrintas saugumas, tautinė nepriklausomybė, vedanti į taiką. Visi žmonės turi teisę į laisvą savo ateities sprendimą be kitų šalių įsikišimo.

Neoficialiai buvo pranešta, kad didžiausią spaudimą prez. R. Reaganui pradėti nusiginklavimo derybas su Sovietų Sąjunga darė V. Vokietijos kanclerіs H. Schmidtas. Jam buvo užtikrintі pirmieji būsimi žingsniai šia kryptimi lapkričio mėnesį. Esą tada pokalbius Jungtinėse Tautose pradės valstybės sekr. A. Haigas su užsienio reikalų min. A. Gromyka. Britanijos atstovai konferencijoje šioms ginklų sumažinimo deryboms siūlė jėgos politikos principus. Atrodo, kad ligšiolinę griežtą prez. R. Reagano taktiką remia ir ministerė pirm. M. Thatcher.

Ekonominiai reikalai

Tarptautinėje politikoje septyni vadai pasiekė aiškius nutarimus, bet tos vienybės jiems aiškiai trūko ekonominėse problemose. Šios dalies nutarimuose pilna bendrybių, stokojama konkrečių įsipareigojimų. Iš anksto buvo žinoma, kad prez. R. Reaganas labiausiai bus puolamas dėl savo kovai su infliacija pasirinkto paskolų pabranginimo. Siekdami išlaikyti savo valiutos vertę, šios politikos turėjo imtis ir kiti konferencijos dalyviai, nors ji didina nedarbą. Prez. R. Reaganas šios taktikos neatsisakė, bet privačiuose pokalbiuose pranašavo, kad paskolų palūkanos turėtų sumažėti dar šių metų pabaigoje.

Antrajame oficialiame konferencijos pranešime skelbiama kova dviem pagrindinėm negerovėm — infliacijai ir nedarbui. Su jomis turi būti kovojama tuo pačiu laiku. Esą reikia sumažinti valdinius įsiskolinimus, biudžetinius deficitus, vyriausybių išlaidas, nors dėlto gali sumažėti ekonominis valstybių augimas, dėl kurio nebus susilaukta nedarbo palengvėjimo. Susidaro įspūdis, kad šiuo klausimu kiekvienai valstybei paliekamas savitas jos sprendimas.

Sovietinės dujos

Žinoma, kad tarp R. Reagano ir H. Schmidto vyko karštos diskusijos dėl planuojamo dujotiekio iš Sovietų Sąjungos. Natūraliomis dujomis tada pasinaudotų V. Vokietija ir

(Nukelta į 7-tą psl.)

KANADOS ĮVYKIAI

Doleriniai rūpesčiai

Didėjančias ekonomines Kanados problemas atskleidė staigus infliacijos pakilimas birželio mėnesį iki 12,8%. Tai yra didžiausias pragyvenimo pabrangimas nuo 1948 m., kai Kanada iš karo metų kainų bei atlyginimų kontrolės buvo pereinanti į laisvus principus. Augščiausia 22,3% infliacija Kanadoje buvo pasiekta 1917 m. Kartu su infliacijos pakilimu Kanados dolerio vertė nukrito iki 81,96 amerikietiško cento, pasiekdama 48 metų rekordą. Dolerio vertė tebuvo žemesnė 1933 m. — 81,30 amerikietiško cento. Min. pirm. P. E. Trudeau vyriausybė Kanados dolerio vertę nori išlaikyti 83 centų ribose. Tai atliekama kanadiškų dolerių supirkinėjimu užsienyje, panaudojant JAV dolerių atsargas, kurios dabar jau yra gerokai sumažėjusios. Kalbama, kad Kanados doleris gali nukristi iki 80 centų. Oficialiai vis dar kaltinama prez. R. Reagano politika, peraugštai pakėlusi palūkanas paskoloms. Iš tikrųjų kanadiškas doleris buvo penkiais centais brangesnis už amerikietišką, kai valdžią perėmė min. pirm. P. E. Trudeau vyriausybė. Jo vertės kritimas prasidėjo be jokių augštų palūkanų paskoloms JAV-se. Prez. R. Reagano valdymo laikotarpyje Kanados doleris tenukrito maždaug vienu centu. Matyt, didesnės įtakos jo vertės sumažinimui turėjo augantys deficitiniai valdžios biudžetai. Pastovus biudžetų subalansavimas, praktikuotas liberalų partijos vyriausybių, pasibaigė su min. pirm. L. B. Pearsonu. Naująjį biudžetą finansų min. A. MacEachenas žada paskelbti spalio mėnesį, laikydamasis septynių vadų nutarimų jų konferencijoje. Spė-

(Nukelta į 6-tą psl.)

Pasaulio įvykiai

KARO VEIKSMUS TARP IZRAELIO IR PLO ORGANIZACIJOS Libane pavyko sustabdyti specialiam JAV prez. R. Reagano pasiuntiniui P. Habibui. Karo paliaubas jis paskelbė kartu su Izraelio premjeru M. Beginu, o jas patvirtino ir PLO vadas Y. Arafatas. Paliaubų betgi nepripažįsta viena nedidelė PLO grupė, apšaudanti taikinius pietiniame Libane, kurį valdo krikščionių libaniečių milicija su Izraelio remiamu ir jo reikalams tarnaujančiu mjr. S. Haddadu. Žvalgybiniai Izraelio lėktuvai vėl buvo pasirodę virš Beiruto, bet šį kartą nieko nebombardavo. Pusę mėnesio trukusiose kovose Libane žuvo apie 500 gyventojų, buvo sužeista apie 2.000. Izraelio aukos — 7 žuvusieji, 60 sužeistų. Iš spaudos pranešimų paaiškėjo, kad prez. R. Reagano vyriausybė per Jungtines Tautas buvo užmezgusi ryšius su PLO vadu Y. Arafatu ir gavusi jo pažadą neapšaudyti sovietinėmis raketomis šiaurinės Izraelio dalies, kol P. Habibas ieškos kompromisų įtampai tarp Sirijos ir Izraelio sumažinti. Y. Arafatas laikėsi savo pažado: nuo gegužės 1 d. iki liepos 9 d. Izraelio teritorijos nepalietė nė viena raketa. Abipusė kraujo banga prasidėjo liepos 9 d., kai Izraelis ėmė bombarduoti Libaną. Didelių nuostolių buvo padaryta civiliams Libano gyventojams, sunaikinta naftos valykla, elektros jėgainė, visi tiltai per Litanijos ir kitas upes pietiniame Libane. Gausias civilių gyventojų aukas atskleidė savo filmais JAV televizijos atstovai. Jie netgi parodė Izraelio lėktuvus, puolančius prie sunaikinto tilto per upę automobiliais ir motociklais važiuojančius žmones. Tokia Izraelio premjero M. Begino taktika pasidarė nepakeliama prez. R. Reaganui, siekiančiam artimesnių ryšių su arabų šalimis. Ji taip pat sukėlė opoziciją pačiame Izraelyje, sumažino Izraelio rėmėjų grupę JAV kongrese. Matyt, dėl jos buvo padarytas didesnis spaudimas M. Beginui, atnešęs karo paliaubas, kurios greičiausiai ir vėl bus nutrauktos. Laikraščių vedamuosiuose primenama, kad M. Beginas yra buvęs teroristų grupės vadu, kai Izraelis siekė nepriklausomybės. Jo veiksmai Izraelį stumia vis didesnėn izoliacijon pasaulyje.

Trūksta maisto

Reformų siekiančią Lenkiją pradeda spausti didėjantis maisto gaminių trūkumas. Vyriausybė nuo rugpjūčio 1 d. sumažino kortelėmis pardavinėjamą mėsos kiekį. Per mėnesį pagal kortelę kiekvienam gyventojui mėsos bus parduodama ne 8,1 svaro, o tik 6,6. Kartu drastiškai net iki 300% pakeliamos maisto gaminių kainos. Kutno mieste įvyko pirma "badaujančių" lenkų demonstracija. Daugiau mėsos savo gyventojams reikalauja ir miestų burmistrai. Krautuvės yra beveik tuščios. Spaudoje rašoma, kad kaikurie lenkai su birželio mėnesio kortelėmis mėsos susilaukė tik liepos pabaigoje. Maisto gaminiams importuoti iš užsienio neturima lėšų, nes Lenkija užsieniui jau yra skolinga $27 bilijonus. Riaušes Lenkijoje 1970 m. ir 1976 m. sukėlė maisto gaminių pabranginimas. Atrodo, Maskva, atidėjusi Lenkijos invaziją, tikisi susilaukti naujų riaušių. "Solidarumo" unijos vadas L. Walensa dėl nuovargio ir perdidelės įtampos atsidūrė ligoninėje.

Nuteisė žudiką

Teismas Romoje turką teroristą M. A. Agcą, bandžiusį nužudyti popiežių Joną-Paulių II gegužės 13 d., nuteisė kalėti iki gyvos galvos. Į šią bausmę yra įjungtas ir dviejų amerikiečių turisčių sužeidimas. Pagal Italijos įstatymus laisvėn M. A. Agca tegalės būti išleistas po 28 metų. Pirmuosius metus jam teks praleisti vienutėje. M. A. Agca prisipažino bandęs nužudyti popiežių, bet reikalavo, kad jį teistų Vatikano teismas. Vatikanas pasirašytu konkordatu tokias bylas yra perdavęs Italijos teismams. Susirūpinimą Jono-Pauliaus II sveikata kelia jo pirmas pasirodymas televizijoje — juoston įrašyta kalba, atidaranti 43-jį tarptautinį eucharistinį kongresą Lurde, Prancūzijoje. Televizijos ekranuose europiečiai matė tik Jono-Pauliaus II šešėlį, neatgavusį turėtų jėgų ir balso. Iš ligoninės jis atsisakė grįžti į Vatikaną, kol nebus padaryta paskutinė operacija. Popiežių vis dar kamuoja su kraujo transfūzija įsimetęs virusas. Pasitarimams kviečiami specialistai iš JAV.

Atidėjo konferenciją

Europos saugumo konferencija Madride, svarsčiusi 1975 m. Helsinkio sutarties vykdymą, buvo atidėta iki spalio mėnesio. Susitarimų nepavyko pasiekti nei nusiginklavimo, nei žmogaus teisių reikaluose. Maskvoje ketverius metus sunkaus darbo stovyklos ir penkerius metus tremties gavo Helsinkio grupės narys F. Serebrovas, atskleidęs politinių kalinių kankinimą psichiatrinėse ligoninėse. Irina Grivina už tokį pat "nusikaltimą" susilaukė penkerių metų tremties.

Šiame numeryje:

Šeiminės sukaktys
Kai susiduria šeiminiai ir visuomeniniai bei kultūriniai renginiai
Septintoji vadų konferencija Kanadoje
Ekonominiai ir politiniai klausimai viršūnių pasitarime
Mintimi ir širdimi Lietuvos link
Pranešimas iš Britanijos apie katalikų veikėjų suvažiavimą
Nafta Baltijos srityje
Stiprinamos pastangos rasti naftos Baltijos jūros srityje
Lietuvos karininkai Australijoje
Buvę kariai gerai įsikūrė ir išvystė gyvą kultūrinę veiklą
Ar Lietuva nugalėta?
Yra dvasinė Lietuva, kurios nė sovietinis milžinas neįveikia
Kad linksmiau būtų...
Pokalbis su humoristu ir aktoriumi Vitaliu Žukausku Britanijoje
Paskaita apie Lietuvą politikams
Kun. K. Pugevičius kalbėjo Kanados parlamentarams Otavoje
Veikalas su žymiais trūkumais
Dr. Jakšto pastabos apie kontroverinį Kušnerio veikalą
Rašytojas, troškęs gyventi savoje gūžtoje
Kun. Stasius Būdavas, miręs prieš 15 metų Amerikoje

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. Kastytis

Metinė prenumerata $15, pusmetinė — $8. Rėmėjo prenumerata $20.
Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc. Subscription rates: $15.00 per year, $8.00 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.

RELIGINIAME GYVENIME

★ **RYŠIUM SU BRITANIJOS PRINCO KAROLIO** sutuoktuvėmis su Diana Spencer didžioji spauda pastebi, kad Anglikonų Bendrijoje pastaraisiais dešimtmečiais įvyko žymių pasikeitimų santuokos nuostatuose. Jei minėtos sutuoktuvės būtų rengiamos 1920 metais, jos negalėtų įvykti, nes Dianos tėvai yra persiskyrę ir vėl susituokę su kitais partneriais. Ištuokos ar skyrybos tais laikais karališkoje britų šeimoje nebuvo toleruojamos. Mat Anglikonų Bendrijos galva yra Britanijos karalienė arba karalius. Dėlto ji iki šiol nepripažino ištuokų ir antrųjų sutuoktuvių.

★ **PRAEITYJE ANGLIKONŲ BENDRIJA** atskilo nuo visuotinės Bendrijos dėl karaliaus Henriko VIII (1491-1547) santuokų. Henrikas VIII, nepaisydamas Šv. Tėvo valios, norėjo atsikratyti pirmosios žmonos Katarinos Aragonietės ir vesti Oną Boleyn. Pagaliau jis paskelbė Anglijos Katalikų Bendriją nepriklausoma ir pasidarė jos galva. Tokiu būdu jo santuoka su Katarina Aragoniete buvo pripažinta neteisėta ir paruoštas kelias sutuoktuvėms su Ona Boleyn, kuri vėliau buvo nužudyta. Sekanti Henriko VIII santuoka su Ona Kleviete buvo pripažinta neteisėta ir baigėsi ištuoka. Ketvirtoji jo žmona Katarina Howard buvo nužudyta, o penktoji Katarina Parr pragyveno ir patį Henriką VIII. Visdėlto senoji Anglikonų Bendrija laikėsi krikščioniškos tradicijos/ santuokos srityje ir nepripažino ištuokų. Taip 1936 m. ji privertė atsisakyti karaliaus sosto Edvardą VIII, kuris vedė Wallis Warfield Simpson, dukart išsiskyrusią moterį. Princesė Margarita atsisakė santuokos su išsiskyrusiu Peter Townsend 1955 m. Po to britų karaliaus šeimoje dalykai pradėjo keistis: 1978 m. princesė Margarita išsiskyrė su savo vyru Snowden.

★ **ANGLIKONŲ BENDRIJOS SINODAS,** matydamas, kad Britanijoje dažnėja ištuokos, nepaisant senosios krikščionių tradicijos, ėmė svarstyti to naujo proceso įteisinimą. Po ilgų svarstymų 1981 m. Yorke minėtasis sinodas 296 balsais prieš 114 nutarė leisti išsituokusiems anglikonams antrą kartą tuoktis šventovėje su kitu asmeniu tam tikromis aplinkybėmis. Kokios tos aplinkybės, tiksliau nesakoma — palikta tolimesniem svarstymam.

★ **NAUJAUSIA STATISTIKA** rodo, kad ištuokų skaičius Britanijoje yra didžiausias visoje V. Europoje: iš penkių santuokų atsiranda dvi ištuokos. Ištuokų epidemija palietė net Anglikonų Bendrijos hierarchiją — kaikurie jos nariai jau veda ištuoktas moteris. 1981 m. birželio mėnesį Reptono vyskupo pagalbininkas Stephen Verney vedė išsituokusią moterį. Konservatyvieji anglikonų sluogsniai tuo labai stebėjosi. Šiuo metu yra daug anglikonų, susituokusių civilinėse įstaigose. Jų santuoką po to paprastai palaimina kunigas privačiu būdu. Kaikurie anglikonai kreipiasi į metodistus, liberaliau žiūrinčius į santuokas, nuslepia nuo anglikonų kunigų informacijas apie pirmąją santuoką arba susidėję gyvena be jokio viešo pripažinimo.

★ **ANTRĄ KARTĄ SUSITUOKUSIEMS** Anglikonų Bendrija dar neleidžia priimti Komunijos. Tačiau duoda galią vietos vyskupui daryti išimtis. Š.m. vasario mėnesį sinodas nutarė panaikinti ir tą suvaržymą. Šiam nutarimui įgyvendinti reikalingos taisyklės, kurias paruoš specialus komitetas, vadovaujamas Kanterburio arkivyskupo R. Runcie. Jomis bus tvarkomos išsiskyrusių santuokos ir Komunijos priėmimas. Kol sinodas jas priims, anglikonų kunigai jau pradėjo vykdyti minėtąjį sinodo nutarimą savo nuožiūra. Šiuos pakeitimus remia arkiv. R. Runcie, tačiau didžiausias jų šalininkas yra Winčesterio vyskupas J. Taylor, kuris pareiškė: "Kai įsibėgėjime stabdžiai neveikia, turime daryti ką nors kitą, nes turime reikalą su epidemija." Atrodo, britų dauguma tokiem pakeitimam yra palankūs, tačiau galimybės susijungti su Katalikų Bendrija tuo būdu mažėja.

★ **KANADOJE ĮSTEIGTA ORGANIZACIJA** "Canadian Catholics for Women's Ordination", kuri rūpinasi galimybe moteris šventinti kunigais. Toronte įvyko jos narių suvažiavimas. Jame dalyvavo 28 moterys, kurių tarpe buvo kelios vienuolės. Spaudos konferencijoje kalbėjo Ellen Leonard ir pareiškė, kad sąjūdis už moterų šventinimą kunigais plečiasi. Jos manymu, moterys jau dabar atlieka daug kunigiško darbo įvairiose srityse, paruošia žmones sakramentams, bet pačios negali jų tiekti, nes neturi kunigystės šventimų. Didžiausia kliūtis — 2000 metų tradicija, šventinusi kunigais tiktai vyrus. Bet, pasak jos, krikščionija ištisus 1900 metų nelaikė vergijos įvedimo nemoraliu dalyku, bet dabar mato, kad vergija yra blogas dalykas. Taigi esą pagrindo manyti, kad ir moterų kunigystės klausimas susilauks tinkamo sprendimo. Tuo atveju ir vedę vyrai esą būtų šventinami kunigais.

★ **NAUJASIS LENKIJOS PRIMAS,** Gniezno ir Varšuvos arkivyskupas Joseph Glemp yra jauniausias iš visų Lenkijos vyskupų ordinarų, būtent, 52 metų amžiaus. Jis tapo mirusio kardinolo S. Wyszynskio įpėdiniu, nes kurį laiką dirbo to kardinolo sekretoriate kaip patarėjas ir artimai bendradarbiavo su velioniu. Naujojo primo tėvas buvo druskos kasyklų darbininkas. Dėlto ir sūnui darbininkų gyvenimas yra labai artimas. Kurį laiką jis buvo Varmijos vyskupu R. Prūsijoje, kuri dabar priklauso Lenkijai. Naujo paskyrimo proga jį sveikino ir komunistinės Lenkijos valdžios nariai — prezidentas, premjeras Jaruzelskis ir kompartijos vadas S. Kania. Su komunistine valdžia naujasis primas yra turėjęs daug reikalų ir moka su ja kalbėtis. Kaikurie Lenkijos dvasininkai pastebi, kad naujasis arkivyskupas užėmė vieną sunkiausių sostų, kurį iki šiol stipria ranka valdė velionis kardinolas S. Wyszynskis. Krokuvos kunigas A. Bardeckis pareiškė, kad Wyszynskis buvo neoficialus K. Bendrijos diktatorius, turėjęs tokią galią, kaip joks kitas Lenkijos K. Bendrijos istorijoje".

★ **NEKATALIKŲ TEOLOGINĖS INSTITUCIJOS** bando suvienodinti teologinį švietimą, kuris yra gerokai skirtingas kiekviename krašte. Tam tikslui Toronte, Kanadoje, buvo sukviesta konferencija "Global Solidarity in Theological Education". Joje betgi pasireiškė labai daug skirtingų nuomonių. Vyravo daugiausia amerikiečiai, kėlę antraeilės reikšmės dalykus. Baigiantis trijų dienų konferencijai, vienas "trečiojo pasaulio" atstovas pareiškė savo nepasitenkinimą tais, kurie žaidžia solidadarumo žodžiais, bet nepaliečia esminių dalykų, kaip badaujantys kraštai ir taikos stoka. O vienas kalbėtojas, pasisakęs esąs Amerikos indėnas, pabaigoje pasakė kalbą, kurioje pareiškė, jog ta konferencija buvusi bevertė, pasitarnavusi tiktai vidurinei klasei ir baltųjų vyravimui teologiniame švietime. Konferencijos rekomendacijose buvo išreikštas pageidavimas kovoti su rasizmu, seksizmu, kreipti daugiau dėmesio į kitas kultūras bei jų poreikius, į diskusijas seminarijose taikos bei nusiginklavimo klausimais.

★ **JAV-BIŲ LIETUVIŲ KATALIKŲ KUNIGŲ VIENYBĖS** suvažiavimas rengiamas rugpjūčio 19-20 dienomis Scrantono universitete. Bus gvildenama aktuali tema: "Lietuviška parapija — laidotuvės ar prisikėlimas?" Kalbės mons. Geno Baroni, kun. Jerry Thompson, NCCB, bus simpoziumas tema "Lietuviška parapija ir jos ateitis". Be to, bus svarstomas pasiruošimas Lietuviškos Parapijos Metams, Šv. Kazimiero 500 mirties jubilėjaus iškilmės. Į suvažiavimą registruotis šiuo adresu: Rev. V. Cukuras, St. Casimir's Rectory, 350 Smith St., Providence, RI 02908. Tel. (401) 331-1051.

NORITE TAPTI KUNIGU?
Vienuole? Esate virš 30 metų? Desire priesthood? Sisterhood? Over 30? Kreipkitės: Father Nigro, Gonzaga U. Spokane, 99259, USA.

Optical Studio
OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(prieš Lietuvių Namus)
Telefonas 535-6252
Greitas patarnavimas, neaugštos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

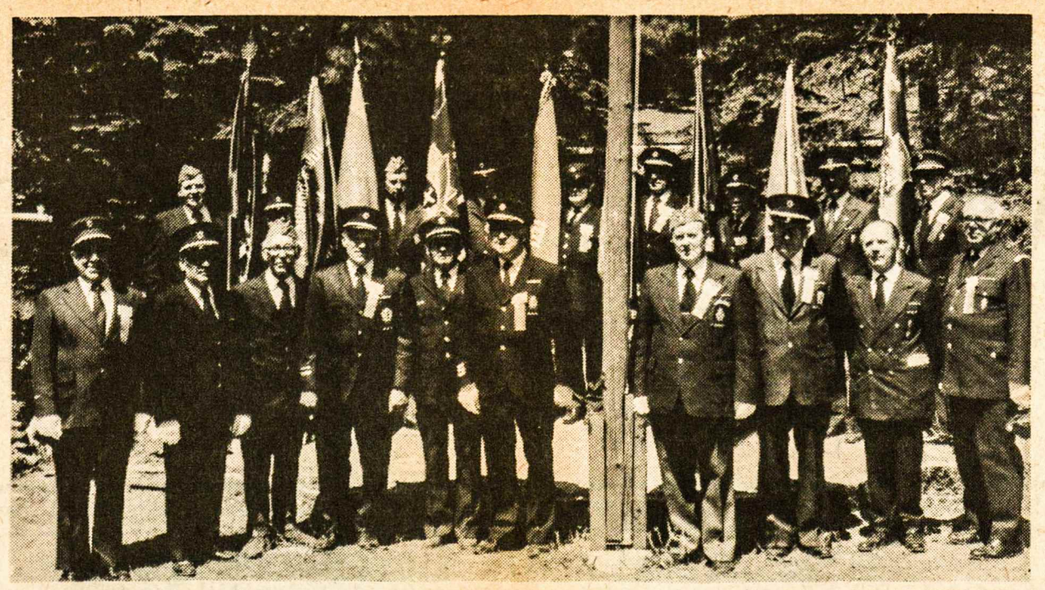

Kanados lietuvių šaulių vadai ir jų svečiai, dalyvavę kultūrinėje šaulių stovykloje N. Wasagoje Nuotr. St. Dabkaus

PRANEŠIMAS IŠ BRITANIJOS

Mintimi ir širdimi Lietuvos link

STASYS KASPARAS

Reikšmingas suvažiavimas

D. Britanijos Lietuvių Katalikų Federacijos (Bendrijos) suvažiavimas įvyko Nottinghame, Tėvų marijonų vadovaujamame Aušros Vartų Marijos Židinyje, birželio 20 d. Jis prasidėjo 11 v. r. koncelebralinėmis Mišiomis, kurias atnašavo kan. Valentinas Kamaitis, šiaurės vakarų Anglijos lietuvių sielovados vedėjas, kun. dr. Steponas Matulis, MIC, D. Britanijos lietuvių sielovados vedėjas, kun. dr. Jonas Sakevičius, MIC, Londono lietuvių parapijos klebonas. Pamokslą pasakė kan. V. Kamaitis. Solo giedojo Justinas Černis, vargonais palydėjo Pranas Dzidolikas.

Suvažiavimą pradėjo centro valdybos pirm. Petras Popika. Darbo prezidiumo pirmininku išrinktas S. Vaitkevičius, sekretoriumi — S. Kasparas. Žodžiu sveikino D. Britanijos Lietuvių Jaunimo Sąjungos vardu — Algis Važgauskas, Londono lietuvių choro — Pranas Dzidolikas, skautų vietininkijos — Antanas Jakimavičius, svečius iš Amerikos — aktorius Vitalis Žukauskas, DBL Sąjungos — Balys Butrimas. Raštu sveikino Europos lietuvių vysk. A. Deksnys, vysk. V. Brizgys, Lietuvos atstovas D. Britanijai Vincentas Babickas, Skotijos lietuvių sielovados vedėjas prel. Juozas Gutauskas. Lenkijos lietuvių vardu sveikino dr. Barbora Vileišytė, Skotijos moterų draugijos — Joana Sarafinaitė ir kun. Jonas Kuzmickis, Bradfordo lietuvių kapelionas.

Mandatų komisijon išrinkti: A. Jakimavičius, A. Petkevičius, J. Levinskas, rezoliucijų komisijon — kan. V. Kamaitis, kun. dr. J. Sakevičius, kun. dr. S. Matulis, K. Vilkonis.

Centro valdybos pirmininkas savo labai kondensuotame pranešime atpasakojo trejų metų veiklą. Lenkijos lietuviams siuntinių tarnybą organizavo Onutė Virbickaitė, kuri pasiuntė 112 siuntinių. Valdybos sekretorius kun. S. Matulis pareiškė, kad turbūt niekas netikės, kiek būta susirašinėjimo. Iždininkė Janina Narbutienė pranešė, kad turėta pajamų 7285 svarai, išlaidų 3451 svaras. Iždė yra 3833 svarai.

Revizijos komisija savo patikrinimo aktu pasisakė, kad finansiniai reikalai vedami tvarkingai.

Svarstant ateities veiklą, kun. dr. J. Sakevičius kalbėjo apie arkivyskupo Jurgio Matulaičio beatifikacijos bylą, G. Kaminskienė — apie lietuvės motinos pareigas, A. Petkevičius — apie pašaukimus į kunigus. Tuo pačiu reikalu kalbėjo kan. V. Kamaitis ir kun. dr. S. Matulis. A. Jaloveckas ir S. Kasparas dėstė savo mintis, kaip reikėtų organizuotis ateinančiam Šv. Tėvo vizitui D. Britanijoje. Kazys Vilkonis siūlė organizuoti savišalpos būrelius savo lietuviškose kolonijose. S. Kasparas ir K. Vilkonis siūlė, kad įstatai būtų peržiūrėti ir daugiau pritaikyti laiko sąlygoms.

Išrinkta nauja centro valdyba: P. Popika, S. Matulis, A. Jakimavičius, J. Narbutienė, B. Vaitkevičius, K. Bivainis.

Revizijos komisija: G. Kaminskienė, A. Jaloveckas, R. Juozelskis.

Nutarimai

Rezoliucijų komisija pasiūlė pasveikinti Šv. Tėvą Joną-Paulių II ir palinkėti greitai pasveikti, prašyti, kad pagreitintų arkivyskupo Jurgio Matulaičio beatifikacijos bylą; paginti D. Britanijos lietuvius gausiau dalyvauti pamaldose ir lietuviškuose parengimuose; remti Lietuvos katalikų pogrindžio savilaidą; remti lietuvišką spaudą, pirmiausia "Šaltinį", "Europos Lietuvį"; užsienio spauda remtina lygiai, kaip ir savoji; pasirūpinti, kad D. Britanijos lietuviai susitiktų su D. Britaniją lankančiu Šv. Tėvu, Jonu-Paulium II-ju; pasveikinti Europos lietuvių vyskupą A. Deksnį, švenčiantį 75 metus amžiaus ir 50 metų kunigystės sukaktį; pasveikintti kun. J. Kuzmickį, švenčiantį 45 metų kunigystės sukaktį.

Suvažiavimas įgalioja centro valdybą, reikalui esant, kooptuoti specialius žmones valdybon specialiems reikalams.

Suvažiavimo metu buvo išklausyta lietuviškas popiežiaus žodis, pasakytas Šv. Kazimiero kolegijos 30 metų sukakties proga.

Kun. J. Sakevičius, suvažiavimui einant prie galo, paprašė visus dalyvius pasirašyti prašymą Šv. Tėvui, kad pagreitintų arkiv. Jurgio Matulaičio beatifikacijos bylą.

D. Britanijos Lietuvių Katalikų Federacija yra viena iš didžiųjų organizacijų: 5 valandų reikalams apsvarstyti tikrai buvo permaža. Kitas suvažiavimas, kurį rengs naujoji valdyba, turėtų duoti daugiau laiko. Reikalų buvo daug, bet reikėjo pro juos prabėgomis praeiti.

Sukilimo minėjimas

Suvažiavimo proga paminėta 1941 m. Lietuvos sukilimo sukaktis, vadovaujantis šūkiu "Mintimi ir širdimi kryžių Lietuvos link".

Minėjimą pradėjo centro valdybos pirm. Petras Popika. Pagrindinę kalbą pasakė dr. Stasys Kuzminskas, kuris tuomet, kai sukilimas vyko Lietuvoje, dirbo su plk. K. Škirpa Berlyne. Jo kalba buvo, kaip visuomet, trumpa, sodri ir daug pasakanti, nes jis gerai žino, kaip tas sukilimas buvo planuojamas. Po savo kalbos dr. S. Kuzminskas paprašė sukilimo gyvybės aukas pagerbti atsistojimu ir sugiedoti Maironio "Lietuva brangi".

Nottinghamo skautai ir skautės atliko poezijos ir muzikos kūrinių pynę. Aktorius Vitalis Žukauskas deklamavo visos eilės poetų ir rašytojų kūrinius, kurie tiko to minėjimo nuotaikai. Jis visus klausytojus perkėlė į Lietuvą, kur vyko sukilimo veiksmai.

Nottinghamo lietuvių choras "Gintaras", vadovaujamas solistės Vidos Gasperienės, sudainavo J. Bendoriaus "Merguželė lelijėle", J. Gudavičiaus "Kur giria žaliuoja". Akompanavo Nijolė Vainoriūtė.

Wolverhamptono "Vienybės" tautinių šokių grupė, vadovaujama Genės Ivanauskienės, palydint dainomis "Gintaro" chorui, pašoko Subatėlę, Suk suk ratelį ir Kalvelį.

Vėl svečias iš Niujorko pasirodė scenoje, šį kartą su humoristine programa.

Minėjimas užbaigtas Tautos himnu. Po minėjimo įvyko jaukus pasižmonėjimas — šokiai, grojant Mykolo Narbuto muzikai.

Paroda ir talkininkai

Suvažiavimo metu Aušros Vartų Marijos Židinio patalpose vyko Rūtos Popikienės pritaikomojo meno paroda. Joje buvo išstatyti įvairūs dalykai, padaryti iš žasų kiaušinių kevalų, ir visa eilė kitų jos meno dirbinių. Labai gaila, kad mažai kas žinojo, jog tokia paroda buvo surengta suvažiavimo namuose.

Nottinghamo lietuvių moterų draugija talkino, pagamindama suvažiavimo atstovams pietus, papuošdama minėjimo salę. Draugijai vadovauja Filomena Domiševičienė.

Londono sporto ir socialinio klubo susirinkimas

Birželio 21 d. popietinėmis valandomis įvyko metinis klubo susirinkimas. Klubo vadovybė pateikė savo veiklos apyskaitą. Iš jos buvo matyti, kad 1980-1981 m. laikotarpyje turėta pajamų 12800 svarų, o išlaidų 11948 svarai. Klubo pelnas — 708 svarai. Be to, klubas turi investuotų pinigų 5668 svarus.

Rinkimuose naujon valdybon aklamacijos būdu palikti buvusieji: Stasys Kasparas — pirmininku, Justinas Černis — vicepirmininku, Juozas Sandžikas — iždininku. Revizijos komisijon: J. Šemeta ir B. Butrimas. Valdybon išrinkti: Magdalena Šemetienė, Romualdas Hoye, Mikalina Parulienė ir Mykolas Šemeta, jn.

Labai gerai ir tvarkingai susirinkimui pirmininkavo Petras Mašalaitis, sekretoriavo — S. Kasparas.

(Nukelta į 7-tą psl.)

Britanijos Londone susituokę tautiečiai — Jonas Parulis ir Suzana Šemėtaitė

Nafta Baltijos srityje

Š.m. birželio 8 d. "Oil & Gas" žurnale nagrinėjamas naftos radimas Baltijos jūroje ir jos pakraščiuose

Dar prieš pirmą D. karą geologai spėjo, kad prie Baltijos jūros turėtų būti naftos. Rusai, okupavę Lietuvą 1940 m., pradėjo ieškoti naftos užimtuose Baltijos kraštuose, bet per trumpą laiką nieko gero nesurado.

Didesnis bandomasis šulinys buvo išgręžtas 1949 m. prie Vilniaus, kur rasta naftos žymių. 1953 m. sovietai atliko antrą gręžimą prie Tilžės, kur surado truputį dujų. Sekančiais metais sovietai gręžė daug rajoninių šulinių ir rado naftos prie Kybartų, Gumbinės ir prie Kuldios (Latvijoje) 1963 m. Prie Karaliaučiaus rado naftos iki 19 statinių kasdien. 1964 m. prie Gargždų rasta naftos ir 1968 m. jau gauta jos po 428 statines į dieną.

Pirmas komerciškai vertingas gręžinys atliktas prie Vėluvos (Karaliaučiaus rajone) 1932 m. su 1000-1200 st./d. produkcija. Tačiau naftos sluogsnis nėra gilus. Toliau keli šuliniai buvo išgręžti tarp Vėluvos — Karaliaučiaus — Gumbinės. Geologai mano, kad Karaliaučiaus rajone naftos sluogsnis gali turėti apie 40.000.000 metrinių tonų. Nuo 1975 m. sovietai iš Karaliaučiaus rajono kasdien gaudavo po 28.000 statinių kasdien.

Karaliaučiaus rajone dabar veikia apie 80 šaltinių su 29.000 st/d. naftos. Aštuoni naftos laukai yra po Baltijos jūra (dar nevisi gręžiniai veikia) apie 30 km. nuo kranto Karaliaučiaus rajone. Vienas iš jų yra visai prie Pilau įlankos Ludvigsortėje. Yra užplanuota daugiau gręžinių, ir tikimasi 1985 m. turėti 50.000 st./d. produkcijos. Rusų geologai mano, kad Lietuvos — Karaliaučiaus rajone ir po Baltijos jūra yra per 73.000 kvadratinių mylių ploto, kur gali būti naftos sluogsniai.

Lietuvoje tarp Gargždų ir Plungės yra keturi naftos šuliniai, kurie nėra labai vertingi. Vienas panašus yra Latvijoje prie Kuldigos.

Sėkmingesni radiniai surasti Vakarų Vokietijoje prie Kylio jūroje, kur produkciją pradės 1983 m. su 8.000 statinių į dieną.

1980 m. gruodžio mėn. lenkai išgręžė 2773 m. šulinį prie Karlino (maždaug 16° į rytus ir 54° į šiaurę), kur nafta sprogo ir 28 dienas degė. Lenkai buvo numatę apie 30.000-35.000 st./d., kol dar nebuvo užgesinę. Sausio mėnesį jie tą gręžinį sutvarkė ir pradėjo gamybą su 7.300 st./d. Lenkai pažymi, kad tai labai geros vertės nafta su labai mažu nuošimčiu sieros. Jie yra suradę naftos ir kitose vietose prie Baltijos ir po jūra.

V. Matulaitis

Optometristas
Dr. R. J. Lapienis
SHERWAY GARDENS MALL
25 THE WEST MALL
Toronto, Ontario
Tel. 621-5050
Talkininkas (Associate)
J. S. POLLOCK, O.D.

Canadian Art Memorials Ltd.
176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4
LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius - Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg. King George VI Niagara Falls
Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms
Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą meniška darbą pagal pageidavimus.
Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

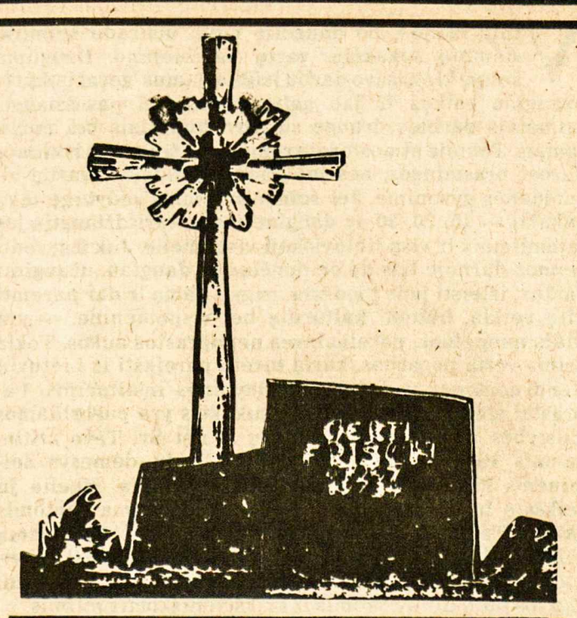

YONGE MEMORIALS LTD.
2044 YONGE ST., Toronto, Ont. M4S 1Z9
Tel. 487-2147, vakarais 445-8955
Meistriškas darbas, puikūs lietuviški projektai
ESTŲ PAMINKLŲ BENDROVĖ

Mohawk
Furniture Ltd.
PILNAS NAMŲ APSTATYMAS
★ Elektros reikmenys
★ Televizijos aparatai
★ Skalbiamosios mašinos
★ Vaikų baldai
★ Įvairūs kilimai
★ Šaldytuvai
★ Valgomųjų kambarių apstatymas ir kt.
★ Siuvamos mašinos
★ Rašomos mašinėlės
Nemokamas pristatymas į namus.
KRAUTUVĖS:
Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave. Tel. 537-1442
Rytuose — 2448 DANFORTH Ave, Tel. 699-4444
Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro.

Toronto "Atžalyno" šokėjai, užbaigę dešimtmečio koncertą, dėkoja gausiem žiūrovam kanadiečių mokyklos salėje

Lietuvos karininkai Australijoje

Australijos lietuvių bendruomenėje veikia keliasdešimt įvairių organizacijų bei institucijų. Vienos jų reiškiasi ryškiau, kitos silpniau. Po 30 čia išgyventų metų daug kam išseko entuziazmas ir energija, o daugeliui ir senyvas amžius uždėjo savo antspaudą. Todėl yra ir tokių organizacijų, kurios faktinai figūruoja tik sąrašuose.

Buvę karininkai

Prieš 30 metų (1951. 6. 10) Adelaidėje gyvenę buvusieji Lietuvos kariuomenės karininkai, kurių čia buvo įsikūrę per 40, susiorganizavo į savišalpos draugiją. Netrukus Amerikoje susiorganizavo LKVS "Ramovė", kuri kvietė visus buvusius Lietuvos kariuomenės karius steigti "Ramovės" skyrius visoje išeivijoje. Netrukus ši atsargos karininkų savišalpos draugija persiorganizavo į "Ramovės" skyrių ir ragino visus buvusius karius įsirašyti nariais. Skyriaus steigėjais buvo: A. Levickis, T. Lasauskas, A. Urnevičius, A. Rūkštelė, K. Taparas ir Č. Zamoiskis. Kvietimas rado atgarsį, ir jau pirmaisiais metais skyriuje buvo apie 60 narių. Anuomet daugelis mūsų buvo dar jauni ir energingi, tad entuziazmo netrūko. Kelerius pirmuosius metus skyrius buvo gana veiklus ir gražiai reiškėsi visuomeniniuose ir politiniuose baruose. Buvo ruošiami įvairūs minėjimai visuomenei ir jaunimui. Lėšomis buvo remiama savaitgalio mokykla, skautai ir kt., ruošiamos paskaitos ir kultūriniai parengimai.

Nusilpo ir vėl atsigavo

Bet prasidėjęs asmeninio įsikūrimo laikotarpis organizacijų veiklą žymiai pristabdė. Šis reiškinys neaplenkė ir adelaidiškio "Ramovės" skyriaus. Kelerius metus skyrius vos vegetavo. Susirinkimai buvo reti ir be turinio. Atvykdavo 10-15 narių, kurie dėl silpnos vadovybės patys nežinojo ką daryti. Vienu metu buvo galvota skyrių likviduoti.

Iš gyvenimo patirties žinoma, kad kiekvienos organizacijos likimas dažniausiai priklauso nuo jos vadovybės. Neveikli ir be iniciatyvos valdyba per trumpą laiką gali sužlugdyti net pajėgią organizaciją. Ir priešingai, veiklūs, su polekiu ir energingi vadovai gali net apsilpusią organizaciją ne tik atgaivinti, bet ir ją iškelti į pirmaujančių eiles. Kaip tik tai atsitiko ir su šiuo "Ramovės" skyriumi.

Po įvairių valdybų pasikeitimų ir apatijos 1961 m. į skyriaus valdybą buvo išrinkti: Č. Zamoiskis (pirm.), A. Levickis ir J. Jasys. Prikeliant skyrių iš stagnacijos daug iniciatyvos ir energijos parodė ir širdies įdėjo valdybos pirm. Č. Zamoiskis, su kurio atėjimu į vadovybę prasidėjo skyriaus prisikėlimas. Kaip patyręs visuomenininkas, Č. Zamoiskis iškėlė mintį susigrąžinti nubirusius narius ir pritraukti naujus. Ši akcija davė gerų vaisių. Skyrius sustiprėjo ne tik narių skaičiumi, pagerėjo nuotaika, pagyvėjo visa veikla. Dažniau buvo šaukiami susirinkimai su paskaitomis ir diskusijom, kuriose atsiskleidė skyriaus veikimo galimybės ir perspektyvos. Vėl aktyviai buvo įsijungta į bendruomenės visuomeninį ir politinį gyvenimą, teikiant moralinę ir materialinę paramą gyvybiškai svarbiom institucijom. Skyrius vėl atgavo turėtą visuomeninį svorį ir respektą.

Paminklas žuvusiems

Ramovėnai buvo iniciatoriai pastatyti Lietuvių Namų sodelyje paminklą žuvusiems už Lietuvos laisvę. Turėta mintyje Lietuvos Karo Muzėjaus sodelyje buvusio Nežinomo Kareivio paminklo kopija idėjine ir apeigine prasme. Paminklui projektą paruošė skulptorė I. Pocienė. Statybą prižiūrėjo archit. Reisonas. Lėšas ir darbo jėgą teikė patys ramovėnai. 1968 m. paminklas buvo užbaigtas ir kun. A. Kazlausko pašventintas. Į paminklo pamatus buvo įmūrytas jo statybos aktas, Lietuvos žemėlapis, "Ramovės" ženklas, 5 litų moneta, gabalas gintaro ir sauja Lietuvos žemės.

Šis paminklas tapo mūsų bendruomenės dėmesio centru ir susikaupimo vieta. Per visas tautinės šventes iškilmės baigiamos prie šio paminklo. Gražia ilga linija išsirikiavus visiem ramovėnam, giedant Lietuvos himną ir "Marija, Marija" nuleidžiamos šventei iškeltos vėliavos. Kukli tradicija yra virtusi jaudinančiomis apeigomis.

Tradicijos

Ramovėnai yra sukūrę ir daugiau prasmingų bei patrauklių tradicijų. Pvz. mirus nariui, šventovėje velionies karstas apdengiamas skyriaus vėliava ir prie jo stovi ramovėnų garbės sargyba. Taip pat ramovėnai neša karstą iki amžino poilsio vietos.

Nariams sulaukus brandaus amžiaus (65, 70 ar 75), skyriaus valdyba susirinkime juos viešai pasveikina ir įteikia šiam tikslui paruoštus adresus.

Kas metai lapkričio 11 d. visoje Australijoje minimi I D. kare žuvusieji australų kariai. Prie žuvusiems paminklo pievelėje tą dieną prismaigsto tūkstančius baltų kryželių su žuvusių lietuvių karių ir mirusių ramovėnų pavardėmis. Šios tradicijos ramovėnai rūpestingai laikosi.

Įveikta izoliacija

Būdami toli nuo "Ramovės" centro (skyriai atskirti didelių atstumų vieni nuo kitų), Australijos ramovėnai jaučiasi izoliuoti. Kilo mintis laikas nuo laiko sukviesti skyrių atstovų suvažiavimus, kuriuose būtų pasidalinta patirtimi ir aptartos veiklos problemos. Sumanymą iškėlė Adelaidės skyriaus valdyba ir pirmąjį tokį suvažiavimą sukvietė 1962 m. Adelaidėje Č. Zamoiskio sodyboje. Suvažiavime dalyvavo nemažas būrys atstovų. Prieita išvada, kad suvažiavimai yra naudingi ir turėtų būti kviečiami ateityje.

Neperiodiškai suvažiavimai vyksta iki šiol. Jau trys tokie suvažiavimai įvyko Adelaidėje (paskutinis 1980. 12. 29), vienas Melburne ir vienas Sydnėjuje. Be abejonės, šie suvažiavimai davė naujo impulso visai Australijos ramovėnų veiklai, kuri iki šiol tebėra gana gyva.

Adelaidėje gyvenę Lietuvos kariuomenės savanoriai (šiuo metu visi jau mirę) 1962 m. padovanojo skyriui vėliavą, įteikimo akte pažymėdami, kad ji būtų ir pasiliktų ramovėnų darnaus darbo ir dvasinės vienybės ženklu, nuolatos žadintų jų širdyse savosios tautos ir tėvynės meilę, lydėtų skyrių jo darbuose ir siekimuose už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę. Vėliava su palyda nešama ir išstatoma pamaldų ir tautinių švenčių metu.

Buvę pirmininkai

Kiek ramovėnų perėjo per skyriaus valdybas per visus 30 metų, dabar sunku būtų ir išvardinti. Per šį laikotarpį skyriui vadovavo šie pirmininkai: A. Levickis, Č. Zamoiskis, V. Patašius, V. Petkūnas, J. Stačiūnas, K. Taparas ir P. Mikužis. Dabartinę (1980-81 m.) skyriaus valdybą sudaro: V. Vosylius (pirm.), V. Žiukelis, J. Bočiulis, J. Jaunutis ir J. Norkūnas. Valdyba yra energinga ir darbšti. Įvairiais parengimais savo nariams ir visuomenei valdyba sutelkia nemažai pajamų, kurių didžiąją dalį skiria tautiniams reikalams. Pernai skyrius yra išdalinęs įvairių pašalpų daugiau kaip 1000,00 dol., o per pastaruosius penkerius metus daugiau kaip 7000,00 dolerių. Tai gana įspūdingos sumos, kurias gavo lietuviškoji spauda, savaitgalio mokyklos, choras, tautinių šokių grupė, Tautos Fondas, Australijos Lietuvių Fondas ir daugelis kitų institucijų bei organizacijų.

Ateitis nebaugina

Ruošiant įvairius parengimus, ramovėnams į pagalbą ateina jų šeimų moterys. Jos noriai ateina ir į skyriaus susirinkimus.

Š. m. birželio 6 d., kai buvo minima 30 metų sukaktis, skyriuje buvo per 100 narių. Valdyba ta proga suruošė iškilmingą minėjimą su vaišėmis ir menine programa. Dalyvavo 160 ramovėnų ir jų svečių. Buvo perskaitytas pluoštas gautų sveikinimų raštu. Visa eilė adelaidiškių organizacijų atstovų šiltais žodžiais pasveikino ramovėnus, linkėdami sėkmingos ateities ir savo drausmingumu bei vienybe ir toliau būti pavyzdžiu visai bendruomenei. O ramovėnai užtarnautai gali būti bendruomenei pavyzdžiu, nes jų susirinkimai dažnai būna gausesni už Bendruomenės.

Adelaidės "Ramovės" skyrius yra tikras fenomenas pilna šio žodžio prasme. Kai daugelis išeivijos organizacijų silpsta ir nyksta, šis skyrius ne tik nerodo silpnėjimo žymių, bet priešingai, kas metai paauga ne tik narių skaičiumi, bet ir darbų apimtimi. Skelbiamas mitas, kad "Ramovė" yra mirštanti organizacija, šioje metų grandinėje pas mus nepasitvirtino. Žmogus savo valia negali prailginti savosios egzistencijos, bet ryžtinga organizacija gali ir tai su kaupu įrodė šis "Ramovės" skyrius, kuris ar tik nebus vienas veikliausių ir gausiausių vienetų visoje išeivijos ramovėnų šeimoje. **S. B.**

Viešėdami Čikagoje, neužmirškite aplankyti **N. ir J. VAZNELIŲ**

Gifts International Inc.

2501 W 71st STREET, CHICAGO, ILL. 60629
Telefonas 471-1424

Čia gausite lietuviškų knygų, plokštelių, odos, medžio dirbinių. Ypač didelis gintaro išdirbinių pasirinkimas.

Ar Lietuva nugalėta?

VIDIMANTAS VALATKA

Tėvynės praradimas 1940 m. sudavė mums didelį moralinį ir dvasinį smūgį — praradome nepriklausomybę. Bet ar esame jau nugalėti?

Komunistinė Maskvos imperijos armija okupavo mūsų kraštą, laimėjo fiziškai, pavergdama mūsų šalį, bet nelaimėjo dvasiškai.

Prisiminkime kitų žymių šalių istoriją. Ispanijoje 1936-1939 m. vyko žiaurus pilietinis karas. 1939 m. komunistinė tarptautinė armija buvo nugalėta, vadovaujant generolui F. Franco, ir šalis išgelbėta iš pasaulinio komunizmo grėsmės.

Maskva nelaimės

Ar okupacinė Maskvos armija laimėjo pergalę prieš mūsų tautą? Šios pergalės ji niekad nematys. Kodėl komunistinė okupacinė valdžia Lietuvoje naikina tuos, kurie anekdotų forma reiškia nepasitenkinimą okupacine valdžia ir komunistine sistema? Kodėl naikina mokslininkus, intelektualus, kurie atsisako vykdyti Maskvos imperijos valdžios liniją? Kodėl dvasiniai mūsų tikėjimo vadovai yra sekami daugiau, negu užsienio piliečiai, kurie neturi simpatijų komunizmui ir laikinai gyvena Maskvos imperijos ribose? Ogi todėl, kad komunistinė Maskvos imperijos sistema yra nepaprastai silpna, beidėjinė, antimokslinė, paviršutiniška. Jos negalima pritaikyti gyvenimo praktikoje, yra paremta vien melu, demagogija ir teroru.

Ko mums šiandien trūksta? Mums trūksta pasiryžimo, mes vis dar negalime atsigauti po 1940 metų, kai praradome Tėvynės nepriklausomybę, esame priblokšti sprogimo bangos. Bet laikas užmiršti praeities aimanas ir galvoti apie ateitį.

Laisvajame pasaulyje mes turime daugybę lietuvių mokslininkų, kūrėjų, politinių veikėjų, rašytojų, istorikų ir kitų, kurie sudaro didžiulę dvasinę jėgą. Kiek puikių istorinių, meninių ir kitų knygų lietuviai yra išleidę laisvajame pasaulyje; turime ir neblogas materialines sąlygas. Mums trūksta tiktai vienybės, susiklausymo ir artimo meilės.

Komunistinė Maskvos imperijos valdžia puikiai supranta dvasinį lietuvių pranašumą ir sugebėjimus. Pvz. Maskvos imperijos valdžia dažnai kviesdavo Kauno miesto žymų restorano "Tulpės" direktorių ir kulinarą paruošti banketinius vaišių stalus Kremliuje žymiems užsienio svečiams. O kiek kartų mūsų tautiečiai buvo panaudoti juodam darbui užsienyje!

Šie pavyzdžiai rodo mūsų dvasinį pranašumą, kurio mes neišnaudojame savo naudai. Pagrindinis mūsų dėmesys turėtų būti nukreiptas į tautą ten, kur yra uždaryti įkaitai. Taip pat turime stebėti tuos, kuriuos sovietai atsiunčia tam tikrai misijai, kuri yra naudinga okupantui. Mes turime žinoti, kad tie, kurie atvyksta su okupanto misija, neatstovauja mūsų tautai, neturi net ryšio su mūsų tauta.

Mus išnaudoja

Žinoma, čia mes susiduriame su kliūtimi: mylime savo šalį ir norime tikėti, kad tie, kurie atvyksta, yra geri. Mes esame išsiilgę savo tėvynės ir savo žmonių. Bet dėlto mes pralaimime, nes mūsų jausmai ir meilė tėvynei mažai vietos palieka žiauriai realybei. Užmirštame, o gal nenorime galvoti, kad mūsų meilės jausmus tėvynei okupantas panaudoja mūsų tėvynės ir mūsų nenaudai.

Okupacinė komunistų valdžia gerai žino, kad mūsų jaunimas laisvajame pasaulyje nori turėti ryšius su okupuota Lietuva, nori žinoti apie savo tėvynę.

Ne dėl meilės Lietuvai Maskvos imperijos valdžia suorganizavo tam tikrus skyrius Vilniaus universitete, kad užsienio lietuviai galėtų mokytis. Čia ruošiami kadrai, kurie grįžę turės reikštis laisvojo pasaulio lietuvių visuomenėje sovietams naudinga linkme.

Turime nepamiršti, kad okupacinė Maskvos valdžia siunčia vadinamus "mokytojus" mūsų lietuviškoms mokykloms. Į šiuos "mokytojus" mes taip pat turėtume atkreipti reikiamą dėmesį.

Kaip pasiekti tautą?

Ryšiams su tauta mums atsiveria geresnės galimybės, negu buvo praeityje.

1. Nuvežimas literatūros į okupuotą Lietuvą, kuri pasiektų tautą. Kokią literatūrą vežti, kaip nuvežti ir kaip tą literatūrą palikti okupuotoje Lietuvoje, turi būti išdirbtos priemonės. Yra daug galimybių.

2. Radijo programos į okupuotą Lietuvą turėtų būti paruoštos su tikslu atgaivinti dvasinę tautos jėgą. Tam turėtų būti koordinuota įvairių mūsų organizacijų jėga. Amerikos lietuvių veikėjai turėtų stengtis gauti daugiau laiko transliacijoms į okupuotą Lietuvą.

3. Lietuvių veikėjai laisvajame pasaulyje turėtų susisiekti su Kinijos komunistiniais veikėjais ir įrodyti būtinumą transliacijų lietuvių, o blogiausiu atveju — rusų kalba tiesiai į okup. Lietuvą. Karo su Kinija atveju lietuviai, pasiųsti į Kinijos frontą, žinos ką daryti. Kinija veda labai vykusią propagandą prieš Maskvos imperiją rusų kaba, bet nieko nesako lietuvių, ukrainiečių nei kitų tautų kalbomis. Tai būtų didelis žingsnis pirmyn, griaunant Maskvos imperiją.

4. Estai jau mato televizijos transliacijas iš Švedijos. Ir mūsų lietuviai Švedijoje turėtų paruošti ką nors lietuvių kalba per Švedijos televiziją. Nors mūsų tautiečiai Lietuvoje jų dar nematys, bet matys estai, o tai jau didelis žingsnis pirmyn.

Vieningu frontu

Prieš ketverius metus rašiau, kad politinės mūsų pastangos turi būti suderintos su mūsų tikėjimo vadovais. Tai mes matome šiomis dienomis Lenkijoje. Lenkija yra "silpnoji" vieta komunistinėje Maskvos imperijoje, kaip Rusija buvo "silpnoji" vieta laisvoje sistemoje. Komunistinė lenkų valdžia yra bejėgė susidoroti su nacionalistiniu lenkų tautos atgimimu, paremtu tikėjimu ir senomis tautos tradicijomis.

Mes nepajėgiame nugalėti savų ambicijų ir susivienyti. Čia yra mūsų silpnoji vieta. Jeigu mes nenugalėsime savo ambicijų, žiauriai kentėsime, kaip kentėjome šimtmečiais dėl savo klaidų. Turime puikių organizacijų ir gabių veikėjų, mokslininkų, istorikų ir kitų, bet mūsų organizacinės pastangos yra nepakankamos, dėlto priešas mus lengvai suskaldo ir lengvai įneša visokių nuosėdų į mūsų tarpusavio santykius. Atėjo laikas visiems jungtis, kai mūsų tauta taip reikalinga pagalbos. Jeigu liksime nevieningi tai šiuo, taip lemtingu laikotarpiu mūsų tautai, negalėsime teikti jai reikiamos pagalbos.

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi naujі minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA. P. LUBYS. Tel. 638-3171, 663-9096

Tautybių savaitėje — Karavane dalyvavo ir lietuviai su paviljonu "Vilnius". Prie įėjimo buvo pritvirtintas šis įrašas

Nuotr. K. Raudžio

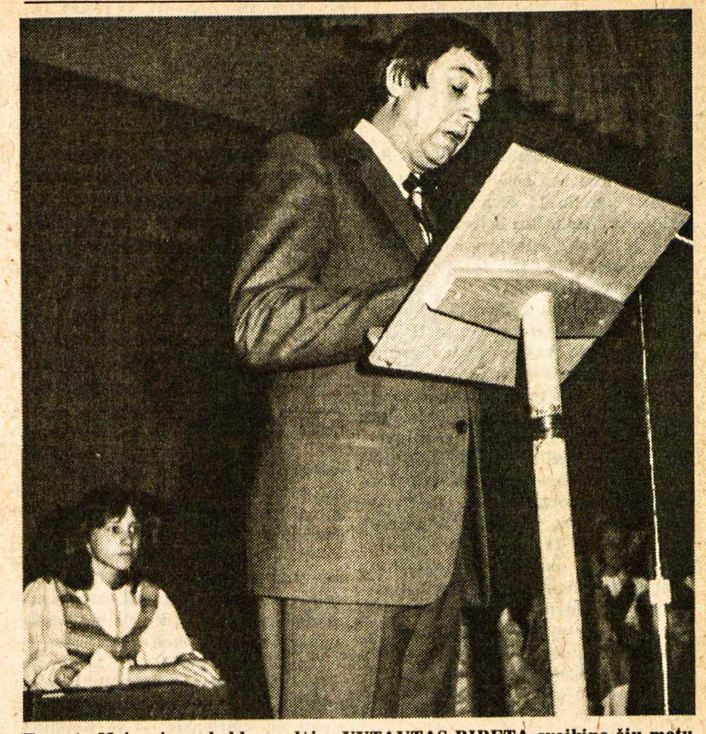

Toronto Maironio mokyklos vedėjas VYTAUTAS BIRETA sveikina šių metų abiturientus ir kviečia naujus mokinius įsijungti lietuviškon mokyklon ateinantį rudenį

Nuotr. J. Bakevičiaus

Kad linksmiau būtų...

Iš pokalbio su aktoriumi Vitaliu Žukausku, viešėjusiu Didžiojoje Britanijoje

STASYS KASPARAS

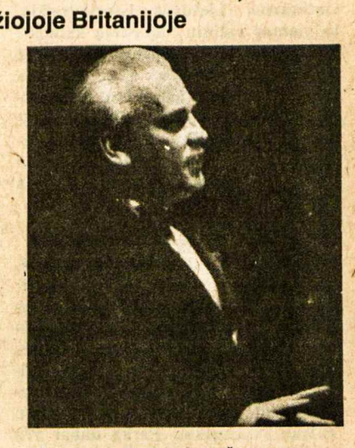

Aktorius VITALIS ŽUKAUSKAS, gastroliavęs D. Britanijoje

— Malonus aktoriau, norėtume išgirsti apie Tamstos viešnagę Britanijoje?

— Londone lankaus jau trečią kartą, Skotijoje ir Anglijos provincijos lietuviškose kolonijose — pirmą kartą. Mane šiais metais iškvietė atvykti gastrolėms D. Britanijos Lietuvių Katalikų Federacijos (Bendrijos) centro valdyba. Programas teko atlikti Skotijoje Bellshill mieste, kur yra gausi lietuvių kolonija nuo senovės. Ji turi savo lietuvišką institutą. Nottinghame dalyvavau suvažiavime, o vėliau — 40 metų Lietuvos sukilimo minėjime, kur radau gausią publiką. Londone atlikau programą lietuviškos parapijos surengtame humoro vakare. Bradfordo "Vyčio" klubo vadovybė pakvietė mane atlikti Bradfordo ir jo apylinkių lietuviams programą. Birminghame teko juokinti lietuvius po jų lietuviškų pamaldų. Wolverhamptone dalyvavau DBLS skyriaus vakaronėje, kur teko atlikti didesnę dalį programos. Paskutinė vieta Coventry, kur irgi po lietuviškų pamaldų dalinausi savo menu su vietos lietuviais.

Skotijoje būdamas aplankiau Skotijos lietuvių dvasios vadą prel. Juozą Gutauską, kuris mane apdovanojo keliolikos metų "Išeivio Draugo" komplektais.

Leisdamas laiką Nottinghamo Aušros Vartų Marijos Židinyje, pasinaudojau jo biblioteka ir radau medžiagos savo teatrui. Teko pamatyti savaitraščio "Šaltinio" komplektus, siekiančius 1910 metus.

Londone mane maloniai globojo inž. Rosčio ir Juzefos Baublių šeima, kuri sudarė sąlygas pažinti patį Londoną. Aplankiau Lietuvos pasiuntinybę, kur labai maloniai mane priėmė Lietuvos atstovas Vincas Balickas su ponia. Buvau Lietuvių Namuose, dalyvavau lietuviškose pamaldose Londono Šv. Kazimiero šventovėje, kur atlikau Mišiose Šv. Rašto skaitymus, apžiūrėjau D. Britanijos lituanistinę biblioteką ir radau daug teatrinės medžiagos, užsisakiau keliolika knygų teatro temomis.

— Kaip praėjo gastrolės lietuviškose kolonijose?

— Buvau sutiktas šiltai, žmonės gyvai reagavo. Jie buvo nustebę, kad galima ir lietuviškai juokinti žmones. Daugelis po programų sakydavo, kad jiems netekę girdėti tokios įdomios humoristinės programos. Žmonės dalyvavo gausiai. Gaila, kad jaunimo buvo mažokai.

— Apsilankėte beveik visuose didesniuose lietuviškuose centruose, išskyrus Mančesterį. Koks įspūdis?

— Nottinghamo Tėvų marijonų vadovaujamas Aušros Vartų Marijos Židinys, atrodo, yra pagrindinis Vidurio Anglijos religinės ir lietuviškos veiklos centras. Iš čia sruvena į platųjį pasaulį "Šaltinio" žurnalas, vyksta stovyklos, suvažiavimai.

Mane nustebino mišrus Nottinghamo lietuvių choras "Gintaras", vedamas jaunos muzikės solistės Vidos Gasparienės. Mažai yra tokių chorų, kaip šis. Garbė Nottinghamo lietuviams! Kitas choras, kuris mane nustebino, tai Bellshillio Šv. Cecilijos choras, kuriam dabar vadovauja Pranas Dzidolikas. Choras gyvuoja jau daugelį metų ir turi gausų repertuarą. Gėrėjausi Wolverhamptono saviveiklininkais, jų choru ir "Vienybės" tautinių šokių grupe. Neteko matyti kitų chorų ir tautinių šokių grupių. Susidaro vaizdas, kad D. Britanijos lietuviai yra veiklūs. Labai apgailėtina, kad nėra teatro ar vaidybinės grupės.

— Aplankėte Lietuvių Sodybą. Kaip Tamstai ji atrodė?

— Esu girdėjęs daug, kad yra Lietuvių Sodyba, bet nesitikėjau tokios, kokią pamačiau! Tai tikrai didelis dvaras su labai senais, gražiais pastatais, gražia gamtos aplinka, ežeru, maudymosi baseinu, srauniai tekančiu didoku upeliu. Matyti ąžuolai ir beržai svyrunėliai. Tai tarytum Lietuvos kampelis. Susidariau įspūdį, kad D. Britanijos lietuviai gerai susitvarkę ir turi sąlygas puoselėti savo kultūrinę veiklą. Šiltai buvau priimtas Sodybos vedėjų Justino ir Bernadetos Snakaičių, kurie ne tik vaišino, bet ir aprodė visą Lietuvių Sodybos dvarą, supažindino su jos gyventojais, kurių daugumas yra pensininkai. Atlikau jiems humoristinę programą, kuri ne tik šiltai, bet ir džiaugsmingai buvo sutikta, nes Sodybos gyventojams nevisuomet tenka girdėti panašios programos. Beveik visi jie sakėsi niekuomet negirdėję panašios programos.

— Kokie tolimesni Tamstos planai lietuviškoje veikloje?

— Ir toliau linksminti lietuvišką publiką. Jau turiu keliolika kvietimų atlikti programas JAV-se ir Kanadoje.

— Ar kada nors dar atvyksite pas D. Britanijos lietuvius?

— Taip, jeigu žmonės kvies. Be to, būtų malonu aplankyti kitas Europos lietuviškas kolonijas ta pačia proga.

Wolverhamptone nuoširdžiai globojo Danielius ir Janina Narbutai, kurie nepagailėjo laiko mane nuvežti į garsųjį Stratford-on-Avon, kur yra garsiojo Šekspyro gimtinė. Paskutinias dienas Londone praleidau Londono lietuvių parapijos klebono kun. dr. Jono Sakevičiaus globoje.

— Mielasis aktoriau, ačiū labai už pasidalinimą mintimis apie D. Britanijos lietuvius.

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

NEUŽMIRŠTA BASANAVIČIAUS

Juozas Mališauskas "Komjaunimo Tiesos" birželio 11 d. numeryje pasakoja savo įspūdžius iš turistinio lietuvių grupės apsilankymo Varnoje, Bulgarijoje. Ten jie turėjo progą susitikti su lietuvių kalbą išmokusiu vertėju Ivanu Trojanskiu, bulgarų kalbon išvertusiu jau apie 10 lietuvių rašytojų knygų. Lietuvius turistus jis nuvedė į Dr. J. Basanavičiaus gatvę, kur tebėra jo atminimui skirtas paminklinis akmuo. Toje vietoje dr. J. Basanavičius gyveno 1892-1905 metais. Rašinį papildo prie paminklinio akmens padaryta nuotrauka. Apie anuometinę dr. J. Basanavičiaus veiklą rašytojas ir žurnalistas Ivanas Trojanskis yra sutelkęs nemažai medžiagos, paskelbęs straipsnių Bulgarijos spaudoje. Kalbėdamas lietuviškai su turistais iš Lietuvos, jis prašė juos vadinti jį ne Ivanu, o Jonu. Lietuvių kalbą išmoko iš bulgarų-rusų, rusų-lietuvių kalbų žodynų ir gramatikos vadovėlių.

SEPTINTASIS TOMAS

K. Požėlos spaustuvė jau ruošia pirmąsias VII-jo "Lietuviškosios tarybinės enciklopedijos" tomo siuntas knygynams. Tomo apimtis — 152,3 leidybinio lanko. Jame yra 6.100 straipsnių ir 1.636 iliustracijos. Tomas pradedamas straipsniu apie sovietinamos Lietuvos istoriografiją, baigiamas rašiniu "Mordvių kalbos". Tame tome yra straipsnių ciklai apie sovietinamą Lietuvą, literatūros mokslą, logiką, matematiką, mediciną. Nemažai vietos tenka vilniškei Mokslų Akademijai, profesinėms sąjungoms, Maskvai tarnaujančios komunistų partijos suvažiavimams bei konferencijoms.

"DAINAVOS LEGENDA"

Obelijos kolchoze, Alytaus rajone, yra parkas "Dainavos legenda", įrengtas V. Krėvės kūrybos motyvais. Jį puošia liaudies meistro Ipolito Užkurnio išdrožinėtos medinės skulptūros, skoningai sutvarkyti želdiniai, poilsiui skirti suoliukai. Parko iniciatorium buvo kolchozo pirm. Petras Sasnauskas. Parką dabar yra pamėgę ne tik kolchozininkai, Alytaus miesto bei rajono gyventojai, bet ir jį aplankantys ekskursantai iš visos Lietuvos.

VILBĖNAS IR KRAŽANTĖ

Kelmę yra apglėbę Vilbėno ir Kražantės upeliai. Jų pakrantes pradėjo tvarkyti Kelmės melioratoriai. Pirmiausia jie pagilino ir išvalė tvenkinį, vėl užtvenkė Vilbėną, pastatė naujus tiltus. Per Kražantę buvo nutiestas dailus kabantis lieptas. Prie buvusio Kražantės malūno užtvankos įrengiamas naujas paplūdimys. Ten jau seniau buvo supiltos dirbtinės salelės, nutiesti liepteliai. Vilbėno ir Kražantės pakrančių sutvarkymas kainuos 200.000 rublių, bet melioratoriai projekto įvykdymą yra įsipareigoję galutinai užbaigti dar šiais metais.

LAŽYBŲ AUKOS

S. Vytenio pranešimu "Valstiečių Laikraščio" 60 nr., po naujais žemių kauburėliais Nemėžio kaimo kapinaitėse ilsisi Viktoro Voiniušio ir Romualdo Krupičovičiaus palaikai. Šie du jaunuoliai dirbo Vilniaus rajono mechaninėje Rudaminos remonto gamykloje. Vėjuotą balandžio popietę būrelis kaimo jaunimo susirinko prie "Naujo gyvenimo" kolchozo tvenkinio. Iš butelių buvo geriamas vynas, žvangėjo daužomi stiklai. Kažkas šūktelėjo: "Vyrai, pasimaudykime!" Toliau S. Vytenis pasakoja: "Iš pradžių tuos žodžius palydėjo juokas, vėliau ginčai, pagaliau lažybos. Vienas po kito į ledinį vandenį nėrė keletas jaunuolių. Ant kranto buvo per penkiolika vaikinų ir merginų, tačiau nė iš vieno jų neišsprūdo blaivus įspėjimas. Visi sulaukė 'lažybų' rezultatų: perplauks ar neperplauks? Deja, visus drąsuolius teko ištraukti, du iš jų — negyvus."

IŠVEŽA STUMBRUS

Gamtos apsaugos komiteto medžioklės žinovas A. Kazlauskas "Valstiečių Laikraščio" 60 nr. prašneko apie stumbrus. Pasak jo, Lietuvos teritorijoje gyvenančiais stumbrais teko nusivilti. Laisvėje laikyti jie neapsimoka. Žvėrys, pripratę prie žmogaus globos, vengia miško, maitintis eina į laukus, padarydami nuostolių žemės ūkiui. Todėl buvo nutarta laisvėje gyvenančių stumbrų skaičių sumažinti, paliekant tik veislinę bandą aptvaruose. Ukrainon jau buvo išvežta 12 stumbrų. Dabar Lietuvoje teliko 17 stumbrų, kurių tik 3 tebėra laisvėje. Geresni rezultatai buvo pasiekti su muflonais — iš Korsikos ir Sardinijos kilusiais laukiniais avinais. Jie buvo atvežti ir įkurdinti 1976 m. Kaišiadorių, Lazdijų, Šilutės rajonuose. Šių metų pradžioje muflonų kaimenė padidėjo iki 104. Pernai buvo susilaukta 30 jauniklių. Gerai aklimatizavosi ir gražius ragus turintys danieliai elniai. Pokaryje Lietuvoje jų buvo tik nedidelis būrelis, kurį papildė vėliau atvežtų 80 danielių. Bendras jų skaičius dabar jau yra pakilęs iki 135. Šiemet dalis muflonų ir danielių perkelta į naujus medžioklės plotus Kauno ir Panevėžio rajonuose. Gerai veisiasi taurieji elniai. Jų ypač pagausėjo Šiaulių, Joniškio, Akmenės rajonuose. Per pastaruosius penkerius metus į naujas vietas buvo perkelta apie 600 taurųjų elnių.

DAINOS IR ŠOKIAI

Kaune, Dainų slėnyje, gegužės 7 d. įvyko respublikinė dainų ir šokių jaunimo šventė, sutraukusi apie pusantro tūkstančio atlikėjų ne tik iš Kauno, bet ir Vilniaus, Alytaus, Panevėžio, Telšių bei kitų Lietuvos miestų. Programon buvo įjungti būdingieji augštaičių, žemaičių ir dzūkų šokiai bei dainos, šokių siuita "Draugystės ratelis", studentiškos sutartinės. Pirmą kartą buvo atlikta Kaunui skirta kompoz. A. Bražinsko ir poeto A. Dabulskio sutiktuvių-palydų daina "Ąžuolais vainikuotas". Šventinė mugė buvo surengta Žaliakalnyje.

LIETUVOS SKRAIDŪNAI

Lietuvoje labai išpopuliarėjo skraidyklių sportas — sklandymas aitvarus primenančiais sparnais. Šio sporto entuziastai yra vadinami skraidūnais. Išsilaikymo ore rekordai yra pasiekti Nidos kopose. Čia K. Mikalauskas jau 1978 m. vasarą ore išbuvo 1 val. 15 min. Tą rekordą iki 1 val. 45 min. 1980 m. pradžioje pagerino R. Girdvainis. K. Mikalauskui teko būti pirmuoju skraidūnu, skrydį pradėjusiu nuo Šatrijos kalno. Daugiausia skraidūnų sutelkia Nemuno šlaitai — mažas Netonių kaimelis prie Kulautuvos. Dėl palyginti riboto šlaitų augščio ore teišsilaikoma apie 10 minučių, nusileidžiama pievose prie Nemuno. Kaikurie skraidūnai savo skraidykles jau bando aprūpinti propelerius turinčiais nedideliais varikliais. Naują skraidyklių techniką bando ir žymusis sklandytuvų konstruktorius Bronius Oškinis. Jo skraidyklė BRO-22 "Rūtelė" yra kietasparnė, kai tuo tarpu kitos skraidyklės dažniausiai turi drobinius sparnus.

V. Kst.

Simon's TRAVEL
LIETUVA 11 DIENŲ!
Birželio 8 — 22 — išparduota
Vilnius, Kaunas, Trakai, Druskininkai, Anykščiai, Rumšiškės
13 DIENŲ SU GIMINĖM!!!
Liepos 9 — 23 parduota
Rugpjūčio 13 — 27
Liepos 23 — rugpjūčio 6
Rugsėjo 3 — 17
Gruodžio 21 — sausio 4
Sutvarkome iškvietimus vizitui į Lietuvą ir iš Lietuvos.
Nuperkame Lietuvoje giminėms automobilius.
Smulkiau teiraukitės:
TORONTO tel. (416) 537-3060 arba 532-8772
MONTREAL tel. (514) 669-8834
CHICAGO tel. (312) 673-5391 arba 654-4238
TELEX 06-986766 TOR
2385 Dundas St. W., Toronto, Ont., Canada M6P 1X2
(Kelionių biuro registracijos numeris — 1835961)

Simon's TELEVISION
Savininkas — V. SIMINKEVIČIUS
2385 Dundas St. W., Toronto Tel. 532-8772
Netoli Lietuvių Namų prie Bloor-Dundas požeminio.
Nuomojam, taisom, parduodam televizijas bei "stereo" aparatus.
Turime lietuviškų plokštelių ir suvenyrų.

Klevelando tautinių šokių grupė "Grandinėlė", dažnai atliekanti programas įvairiuose amerikiečių renginiuose

Paskaita apie Lietuvą politikams

Kun. K. Pugevičius kalbėjo Otavoje parlamento nariams apie dabartinę būklę okupuotoje Lietuvoje

J. V. DANYS

Kun. Kazimieras Pugevičius, Lietuvių Informacijos Centro direktorius iš Brooklyno, N. Y., 1981. VI. 9 skaitė paskaitą "Katalikų Bendrijos padėtis Lietuvoje" Kanados parlamento rūmuose, senato komiteto patalpoje.

Kun. Pugevičius, tarp kitų dalykų, savo paskaitoje smulkiau analizavo lietuvių kunigų kovą prieš tikinčiųjų persekiojimus remdamasis teisiniais motyvais. Jis citavo Tikinčiųjų Teisėms Ginti Komiteto (įsteigto 1978 m. penkių kunigų) memorandumus sovietinės valdžios ir komunistų partijos pareigūnams. Tuose memorandumuose, remiantis sovietine konstitucija ir sovietų pasirašytomis sutartimis, rodoma varžymų ir persekiojimų nelegalumas.

Paklausimų buvo daug ir pasibaigus paskaitai skirtam laikui (dėl vykstančių parlamento ir senato posėdžių), dar ilgai vyko privatūs pasikalbėjimai su kun. Pugevičiumi.

Paskaitą surengė "The Canadian-Baltic Friendship Group", kuriai vadovauja parlamento narys Kenneth Robinson ir senatorius Paul Yuzyk. Baltiečių Federacijai atstovavo J. V. Danys, latvis dr. E. Parups ir estas W. H. Pent.

Atsilankė arti 50 kviestų svečių, tarp jų senatoriai R. Lapointe ir S. L. Buckwold, parlamento nariai K. Robinson (jis susirinkimui pirmininkavo), Charles Caccia, parlamentarų komiteto Helsinkio akto vykdymui sekti pirmininkas, F. King, L. Lewycky, F. McCain ir keletas kitų parlamento narių.

Užsienio reikalų ministerijoje

1981. VI. 10 kun. K. Pugevičius lydimas J. V. Danio, buvo priimtas užsienio reikalų ministerijos Rytų Europos skyriaus direktoriaus A. P. McLaine. Priėmime dalyvavo Paul Chapin, skyriaus vedėjas, ir Gilles Breton, asistentas žmogaus teisių komitete.

Kun. Pugevičius painformavo apie Lietuvių Informacijos Centro veiklą ir atsakinėjo į paklausimus.

Būdamas Otavoje, kun. Pugevičius turėjo progos išsikalbėti su Vatikano atstovu Kanadai pronuncijumi arkiv. Angelo Palmas ir jo patarėju mons. Dante Pasquinelli.

Numatytas pasikalbėjimas su CBC tarptautine tarnyba neįvyko dėl radijo technikų streiko.

HAMILTON ONT.

IŠ KLB APYLINKĖS VALDYBOS pasitraukė dr. Alg. Saunoris, ėjęs vicepirmininko pareigas. Valdybon buvo pakviestas B. Pakalniškis, sekantis rinkimuose daugiausia balsų gavęs kandidatas. Dabartinę Hamiltono apylinkės valdybą sudaro: pirm. dr. V. Kvedaras, vicepirm. D. Pajarskaitė, sekr. D. Lukavičiūtė, ižd. B. Pakalniškis, parengimų vad. K. Mikšys ir narė A. Pleinytė.

VYSK. VALANČIAUS MOKYKLA yra lietuviškojo švietimo institucija, kuri nori pasitarnauti visiems apylinkės lietuviams. Turime čia lietuvių šeimų, kurių namų kalba yra lietuvių kalba, tad ir jų vaikams nėra sunkumų lankyti reguliarią lituanistinę mokyklą. Bet yra šeimų, kurių namų kalba jau nebėra lietuvių, tad tokie jau nebemato ir reikalo savo vaikų siųsti į šeštadieninę mokyklą. Pastarųjų skaičius paskutiniais metais yra pasidaręs gana didelis. Mūsų mokyklai tai kelia rūpestį. Ateinančiais mokslo metais mokykloje tiems lietuviškai nekalbantiems lietuviukams atidaromas specialus skyrius. Jis bandytas steigti pas mus ir anksčiau, bet baigdavosi nesėkme dėl neturėjimo specialių tam vadovėlių ir kvalifikuoto mokytojo. Šiandien jau turime žinomo pedagogo Ant. Rinkūno tam specialiai išleistus vadovėlius "Ar kalbate lietuviškai?" Minėtą skyrių yra sutikus mokyti talentinga jauna mokytoja Ald. Baltakienė-Volungytė (tel. 385-5681). Ko pačios šeimos nepajėgė, mokykla bandys pramokyti tuos vaikus bent tiek lietuviškai, kad jie galėtų ta kalba bendrauti su kitais lietuvių jaunimo organizacijose, stovyklose, iškylose bei kituose lietuviškuose sambūriuose. Laukiama šiais mokslo metais, kurie prasidės rugsėjo 12 d. tose pačiose Šv. Juozapo mokyklos patalpose, didelio tų naujųjų mokinių būrio.

KUN. P. RUKŠYS iš Brazilijos, selezietis, kun. St. Šileikos, dabar dirbančio mūsų parapijoj buvęs bendradarbis, aplankė mus ir vieną savaitę viešėjo klebonijoje.

Į ATEITININKŲ STOVYKLĄ Wasagoje iš Hamiltono išvyko: Lilė Liaukutė, Stasiukas Bakšys, Onutė Stanevičiūtė, Danutė Grajauskaitė ir Rita Beržaitytė.

G. E. JASEVIČIAI nusipirko Stoney Creek naują namą ir išsikėlė ten gyventi. **K. M.**

SLA 72-ROS KUOPOS ruošta gegužinė š.m. liepos 19 d. A. Padolskio sodyboje Paris, Ont., buvo sėkminga. Oras buvo gražus ir svečių į a.a. vysk. Vincento Borisevičiaus vardo įamžinimo iškilmes susirinko gausiai iš Toronto, St. Catharines, Brantfordo, Hamiltono, Paris ir t.t.

Prie gegužinės pasisekimo daug reikšmės turėjo parinkimas didelio patrioto lietuvio vyskupo V. Borisevičiaus, Lietuvos okupanto — sovietų žiauriai kankinto ir nužudyto, vardo įamžinimas Kanados Lietuvių Fonde. Taip pat daug reikšmės turėjo prel. J. Tadarausko tą dieną už Velionį atlaikytos Mišios ir pasakytas patriotinis pamokslas.

Į gegužinę atvažiavo Hamiltono pensininkų lietuvių klubo choras, vadovaujamas, Alf. Juozapavičiaus, kuris atliko gražią programą ir iš svečių susilaukė daug plojimų.

A.a. vyskupo V. Borisevičiaus vardo įamžinimo Kanados Lietuvių Fonde apeigas atliko SLA 72-ros Kuopos pirm. J. Šarapnickas. Jis savo kalboje palietė Lietuvos okupantų — sovietų brutalumą tardant ir teisiant velionį vyskupą V. Borisevičių. Be to, patriotinę kalbą pasakė ir Stasys Jokūbaitis iš Toronto.

Gegužinėje loteriją pravedė K. Mileris, padedant M. Borusienei. Dailininko-mėgėjo inž. Stepono Šetkaus paveikslą "Kaimo sodyba" laimėjo p. Matuliūnienė iš Hamiltono.

Gegužinės metu lietuviškas melodijas grojo J. Adomaitis iš Toronto. Prieš gegužinę ir gegužinės metu gauta aukų. Visi aukotojai bus paskelbti viešoje padėkoje.

SLA narys

SLA 72-ROS KUOPOS LOTERIJOS laimingi bilietai: $25 — nr. 207; po $10 — nr. 934, 568, 032, 037, 1052; po $5 — nr. 960, 1284, 672, 058, 1190, 057, 653, 316, 985, 216.

J. Šarapnickas,
SLA 72-ros kuopos pirm.

ROMUVOS STOVYKLAVIETĖS vajus vyksta sėkmingai. Aukojo: $100: Marius Grinius, S. ir A. Matuliūnai, E. ir J. Bajoraičiai; $50: Z. Stanaitis, H. Otto, A. Meškauskas; $20: J. Lekutis, K. Mikšys, Ed. Siman; $10: Z. Čečkauskas, M. ir V. Kazlauskai, L. Skripkutė; $6: Ign. Varnas; $5: V. Sakas, J. Stanaitis, A. Šetikas. Visiems nuoširdus ačiū.

Romuvos vajui Hamiltone talkina D. Gutauskienė, Nijolė Otto, B. Pakalniškis, A. Tumaitis, Z. Stonkus. Jiems įteikite savo auką.

Malonu pastebėti, kad atsiranda tokių, kurie, prieš 10-15 metų stovyklavę Romuvoje, maloniai ją prisimena. Marius Grinius, dirbantis Tailandijoje (diplomatinėje Kanados tarnyboje), atsiuntė savo auką; laukiame daugiau tokių pavyzdžių.

Z. S.

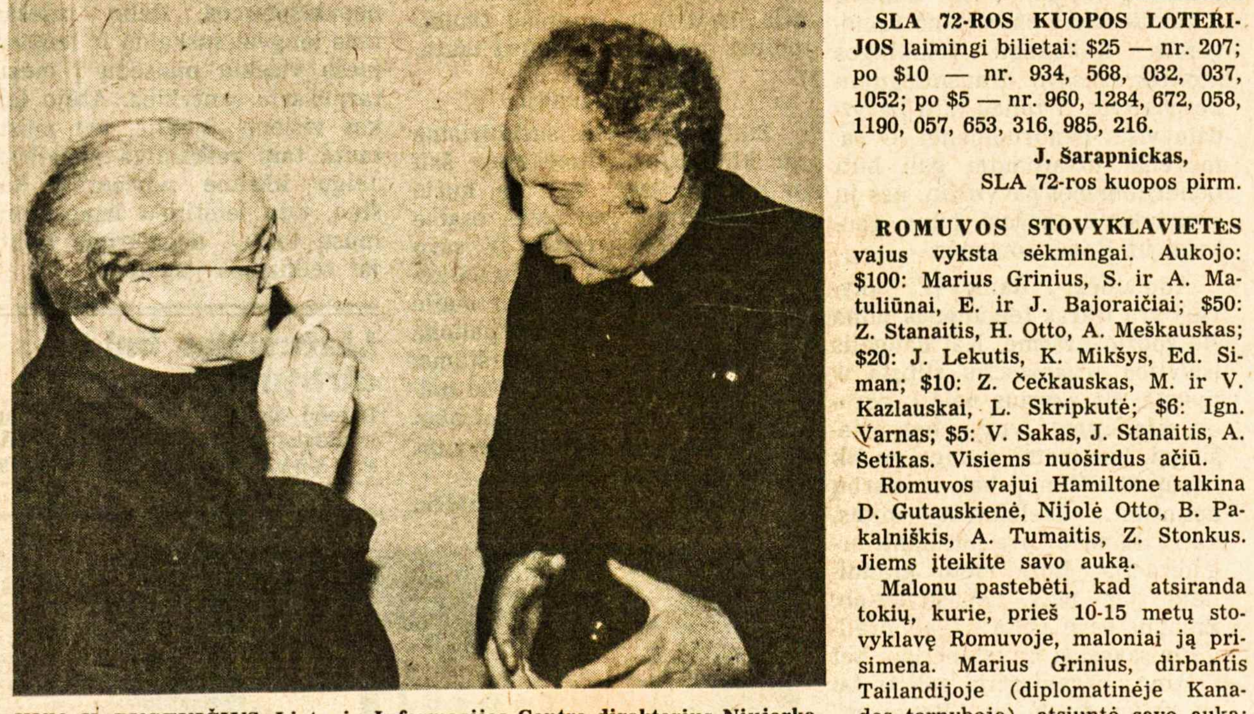

KUN. K. PUGEVIČIUS, Lietuvių Informacijos Centro direktorius Niujorke, kalbasi Otavoje su pronuncijaus patarėju mons. D. PASQUINELLI
Nuotr. J. V. Danio

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje
įsikūręs nuosavuose namuose —
Hamiltono Lietuvių Kredito Kooperatyvas
830 Main Street E., tel. 544-7125 L8M 1L6
TALKA
Darbo valandos: pirmadieniais - ketvirtadieniais nuo 10 iki 5 val., penktadieniais nuo 10 iki 7 val., šeštadieniais nuo 9 iki 12 val. Liepos - rugpjūčio mėn. ir prieš ilgus savaitgalius šeštadieniais uždaryta.
Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda.
Nemokamas pilnas čekių patarnavimas.
MOKAME UŽ:
depozitus (P.C.A) 6%
santaupas 15%
term. depoz. 1 m. 16%
term. depoz. 3 m. 13%
reg. pensijų fondo 14%
90 dienų depozitus 16½%
IMAME UŽ:
nekiln. turto pask. 17¾%
asmenines paskolas 19½%

• Lietuviškoji spauda yra tautinės gyvybės maitintoja.

• Supažindinkite savo draugus su "TĖVIŠKĖS ŽIBURIAIS" — atsiųskite dar jų neskaitančių adresus. Jie gaus keletą numerių nemokamai.

BOOKBINDING STUDIO
"SAMOGITIA"
(lietuvis savininkas)
telefonas 625-2412
P.O. Box 1343, Postal Station "B"
Mississauga, Ontario L4Y 4B6

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

KLEVELANDO "GRANDINĖLĖ" savo 1980-81 m. sezoną užbaigė birželio 14 d., įsijungdama į vasaros sezono atidarymą "Yankee Doodle Day" Blossom Centre, kur vasarinę savo būstinę turi simfoninis Klevelando orkestras. "Grandinėlę" pakvietė tą orkestrą remiantis jaunimo komitetas. Be "Grandinėlės" koncerte dalyvavo airių šokėjai, profesiniai ispanų šokėjai iš Fairmonto ir muzikinė profesijonalų grupė iš Niujorko su "Yankee Doodle Dandy" pastatymu. "Grandinėlė", atlikusi lietuviškų tautinių šokių pynę, buvo labai šiltai sutikta žiūrovų. Klevelando televizijos VIII kanalas parodė "Grandinėlės" mergaites, šokančias "Kepurinę". Paskutinę repeticiją "Grandinėlė" turėjo birželio 17 d. Dievo Motinos parapijos salėje. Iš tikrųjų tai buvo tik paskutinis susirinkimas prieš vasaros atostogas. Jame aptarti papildymai sekančio sezono programoms. Užbaigimo sezono apžvalgą padarė "Grandinėlės" vadovas Liudas Sagys. Iš jo pranešimo paaiškėjo, kad buvo turėtos 73 repeticijos, surengta 11 koncertų amerikiečiams, 2 — lietuviams Dievo Motinos parapijos auditorijoje. "Grandinėlė" šiuo metu turi 34 aktyvius šokėjus. Baigminiame sezono posėdyje dalyvavo ir Kento universiteto televizijos stoties vedėjas Ed Jurewicz. Jis kalbėjo apie specialų šios televizijos projektą "Etninis menas ir menininkai". Šia programa bus įrodytas ryšys tarp kūrybinės išraiškos ir etninės kultūros. Tyrimams yra parinktos trys tautinio meno grupės iš Rytų ir Pietų Europos. Viena tų grupių — "Grandinėlė". Jai bus skirta vienos valandos programa, kurią transliuos viešas televizijos stočių tinklas PBS.

MARIJONŲ VIENUOLIJOS ŠV. KAZIMIERO PROVINCIJOS antroji kapitulos sesija birželio 29-30 d.d. įvyko Čikagoje. Dalyvavo visa šios provincijos vadovybė, vienuolynų vyresnieji ir išrinkti atstovai. Pirmiausia buvo išklausyti pranešimai atstovų, dalyvavusių visuotiniame marijonų vienuolijos susirinkime Romoje, o po to prasidėjo naujos vadovybės rinkimai. Naujuoju provincijolu išrinktas kun. Viktoras Rimšelis; Šv. Kazimiero provincijos tarybon išrinkti kunigai: Antanas Miciūnas iš Worcesterio — viceprovincijolu ir I tarėju, Vincas Parulis iš Marianapolio — II tarėju, Pranas Garšva iš Čikagos — III, Stasys Saplis iš Kenošos — IV tarėju ir Petras Cibulskis iš Čikagos — provincijos iždininku-ekonomu.

LIETUVOS VYČIAI yra įsteigę auksinius "Lietuvos draugo" medalius, kuriais kasmet pagerbiami Lietuvai ir lietuviams nusipelnę kitataučiai. Centro valdyba šiemetinį medalį paskyrė JAV kongreso atstovui Charles F. Dougherty iš Filadelfijos. Jis yra vienas iš JAV kongreso komiteto Baltijos valstybių ir Ukrainos reikalams vadovų, daug prisidėjęs prie Lietuvos atstovybės Vašingtone finansinių reikalų sutvarkymo. Medalis jam bus įteiktas Lietuvos vyčių seimo Scrantone baliuje rugpjūčio 22 d.

A.a. ADOMAS ŠIDLAUSKAS-VILAINIS birželio 28 d. rytą buvo rastas miręs savo bute Čikagoje. Velionis, gimęs 1905 m. sausio 21 d. Tauragės apskrityje, buvo laikraštininkas, Lietuvos Žurnalistų Sąjungos narys nuo 1939 m. Laidotuvėmis rūpinosi Lietuvos Dukterų Draugija. Atsisveikinime A. Vilainio gyvenimo kelius nušvietė žurnalistas Bronius Kviklys, Lietuvoje redagavęs "Policijos" žurnalą, kurio bendradarbiu buvo velionis, mėgęs rašyti laikraščiams. Dėl riboto išsilavinimo jo rašiniuose būdavo daug klaidų, bet pasižymėjo gražiu stiliumi. Pokario metais Fuldoj, V. Vokietijoje, jis leido savaitraštį "Mūsų Viltis", Čikagoje buvo įsteigęs "Nemuno" leidyklą, išleidusią 32 knygas. Parašė nemažai reportažų, liečiančių keliones nepriklausomoje Lietuvoje, gyvenimą išvietintų asmenų pokarinėse stovyklose V. Vokietijoje. Spaudos ir leidybos darbuose jis susirasdavo talkininkus klaidoms ištaisyti. A. Vilainį tenka laikyti labai aktyviu žurnalistu, turėjusiu neeilinį talentą, bet stokojusiu pasiruošimo ir dėl to jautusiu savo ribotumą. Pasak B. Kviklio, A. Vilainis vargingą gyvenimą turėjo Lietuvoje, skurdo ir Čikagoje, nes dėl menkos sveikatos jam trūko pastovaus darbo. Apie šio vienišo žmogaus negalavimą Lietuvos Dukterų Draugija buvo painformuota tik savaitę prieš jo mirtį. Pradžioje atsisakinėjo pagalbos, kai jį aplankė draugijos narės, prašė tik jį palaidoti. Vėliau sutiko būti nuvežtas ligoninėn, tačiau staigi mirtis sutrukdė šį užmojį. Gedulo Mišias liepos 2 d. Švč. Marijos Gimimo parapijos šventovėje laikė ir pamokslą pasakė kan. V. Zakarauskas. Apeigas Šv. Kazimiero kapinėse atliko Lietuvos Dukterų Draugijos kapelionas kun. J. Juozevičius. Draugijos nameliuose buvo surengtos kuklios vaišės laidotuvių dalyviams.

PIRMĄJĮ LITUANISTIKOS SEMINARĄ jauniems vadovams, baigusiems vidurinę mokyklą, "Gintaro" vasarvietėje, Union Pier, Mich., birželio 20-27 d.d. surengė Lietuvių Skautų Sąjungos lietuviškumo komisija, vadovaujama pirm. s.fil. Danutės Eidukienės ir ją pavaduojančios ps. Marytės Utz. Jos vadovavo seminarui ir jį administravo. Buvo susilaukta tuzino kursantų ir kursančių. Seminaras turėjo tris dalis: lietuvių kalbos, Lietuvos istorijos ir dainavimo. Kalbos kultūrą dėstė kun. J. Vaišnys, SJ, vientisinį sakinį ir jo skyrybą — J. Masilionis, pokarinės Lietuvos istoriją — dr. T. Remeikis, dainavimą bei mūsų dainų savitumus — F. Strolia. Buvo surengtos kelios vakaronės, susitikta su "Skautų Aido" red. kun. A. Saulaičiu, SJ, "Amerikos Balso" atstovu žurnalistu V. Būtėnu. Atrodo, kursantus labiausiai sudomino pokario Lietuvos istorija. Šį kursą jie pripažino įdomiausiu, sunkiausiu ir naudingiausiu. Antroji vieta teko lietuvių kalbos kultūros kursui, trečioji — vientisinio sakinio kursui. Seminaro dalyviai taipgi pageidavo, kad sekantis seminaras truktų ne vieną, o dvi savaites, kad jin galėtų įsijungti ir jaunesnio amžiaus moksleiviai, kuriem nereikia dirbti vasaros mėnesiais.

Britanija

SKAUTŲ IR SKAUČIŲ SAVAITGALIO STOVYKLĄ Nottinghamo Lietuvių Židinio patalpose birželio 5-7 d.d. surengė vietinė Aušros Vartų Marijos draugovė. Maldos žodžiu stovyklą atidarė ps. kun. dr. S. Matulis, MIC, vėliau rodęs ir aiškinęs Jeruzalės vaizdų skaidres. Apie Lietuvos istoriją kalbėjo ps. S. Vaitkevičius, apie skautybę — s. J. Traškienė, apie skautų sueigas — ps. E. Šova. Skautiškų ir liaudies dainų mokė V. Gasperienė. R. Popkienė, viešnia iš Derby, rodė meniškus dirbinius iš kiaušinių lukštų ir sukarpytų skardinių dėžučių. Stovyklos dalyviai, kurių buvo 27, turėjo progą susipažinti su Nottinghamu, aplankyti ežerus, kuriuose vyksta tarptautinės baidarių lenktynės. Rajono vadas v.s. J. Alkis parodė filmą IV-sios tautinės skautų stovyklos Australijoje, pasiskolintą iš Brtianijoje viešinčio v.s. H. Antanaičio. Prie stovyklos laužo buvo pasveikintas s. A. Jakimavičius 65-tojo gimtadienio proga. Mišias stovyklautojams atnašavo dvasios vadas ps. kun. dr. S. Matulis, MIC. Skautės įžodį atliko R. Venskutė, vilkiuko įžodžius — A. Gasperas ir A. Venskus.

Prancūzija

ŽURNALAS "L'EST EUROPEEN" š.m. kovo-balandžio numeryje išspausdino rezistencinės grupės lietuvių kalbai ginti raštą Jungtinių Tautų gen. sekr. Kurtui Waldheimui. Tas raštas pažymėtas 1979 m. spalio 31 d. data. Grupės pavardės nenurodytos, nes tai slaptas vienetas Lietuvoje. Rašte sakoma, kad JT yra prisidėjusios prie pavergtų tautų išlaisvinimo ir klausiama, kodėl jokios pagalbos nesulaukia sovietų pavergta Lietuva. Esą per pastaruosius dešimtmečius kovoje prieš vergiją žuvo šimtai tūkstančių Lietuvos sūnų ir dukterų. ". . . Ar tai dar nepakankamas pagrindas iškelti valstybinės nepriklausomybės atstatymo klausimą? Ar tauta, kuri per 40 metų nenusilenkė priespaudai, kuri priešinosi fiziniam ir dvasiniam naikinimui, kuri drąsiai tebesipriešina įsiveržėliams, nėra verta laisvės? Kodėl tad šventa jos teisė į laisvę ir nepriklausomybę neranda gynėjo šioje augštoje tarptautinėje institucijoje?"

Šveicarija

STRAIPSNĮ "BANDYMAI UŽGNIAUŽTI 'LIETUVOS KATALIKŲ KRONIKOS' LEIDIMĄ" birželio 17 d. laidoje paskelbė Berne leidžiamas šveicarų biuletenis "Glaube in der zweiten Welt". Jame pateikiama daug žinių apie G. Navickaitės, O. Vilkauskaitės, P. Buzo, A. Janulio suėmimus. Skaitytojams praneša, kad vokiečių kalbon jau yra verčiamas Vakarus pasiekęs "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos" 42 nr. Šveicarų biuletenis taipgi pateikia pilną trijų protestų tekstą. Vienas jų yra A. Ramanauskaitės, nubaustos Gudijoje už lietuvių vaikų mokymą religijos tiesų. Antrą yra parašiusi Šilailėje gyvenanti S. Baltrušytė, kuriai milicija neleido rinkti parašų raštui, prašančiam grąžinti katalikams Klaipėdos šventovę. Trečias protestas yra Tikinčiųjų Teisėms Ginti Komiteto, smerkiantis Viduklės klebono kun. A. Svarinsko nubaudimą už vadovavimą procesijai į kapines.

Vokietija

A.a. VILIUS ANDRIKAITIS, atšventęs savo 91-jį gimtadienį, mirė senelių prieglaudoje Luebecke gegužės 12 d. rytą, ištiktas širdies smūgio. Velionis buvo šilutiškis, dalyvavęs lietuvių jaunimo veikloje Klaipėdos krašte, dirbęs buhalteriu, muitinės valdininku. Gyvendamas V. Vokietijoje, nuo 1946 m. buvo Mažosios Lietuvos Tarybos nariu, o 1969 m. mirus E. Simonaičiui, ir jos pirmininku iki pat mirties. 1975 m. jam buvo amputuota kairė koja, o 1979 m. — ir dešinė. Jo žmona mirė 1975. Velionis paliko dukterį ir sūnų, gyvenančius V. Vokietijoj, ir antrą sūnų — Čikagoje. Palaidotas gegužės 18 d. Luebecko Vorwerker kapinėse, dalyvaujant nemažam būriui tautiečių. Kapas papuoštas gausiais vainikais, tarp kurių buvo ir VLB Luebecko apylinkės valdybos, padėtas pirm. Pt. Kotkio. Laidotuvėse dalyvavo visi valdybos nariai.

PAULINA IVINSKIENĖ, velionies istoriko dr. Z. Ivinskio našlė, šešiasdešimtąjį savo gimtadienį atšven-

Veikalas su žymiais trūkumais

Apie P. I. Kušnerio-Knyševo sulietuvintą studiją "Pietryčių Pabaltijo praeitis"

J. JAKŠTAS

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

MAŽOSIOS LIETUVOS APGYVENDINIMAS

Kadangi šio rašinio pagrindinė tema iš esmės yra Mažosios Lietuvos gyventojai nuo seniausių laikų, tai tinka pridurti prie jo Konstantino Jablonskio straipsnio "Ar Mažosios Lietuvos lietuviai autochtonai?" ištrauką, kur sumariškai ir labai taikliai kalba apie Mažosios Lietuvos apgyvendinimą (Konstantinas Jablonskis, Istorija ir jos šaltiniai, 1979 m., 275-77 psl.). Štai ištisa jo ištrauka.

"Neabejotina, kad XV a. pradžioje beveik visa Mažoji Lietuva, kaip ir daug kitų Lietuvos vietų, buvo dirvonai ir giria. Kitaip ir negalėjo atrodyti lengvai prieinamas nuolatiniams priešų puolimams kraštas. Klausimas tėra, ar tai buvo žmonių gyvenama giria, ar ne. Ir dabar, kai girios yra prižiūrimos daugelio miškų administracijos tarnautojų, kiekviename didesniame girios masyve pilna įvairių sodybėlių, naudojamų laukelių, šienaujamų pievų ir t. t. Ką gi jau bekalbėti apie tuos laikus, kada girios niekas nežiūrėjo. Buvo žmonių, kurie gyveno arti prie centrų, naudojo tik savo iš seno dirbamus sklypelius, esančius tarp kitų žmonių naudojamos žemės sklypelių, bet buvo nemaža ir girios gyventojų, kurie vertėsi bitėmis, žvejyba, medžiokle, šienaudavo girios pieveles, pasisėdavo girios lydimuose. Tai buvo miškų gyventojai. Ordino riteriams sunku buvo ieškoti šitų išblaškytų po girią gyventojų, iš jų nedaug ko pasiplėši (daug pelningiau daryti reisus į tirštai gyvenamus plotus), todėl Ordino raštai apie juos nedaug teduoda žinių. Kartais betgi pamini apie užkluptą reise ir nužudytą kurį medžiotoją, apie užkluptus girioje šienaujančius žmones. Tada juk vieškelių per girią nebuvo, netgi prisišienavę gabens tie žmonės šieną ant pečių už 30-60 kilometrų į tirštųjų sodybų sritį. Aišku, jų sodybos turėjo būti kur nors netoliese, išblaškytos girioje. Ordino atsakyme dėl Vytauto pretenzijų į girią ligi Nemuno, t. y. dėl pretenzijų į Klaipėdos kraštą, pripažįstama, kad lietuviai ten ir prasikurdavę, medžiodavę, ganydavę, bet už tai mokėję Ordinui činšą. (Scriptores rerum prussicarum. Leipzig, 1863, Bd. 2, S. 711). Bet kažin kodėl šito žemaičių mokėto činšo išlikusiose to laiko Ordino piniginėse knygose nėra. Aišku, kas gi galėjo tą činšą girioje imti. G. Heinrich-Mortensen yra paskelbusi Ordino žemės dovanojimų (kartais nemažų sklypų, tolygių nemažam dabartiniam centriukui) atskiriems skalvių bajorams. Kas nors gi dirbo tiems bajorams tuos miškų dvarelius. Klaipėdos krašte buvo Ordino karčiamų ne tik miestuose, bet ir kitur. Kas nors gi gėrė jose, kitaip karčiamninkas nebūtų galėjęs mokėti mokesčio už karčiamą. Taigi, šiaip ar taip, giria nebuvo tuščia, joje buvo gyventojų — ir viešų, žinomų Ordino fisko žmonėms, ir neviešų, ypač prieš 1422 m. taiką, kurie po to jau galėjo drįsti išlįsti iš savo įprastų slėptuvių, — jiems dabar grėsė nebe mirtis, tik mokesčių mokėjimas.

Nebegresiant karui, suspausti dėl karo nedideliuose plotuose, kur nebebuvo kur prasiplėsti, kur kiekvienas, bandydamas pasisavinti naują žemės sklypuką, susidurdavo su kaimyno pretenzija, kur laisvosios žemės okupacijos laikotarpis jau buvo pasibaigęs, žmonės puolė dirbti ilgą laiką apleistų dirvonų, puolė skinti mišką, arti lydimus, savo darbu savintis žemę, didinti gerybę, kurtis dar neužgriebtose vietose, kur galima bus plačiau, geriau gyventi. Be to, aišku, eiti į girią skatino ūkininkus noras išvengti ponų prievolių, bernus skatino noras tapti savarankiškais ūkininkais. Girios skynimai buvo to, kas juos praskynė, vėl atgijo laisvoji žemės okupacija. Todėl girios labai padaugėjo gyventojų. Kieno valdžioje, vieno ar kito pono, buvo giria, žmogui nedaug terūpėjo. Iš senų vietų ėjo į girią ir tie, kuriuos tėviškėje per daug imdavo spausti ponai ar bajorai. Ta aplinkybė, kad kažkur Marienburgo pilyje buvo koks popieriukas ar pergamentas apie girios paskirstymą tarp didžiojo kunigaikščio ir Ordino, tam girios skynėjui netrūkdavo didelės reikšmės, — eidamas į girią jis neretai peržengdavo, gal ir sąmoningai, tą popierinę girios sieną. Iš seno žinoma, kad Klaipėdos krašto girioje nuo XV a. ėmė rastis nemaža žmonių, kilusių iš kitų Lietuvos dalių, kurie pastodavo bendrais prie senų vietos gyventojų, kas galėdavo ir pats prasikirsdavo sau lauko, ir kaip visoje Lietuvoje, taip ir Klaipėdos krašte giria ėmė virsti dirbamais laukais.

Ar tai buvo emigracija į Ordino žemę? Ne. Tai nebuvo išsikėlimas į kultūros kraštą, kur žmonėms geriau, patogiau gyventi, kur geresnės socialinės sąlygos, ne. Tai tebuvo girios pasisavinimas. Kaip matyti iš J. Bertulaičio tyrinėjimų, lietuviai Prūsų žemėje buvo taip suvaržyti, kad niekas jų negalėtų prasimušti į geresnį gyvenimą, jų likimas ten tebuvo dirbti ir neturėti iš savo darbo naudos, kuri visa eidavo vokiečių ponams. Lietuvoje socialinės ūkininkų gyvenimo sąlygos, kad ir sunkios, XV ir XVI a. buvo daug žmoniškesnės. Taigi žmogui, patekusiam į Prūsų administracijos rankas, buvo gyva bėda; jei jis ėjo iš Lietuvos, tai ne į Prūsų valdomą aukštesnės kultūros sritį, bet tik į girią. Ir žmonės ėjo į visas girias iš naujo kurtis — į Užnemunę, į Lietuvos vidaus girias, į Klaipėdos kraštą, **Biržų ir Šiaulių girias.** Tai buvo ne emigracija, bet girios okupacija, vidaus kolonizacijos procesas. Atėję į girią, jie didino senųjų girių gyventojų skaičių, susiliedavo su jais, todėl tų girių gyventojų palikuonių neturime pakankamo pagrindo vadinti ateivių įpėdiniais, kolonistais. Ir senųjų girininkų, ir naujesniųjų ateivių įpėdiniai kalbėjo viena kalba, turėjo vienodų interesų, gyveno vienodais papročiais. Juos išskirti tegalėtume, ištyrę visų jų gimimo metrikus nuo XV a. pradžios. Kalbant apie ėjimą į užsienius, kurie XV a. ir XVI a. pradžioje tebuvo popieriniai, nes natūroje žemės sienų nebuvo, pasienio sargybos nebuvo, negalima išskirti ėjimo į Prūsų ordino valdomą sritį. Lygiai taip pat buvo einama ir į priskirtą Livonijos ordinui miškų sritį. Bet šituose Livonijos miškuose lietuviai naujakuriai, patekę į latvių kalbą, papročius, virsdavo latviais. Virtę latviais, jie nustodavo kolonistų, naujų ateivių žymių. Patekdami Prūsų Lietuvoje į lietuvių girininkų tarpą, naujieji ateiviai dar greičiau susiliedavo su vietos girininkais, jiems nereikėjo keisti nei kalbos, nei papročių, — bent kiek pagyvenę, jie likdavo tokiais pat vietos žmonėmis, ne ateiviais, kaip kiekvienas kitas vietos žmogus. Todėl kalbant apie Klaipėdos krašto ir Prūsų lietuvius, negalima vadinti jų kolonistais. Tai yra senovės vietos gyventojai. Kolonistai ten tėra tie vokiečiai, kurie gyveno ir ligi šiol gyvena, išsiskyrę kalba ir papročiais iš vietos gyventojų tarpo. Tuo baigsiu kalbėti apie tai, kas susiję su politiškai iškeltu klausimu dėl Klaipėdos krašto lietuvių pripažinimo autochtonais ar kolonistais."

BAIGIAMOS PASTABOS

P. I. Kušneris buvo didelės erudicijos etnologas ir istorikas, kritiškos galvos mokslininkas. Tokiu jis pasirodė pirmoje veikalo dalyje, kuri yra geresnė už antrąją. Savo gabumų jis nepritaikė kaip reikiant Pabaltijo istorijai. Jis ėmėsi rašyti ją susidariusių pokarinių aplinkybių paveiktas ir neturėjo tam reikiamo pasiruošimo. Būdamas gabus tyrinėtojas, jis greitai įsisavino naują medžiagą, tačiau neperdirbo kritiškai jos ir todėl daugiau kompiliuodamas perdavė ją skaitytojui. Tad antroji veikalo dalis nėra originali ir jos įnašas mokslui menkas.

Veikalo vertę mažina ir autoriaus pavartotas, kaip P. Jonikas pastebėjo "vienas antras grubus propagandinio pobūdžio posakis, nepriimtinas mokslo darbe" (p. 179). Ko verti pvz. tokie prof. J. Geruliui taikyti keiksmažodžiai , kaip vokiškai-lietuviškas "persivertėlis" (nevykęs rusiško "pereverten" lietuviškas vertimas), arba "lietuviškas renegatas"? Kalbėti taip apie mokslininką jau mirusį ir dar tapusį neaiškiomis aplinkybėmis sovietų okupantų auka, tikrai nederėtų mokslo veikale.

Atsimenančiam mūsų Povilo Pakarklio daugiau publicistinius nei mokslinius straipsnius apie Mažąją Lietuvą, aišku, kad šis lietuvių istorikas inspiravo sovietinį autorių, drėbti profesoriaus adresu tuos nevalyvus žodžius, leidėjo ir vertėjo sulietuvintus.

Sulietuvintą Kušnerio veikalo dalį ėmėsi kritikuoti Povilas Reklaitis. Jis pabaksnojo patį autorių tik bendrybėmis. Pačią kritiką daugiau nukreipė prieš leidėją V. Žemaitį. Negalima sakyti, kad jis būtų neturėjęs pagrindo kritiškoms pastaboms. Knyga tikrai turi redakcinių trūkumų. Pirmiausia krinta į akį jos dedikacija Gediminui Martynui Rėzai, garbingam prūsų lietuviui, daug nusipelniusiam lietuviškai kultūrai. Bet dedikuoti jam verstą veikalą visdėlto nederėjo. Juk veikalai dedikuojami tik pačių autorių vieno ar kelių (kaip vokiečių "Festschriftai") bet nededikuojami verstiniai veikalai vertėjų ar leidėjų.

Eilėraštis "Balgos griuvėsiai" yra paimtas iš M. Anyso "Senprūsių kovos dėl laisvės". Tai laisvas vertimas daug ilgesnio vokiško Rėzos eilėraščio dalies. Leidėjas būtų turėjęs pažymėti eilėraščio vertėją. Kažkodėl angliškame vertime sutrumpintas lietuviškas vertimas išėjo dar trumpesnis.

Keistai atrodo ir prie prieškarinio Karaliaučiaus universiteto (per paskutinį karą sugriauto) nuotraukos lietuviškas pavadinimas "Karaliaučius - Tvankstė". Antro vardo nemini Kušneris, kalbėdamas apie Sembos užkariavimą ir Karaliaučiaus įsteigimą (p. 189). Tik leidėjas jį nuo savęs pridėjo. Dabar linkstama manyti, kad Karaliaučiui buvo parinkta vieta ant Kalvos, apsuptos miško prūsiškai Tvankste vadinto.

Aplamai, ilgas V. Žemaičio atkirtis "Naujienose" Reklaičio yra daugiau pasakojamas apie redaguotą knygą, kaip priekaištų atrėmimas ar pasiteisinimas.

Pastaba. Pas mane yra išlikęs J. Puzino 1973.XI.13 laiškas, kur jis trumpai pasisakė dėl Kušnerio veikalo: "M. Morkūnas norėtų išleisti tą P. I. Kušnerio "Etničeskoje prošloje Jugo-Vostočnoj Pribaltiki" lietuvišką vertimą. Jam esu rašęs, kad darbas yra senstelėjęs, daug visokių marksistinių citatų ir t. t. Tektų daug ką išmesti, kitur kai ką išnašose papildyti. Vertimas neblogas . . . Kušnerio darbe yra ir gerų skyrelių."

Mažosios Lietuvos veikėjas MARTYNAS JANKUS, gimęs 1858 m. liepos 7 d., miręs 1946 m. gegužės 23 d. Šių metų pavasarį sueis 35 metai nuo jo mirties. Šis atvirukas gautas iš okupuotos Lietuvos

Rašytojas, troškęs gyventi savo gūžtoje

Kun. Stasiaus Būdavo 15-toms mirties metinėms paminėti — mirė 1966 m. rugsėjo 9 d.

PRANYS ALŠĖNAS

Kun. Stasius Būdavas, baigęs Teologijos-Filosofijos fakultetą Vytauto Didžiojo universitete ir įšventintas kunigu, po kelerių metų tenai dar studijavo literatūrą, svetimas kalbas ir teatro istoriją. Šalia studijų ir darbo pastoracijoj, daug rašė, kūrė, bendradarbiavo lietuviškoje spaudoje. Rašyti į laikraščius pradėjo besimokydamas pradinėje mokykloje. Vėliau bendradarbiavo daugelyje laikraščių bei žurnalų.

Literatūrinė veikla

Pirmasis Būdavo kūrinys pasirodė 1922 m. jaunimo laikraštyje "Angelas Sargas". Tai buvo eilėraštis. Pirmas eilėraščių rinkinys "Širdies stygoms virpant" išspausdintas 1926 m. Rašė ir beletristiką, straipsnius literatūrinėmis temomis, skaitė paskaitas Kauno radiofone, dalyvavo literatūros vakaruose. Pasitraukęs į Vakarus, dirbo Wiesbadeno-Kesselio lietuvių gimnazijose, redagavo kultūros žurnalą "Pėdsakai" ir t. t.

"Pėdsakuose" rašė: "Visuose šio pasaulio kontinentuose rasime savo tautiečių žymes. Siurkščioj šiaurėj, švelniuose pietuose ir tolimų rytų dykumose mūsų tautos vaikai mina savo pavargusias pėdas. Ir mes čia, šioj Vakarų Europos skiautėj, per tuos dvejus nevalios metus taip pat esame jau palikę savo ilgesio ir sielvarto ženklų. Mūsų žingsniai jau šimtus kartų norėjo pasisukti namų linkui, bet. . . Ir nežinia dar kokius pasaulio kraštus mindžios mūsų kojos ir kieno smėlynuose įsispaus mūsų pėdsakai".

"Mes esame žmonės pilnutine prasme. Ir dėl to nenorime būti vien biologiniai vienetai, kurių vegetacijai pakanka tiktai valgomųjų trupinių nuo rekamingo prieglaudos stalo. Mes atstovaujame tai tautai, kuri savo kultūros ir širdies rasa minkštino kaimyninių kraštų laukinį kietumą, ir toliau norime pasilikti tos kultūros troškulio liudininkai". (Rašyta 1946 m. Fuldoje, Vokietijoj).

Kūrybinis palikimas

"Širdies stygoms virpant" — eilėraščiai, išspausdinti 1926 m. Šiauliuose; "Už motinos meilę" — apysaka,. Marijampolėje. "Širdys ir gėlės" — novelės bei apsakymai, 1932 m. Kaune; "Našlaičių Kalėdos" — apysaka, 1934 m. Ukmergėje; "Broliuk, nevirkdyk seselės" — apysaka, 1928 m. Marijampolėje; "Mokytojas Banaitis" — romanas, 1935 m. Kaune; "Loreta" — romanas, 1936 m. Kaune; "Sala" — romanas, 1939 m. Kaune; "Vidurnakčio svečiai" — novelės ir apsakymai, 1943 m. Kaune; "Laukų berniukas" — pjesė, vaidinta Kauno Jaunimo Dramos Teatre, 1944 m.; "Varpai skamba" — apysaka, 1952 m. Los Angeles; "Loreta" — romanas (antroji laida), 1952 m. Londone; "Uždraustas stebuklas" — romanas, 1954 m. Niujorke; "Rūsti siena" — apysaka, 1959 m. Hamiltone. Šio autoriaus kitomis kalbomis išleista "Serca i kwiaty" — Širdys ir gėlės, 1937 m. Krokuvoj; "The Forbidden Miracle" (Uždraustas stebuklas), 1955 m. Niuyorke.

Viename savo laiškų Stasius Būdavas rašė: "Šiuo metu tvarkausi su kita apysaka, kurią neseniai baigiau. Tai 'Didžioji siena', taip pat iš knygnešių gyvenimo, kur veiksmas vyksta Prūsų pasieny jau šio šimtmečio pradžioje, prieš pat pasibaigiant spaudos draudimui. 'Didžioji siena' yra gerokai platesnės apimties, negu "Varpai skamba" ir pavaizduoja ištisą knygnešiavimo techniką bei anų laikų nuotaikas".

Iš velionies kūrybinio palikimo "Draugo" atkarpoje (nuo 1969 I, 29) išspausdintas romanas "Rūkas ant vieškelio" (iš anglų kalba parašyto rankraščio išvertė Al. Baronas), vaizduojąs pokario metus Vokietijoje.

Stasiaus Būdavo kūrybos stilius — realistiškas, idealistiškomis nuotaikomis persunktas. Jo personažų grupėse teigiami žmonės varžosi su blogio atstovais. Be to, jo kūryboje itin ryškūs tautiniai ir patriotiniai motyvai.

Nuosava pastogė

Stasiaus Būdavo nuotaikose matyti ypatingas noras būti po savo stogu, kitaip sakant, turėti savo gūžtą, kurioje galėtum gyventi, niekieno nekliudomam kurti ir savo kūrybos vaisius krauti. Lietuvoje jis buvo įsigijęs savo namelį, apie kurį beletristiniu atspalviu parsunktą rašinį "Mano namelis" išspausdino literatūriniame "Draugo" priede. Ten buvo daug pietizmo, šiltų žodžių suklostyta savosios pastogės adresu.

Ir Amerikoj St. Būdavas buvo įsigijęs savo namelį, matyt, jame norėdamas užslopinti tėvynės ir anų namų ilgesį. Savo namelyje jis gyveno vienui vienas. Mirė 1966 m. rugsėjo 9 d. North Palm Beach, Floridoj. Palaidotas Miami, Our Lady of Mercy kapinėse.

Latvių dainų šventės dalyviai bei dalyvės žygiuoja Toronto gatvėmis š.m. liepos 4 dieną **Nuotr. St. Dabkaus**

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

PROF. DR. VYTAUTAS KLEMAS, dirbantis Delaware universitete, šią vasarą vadovaus Sri Lankos (Ceilono) pakrančių tyrinėjimams, pakviestas Jungtinių Tautų. Jis taipgi bus hidrologijos simpoziumo vadovu Hyderabade, Indijoje. Tą simpoziumą globoja JAV institucija "National Science Foundation".

DAIL. KĘSTUČIO ZAPKAUS darbų paroda, truksianti visą vasarą, birželio 25 d. buvo atidaryta Pittsburge, Carnegie instituto meno muzėjuje. Parodoje rodomas dokumentinis spalvotas filmas apie kūrybinius dail. K. Zapkaus žingsnius. Jame pabrėžiama, kad dailininkas yra lietuvis, duodama vaizdų iš Lietuvos.

DAINUOJANČIO LIETUVIŲ JAUNIMO SAMBŪRIS steigiamas Klevelande prie Dievo Motinos parapijos. Darbas buvo pradėtas su jaunais vyrais ir sudaryta užuomazga jaunimo operetės pastatymui. Dabar planuojama sudaryti mergaičių chorą ir mišrų chorą, instrumentalistų grupę orkestrui. Kviečiamas įsijungti 16-30 metų jaunimas. Solistai bus atrinkti iš sudarytos grupės. Instrumentalistų amžius neribojamas. Informacijas Klevelando bei artimesnių apylinkių jaunimui teikia: Julius Kazėnas tel. 486-3406 ir Alvydas Jasinevičius tel. 486-8956.

SKULPTORIAUS ANTANO MONČIO studijos mokiniai surengė savo darbų parodą Paryžiuje (Cite Internationale Universitaire). Ji atidaryta iki rugsėjo pabaigos.

PROF. DR. J. G. SKUČAS, dirbantis Ročesterio, N.Y., universiteto medicinos mokykloje, skaitė paskaitą tarptautiniame radiologų kongrese Briuselyje, Belgijoje. Jis baigia ruošti spaudai jau trečią savo knygą, liečiančią medicininę radiologiją. Šia proga aplankys kelias radiologijos institucijas, veikiančias prie Belgijos ir Olandijos universitetų.

OSKARO MILAŠIAUS DRAMA "Miguel Manara", parašyta 1912 m. prancūzų kalba, š.m. birželio mėnesį buvo vaidinama 18-me dramos festivalyje Paryžiuje (Festival du Marais). Ji ir vėl susilaukė nemažo dėmesio ne tik žiurovuose, bet ir prancūzų spaudoje. Recenzijas parašė dienraščiai "La Croix" (1981.VI.19), "Le Quotidien de Paris" (1981.VI. 21) ir kiti. Jose primenama, kad O. Milašius (O. V. de Milosz) toje poetinėje dramoje vaizduoja donžuanišką žmogaus kovą su savimi ir erotinės meilės nuskaidrinimą krikščioniškoje šviesoje bei atradimą Dievo meilės. Pagrindinį Don Žuano vaidmenį atliko Jean-Claude Drouot, o Žirolamos — Sophie Barjac. Režisavo Jean-François Rémi. "La Croix" recenzentas gerai įvertino veikalo turinį, bet rado, kad aktoriai nepajėgė atskleisti Milašiaus poemos lyriškumo. Žirolamai esą trūko polėkio, vedančio į Don Žuano tauriniamą. "Le Quotidien de Paris" recenzentas Patrick de Rosbo kritiškiau žvelgia į Milašiaus dramą ir ją vadina teatrine poema, kurios Don Žuanas yra daugiau siluetas, simbolis. Ir aplamai visam veikalui esą trūksta gyveniškumo, vietomis esą perdaug retorikos, permažai nuoširdumo.

XXI-MĄ LINKSMOS NUOTAIKOS ŠIUPINĮ Australijoje, Adelaidės Lietuvių Katalikų Centre, gegužės 23 d. surengė Lietuvių Katalikių Moterų Draugija, vadovaujama pirm. T. Gasiūnienės. Šiupiniui buvo panaudoti du Pr. Pusdešrio parašyti valandiniai vaidinimai, papildyti individualiais intarpais. Juos režisavo ir scenovaizdžius paruošė V. Opulskis. Pirmasis, pavadintas "Patrioto' kavinė", daugiausia lietė prie staliukų sėdinčių pensininkų jausnystės dienų bei nuotykių prisiminimus. Kažkas prisiminė, kad reikia paminėti tą dieną išpuolantį kažkurio Lietuvos kunigaikščio gimtadienį, bet niekas negalėjo pasakyti jo vardo. Buvo išklausyta iš Brisbanės atvykusio profesoriaus sušaržuota paskaita. Viena pensininkė prisipažino kadaise buvusi soliste ir padainavo baladę "Dainos mirimas". Aktualias problemas atskleidė V. Baltušio feljetonas "Gyvensimę amžinai". Pensininkų pobūvin įsijungė "Nemuno dukros", padainavusios M. Vaitkevičiaus "Pienę", V. Budrevičiaus dainą "Rūta žaliuoja", A. Raudonikio — "Lauksiu tavęs". "Patriotines" pensininkų nuotaikas sudrumstė kažkoks pilietis, pradėjęs rinkti parašus peticijai, kad būtų išlaisvinta N. Sadūnaitė ir V. Petkus, o vėliau paprašęs aukų Vasario 16 gimnazijai. Pensininkai pareikalauja, kad kelneris tą jų nuotaikos drumstėją pašalintų iš kavinės. Antrasis vaidinimas "Malūnininko kieme" šiupinio dalyvius nukėlė Lietuvon su malūnininko alumi, jaunimo problemomis, kaimo pletkininke Cecilija, intarpu "Valsčiaus raštinėje", pagiriomis sergančiu viršaičiu. "Nemuno dukrų" kvartetas — B. Budrienė, A. Kaminskienė, S. Pusdešrienė ir vadovė A. Urnevičienė vėl padainavo T. Makačino "Po žvaigždžių lietum", V. Juozapaičio "Gromatėlę parašiau", liaudies dainą "Kelk, dukrele". Šiupinio programa užbaigta kupletais, kuriuos atliko V. Opulskis, N. Skidzevičius ir A. Petrikas su akordeonisto V. Nekrošiaus palyda. Draugijos suruoštoje vakarienėje kalbėjo ALB Adelaidės apylinkės valdybos pirm. Č. Zamoiskis ir šiupinio programos vadovaš bei rež. V. Opulskis.

MAŽOJOJE VILNIAUS BAROKO SALĖJE buvo surengtas kompoz. Mindaugo Urbaičio kūrinių koncertas, kuriam jis buvo sutelkęs kamerines savo 1976-79 metų kompozicijas, sukurtas po konservatorijos baigimo. Tie jo kūriniai atskleidė savitą nerimastingo jauno kūrėjo individualybę. Juose jaučiama tam tikra Rytų muzikos įtaka, susiliejanti su lietuvių liaudies kūrybos bei pasaulėjautos elementais. Koncertą pradėjo obojistas J. Rimas, pratęsė styginis Vilniaus kvartetas, "Meilės daina ir išsiskyrimu" užbaigė Vilniaus operos sopranas G. Kaukaitė. Šis kūrinys yra skirtas balsui ir vėluojančiai sistemai, kurią pavaduoja magnetofono įrašas.

KAUNE JAU ANTRĄ DEŠIMTMETĮ rengiami vokalinių ansamblių bei solistų vokalistų konkursai, kuriuose varžomasi dėl laikraščio "Kauno Tiesa" prizo. Šiemetiniame konkurse jį laimėjo Kauno Mokytojų Namų mergaičių ansamblis, vadovaujamas N. Jautakienės.

RESPUBLIKINĖ SCENOGRAFIJOS PARODA buvo surengta Kauno miesto paveikslų galerijoje. Joje dalyvavo apie 30 dailininkų su dekoracijų, drabužių eskizais, scenovaizdžių maketais, teatriniais plakatais. Lig šiol buvo surengtos tik dvi panašios respublikinės parodos. Džiaugiamasi, kad šį kartą parodon pavyko įjungti beveik visus jaunuosius scenografus, o parodą papildyti dabartinių spektaklių drabužiais, butaforijos bei rekvizito elementais.

PIRMĄJĮ SAVO KONCERTĄ vilniečiams paveikslų galerija paverstoje katedroje surengė jaunoji vargonininkė J. Landsbergytė, pernai baigusi Vilniaus konservatorijos docento Leopoldo Digrio klasę. Jos atliekami kūriniai buvo paimti iš akademinio vargonų repertuaro, kuris yra būtinas kiekvienam rimtam vargonininkui. J. Landsbergytė atliko D. Bukstehudės, J. S. Bacho, J. Brahmso ir F. Liszto kompozicijas, gerai jausdama jų nuotaikas bei visumą.

DVIEJŲ DALIŲ KONCERTĄ Vilniaus filharmonijos salėje turėjo Ferenso Šapsono vadovaujamas mišrus Vengrijos televizijos ir radijo choras, įsteigtas prieš tris dešimtmečius, gerai žinomas visoje Europoje. Svečiai iš Vengrijos koncertą pradėjo senųjų italų klasikų dainomis, o antroje dalyje atliko liaudies dainas ir vengrų kompozitorių kūrinius. Iš jų ypač išsiskyrė monumentalūs B. Bartoko kūriniai moterų chorui, išplėstos liaudies dainos mišriam chorui, L. Bardošo "Rapsodija nr. 1", Z. Kodajo "Ferencui Lisztui".

RESPUBLIKINIUOSE PROFSĄJUNGŲ KULTŪROS RŪMUOSE Vilniuje, ant Tauro kalno, viešėjo Klaipėdos dramos teatras. Gastrolių programon buvo įtraukta M. Karklelio režisuota baškirų dramaturgo A. Abdulino pjesė "Tryliktasis pirmininkas", rež. P. Gaidžio paruoštas maskviečio V. Merežkos "Proletarinės laimės malūnas", latvių dramaturgo P. Putninio jaunimui skirta pjesė "Panaktinis ir skalbėja", pastatyta Maskvos J. Vachtangovo teatro režisorės S. Džiminovos. Sezono pradžioje į Klaipėdos teatrą įsijungė 15 jaunų aktorių. Vilniečiai turėjo progą pamatyti jų diplominį spektaklį, paruoštą su rež. P. Gaidžiu. Jam buvo pasirinkta V. Šekspyro komedija "Du veroniečiai". Klaipėdos dramos teatro gastrolės taip pat yra numatytos Ukmergėje, Anykščiuose, Druskininkuose ir Varėnoje.

RAJONINIUOSE KLAIPĖDOS KULTŪROS NAMUOSE Gargždu pirmą savo tapybos darbų parodą surengė gargždietis liaudies menininkas Antanas Zuzevičius. Keletą metų jis po tris mėnesius yra praleidęs Tolimojoje Šiaurėje, Taimyro pusiasalyje, iš ten parsivežęs dešimtis eskizų. Paroda buvo pavadinta "Šiaurės etiudais", nes jo tapybos darbai atspindi rūsčią gamtą, didingą, bet lietuviams neįprastą šiaurės grožį.

VYTAUTO BARKAUSKO, savo docento, fortepijoninių kūrinių koncertą surengė Vilniaus konservatorija. Jo "Patetinę sonatą", "Polifoninę siuitą", "Legendą apie M. K. Čiurlionį", devynias miniatiūras bei kitas kompozicijas atliko įvairių kursų fortepijono klasės studentai.

RESPUBLIKINIŲ PROFSĄJUNGŲ kultūros namų liaudies teatras yra įsikūręs ant Vilniaus Tauro kalno. Jo repertuare — nemažai tokių lietuviškosios dramaturgijos kūrinių, kaip B. Sruogos "Milžino paunksmė", J. Grušo "Pijus nebuvo protingas", A. Griciaus "Palanga", R. Samulevičiaus "Lokys". Čia pirmą kartą buvo suvaidinta ir K. Sajos pjesė "Žvangutis", turinti ir kitą pavadinimą "Kelionė į Atatą". Pjesė atskleidžia lietuvišką kaimą, trijų žmonių meilę, laimės bei geresnio gyvenimo troškimą. Tuos tris pagrindinius vaidmenis sukūrė: Vilimo — J. Steponavičius, Ulio — R. Vėsulas, Cecilijos — V. Spiečiūtė. Pjesę režisavo R. Remeikis, ant kalno stovinčio kaimo scenovaizdžius paruošė dail. V. Martinkėnaitė-Stankevičienė. Pjesę papildo D. Kairaitytės sukurta muzika ir autentiškos liaudies dainos, kurias atlieka L. Miškinienės vadovaujamas etnografinis ryšininkų kultūros namų ansamblis.

V. Kst.

CHOLKAN
R. CHOLKAN & CO. LTD.
REAL ESTATE

DĖMESIO, LIETUVIAI!!!

- Parduodantiems per mus nuolaida
- Nemokamas nejudomo turto įkainojimas
- Sąžiningas patarnavimas visuose nejudomo turto reikaluose
- Daugiau kaip dvidešimt penkerių metų patirtis

2336 Bloor Street West – Tel. 763-5555
PRANAS KERBERIS namų 239-5923
ANTANAS GINIOTIS namų 769-9356

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8 • Telefonai: 532-3400 • 532-3414

AKTYVAI — virš 19 milijonų

KASOS VALANDOS:
Pirmadieniais 10 - 3
Antradieniais 10 - 3
Trečiadieniais uždaryta
Ketvirtadieniais 10 - 8
Penktadieniais 10 - 8
Šeštadieniais 9 - 1
Sekmadieniais 9.30 - 1

MOKA UŽ:
90 dienų termin. indėlius 16½ %
term. indėlius 6 mėn. 16 %
term. indėlius 1 metų 15 %
term. indėlius 3 metų 12 %
pensijų s-tą 14 %
tapomąją s-tą 11 %
spec. taup. s-tą 14 %
depozitų-čekių s-tą 6 %
DUODA PASKOLAS:
asmenines nuo 18 %
mortgičius nuo 17¼ %

ANAPILYJE skyrius veikia sekmad. 9.30 v.r. — 1 v.p.p.

Duodame asm. paskolas iki $50,000 ir mortgičius iki $100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal santaupų dydį iki $2,000 ir asm. paskolas iki $10,000. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionės čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas. MŪSŲ TIKSLAS — NE PELNAS, BET SĄŽININGAS PATARNAVIMAS

STEPHAN'S FURS
2239 Bloor Street West. • Telefonas 762-7775
406 Roncesvalles Ave. Telefonas 536-5936 ir
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS DRUG STORE
JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS IR KT.
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS
MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

PROGRESS REAL ESTATE LTD.
REALTOR
1072 Bloor St. W.
Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę visada Jums sąžiningai patarnaus A. Bliūdžius
Telefonai: 534-9286 • namų 537-2291

AUTORITE SALES & SERVICE
1636 Dundas Street West, Toronto, Ontario M6K 2M4 Telefonas 531-1331
BLOOR AUTORITE GARAGE
296 Brock Avenue (Tarp Dundas ir College) Telefonas 531-1305
★ Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical fitness Certification)
★ Sąžiningas ir patikimas patarnavimas. ★ Visi automobilių mechaniniai
★ taisymai. ★ Snieginės ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F.
★ GOODRICH, RADIAL ir kt. Savininkas FRANK PETITT

PARKSIDE MEAT MARKET
335 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario
Telefonas 535-1258
• Turime lietuviškų skilandžių, sūrių ir kitų maisto gaminių •
• Užsakymai priimami telefonu • Nemokamas pristatymas •

P. ir T. SERVICE CENTRE garažas
(1862 Mattawa Ave., Mississauga, L4X 1K1, tel. 279-4371)
Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylią, sukti kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way, važiuoti Wharton Glen gatve tiesiog į garažą.
• Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniškus pataisymus. •
Savininkai: Tom Thompson ir J. Tamošiūnas

Baigdama 1980-81 mokslo metus, Toronto Maironio mokykla surengė savo darbų parodą Anapilio salėje. Nuotraukoje — lietuviška sodyba nepriklausomoje Lietuvoje
Nuotr. J. Bakevičiaus

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

jama, kad šį kartą jis negalės išvengti pajamų mokesčio padidinimo. Po tos konferencijos min. pirm. P. E. Trudeau taip pat prašneko apie diržų suveržimą kanadiečiams, tačiau teigė, kad tas suvaržymas nebus perdidelis.

Kanados pensijos fondo problemas iškėlė liberalų atstovas D. Petersonas Ontario parlamente, norėjęs žinoti, ar provincinė vyriausybė grąžins federacinei vyriausybei iš to fondo pasiskolintus $9 bilijonus. Iš finansų min. F. Millerio atsakymo susidarė įspūdis, kad ši suma nebus sugrąžinta, nes ji buvo panaudota naujoms ligoninėms, mokykloms, plentams, atseit, ilgalaikei investacijai, kuria naudosis net būsimos kartos. Priešingu atveju Ontario vyriausybei būtų reikėję padidinti pajamų mokestį, kuriam nepritaria opozicija.

Aštrų vedamąjį šiuo klausimu paskelbė Kanadoje didelę įtaką turintis Toronto dienraštis "The Globe and Mail". Jame pateikiami pagrindiniai faktai. Kanados pensijos planą federacinė vyriausybė įsteigė 1966 m., apimantį kanadiečius nuo 18 iki 65 metų amžiaus. Pradžioje kiekvienas dirbantysis ir jo darbovietė kasmet turėjo mokėti po $79.20 tam valdžios fondui, savus darbus turintys asmenys — po $158.40. 1967 m. pensijos fondas surinko $683,7 milijono, o pensininkams išmokėjo tik $100.000. Nuo 1981 m. dirbantieji kanadiečiai ir jų darbdaviai fondui kasmet moka po $239.40, savidarbiai — po $478.80. Valstybinis Kanados pensijos fondas lig šiol sutelkė $19 bilijonų atsargos kapitalą ir jį visą už menkas palūkanas paskolino provincijoms. Ontario provincija mokėdavo tas palūkanas, bet jas vėl tuojau pat susigrąžindavo į savo iždą naujomis paskolomis. Padidėjus pensininkų skaičiui, jų metinių įmokų jau nepakanka vis dar palyginti labai menkoms pensijoms padengti, o atsarginis kapitalas yra išeikvotas provincijų. Jeigu jį reikės grąžinti fondui, provincijos turės padidinti pajamų mokestį kanadiečiams. Tokiu atveju kanadiečiai, pensiją užsitikrinę savo tisioginėmis įmokomis fondui, dabar antrą kartą tai turės atlikti mokesčiais provincijomis. Dienraštis atvirai klausia, kas būtų įvykę su privačia draudos bendrove, jeigu ji būtų iššvaisčiusi iš įmokų surinktą tokį $19 bilijonų kapitalą? Atsakymas visiems aiškus: atsakingieji bendrovės asmenys už lėšų išeikvojimą būtų atsidūrę kalėjime.

Kanados finansų ministerijos pareigūnai, atsiliepdami į Ontario valdžios prasitarimą, kad iš pensijos fondo pasiskolinti $9 bilijonai greičiausiai nebus grąžinti, ieško diplomatinės išeities. Esą ta paskola turi būti grąžinta tik 1986 m. Ši data tikriausiai bus pratęsta, ir per tą laiką įvyks esminiai Kanados pensijos fondo pakeitimai. Oficialiai provincijos turėtų grąžinti paskolas iš pensijos fondo, tačiau šis planas prašoka tradicines paskolas. Jo tikslas buvo sutelktą fondo kapitalą panaudoti vertingiems tikslams provincijose.

Britų Kolumbijos miško pramonę visiškai sustabdė unijų streikai, apimantys 60.000 darbininkų. Ši pramonė provincijai atnešdavo penktadalį pajamų. Streikas palietė visas lentpjūves, statybinių medžiagų gamyklas ir net popieriaus fabrikus. Streikuotojai sustabdė ir medienos pristatymą kaimyninėms JAV įmonėms. Tų trijų streikuojančių unijų nariams buvo pasiūlytas atlyginimų padidinimas 26% dvejų metų laikotarpyje, bet jį permažu laiko unijų vadai. Šis streikas gali padaryti labai daug žalos Britų Kolumbijos ekonomijai.

Streikuojanti Kanados paštininkų unija pradėjo derybas su naujai paskirtu tarpininku — vyriausiu provincinio Kvebeko teismo teisėju A. Goldu, turinčiu didelę patirtį tokiuose reikaluose. Buvo pasklidę gandai, kad dėl jo pasiektų kompromisų unijos nariai balsuos rugpjūčio 1-2 d.d. Juos betgi paneigė karingasis unijos vadas J. C. Parrotas. Galimą 600.000 JAV paštininkų nelegalų streiką pašalino jų atlyginimų padidinimas 11% per trejus metus. Kanados paštininkams vien tik šiais metais jų uždarbis būtų pakeltas 13%. Abi unijos gauna dar ir specialų priedą pragyvenimo išlaidoms padengti. Be tų priedų JAV paštininkų alga 1983 m. pasiektų $21.800, o Kanados paštininkų jau šiais metais — $21.900. Kanados paštininkų unijos vadai JAV paštininkų unijos išsikovotą atlyginimą betgi laiko geresniu, nes jis mokamas augštesnę vertę turinčiais JAV doleriais.

Septynių vadų apsauga ekonominėje konferencijoje Kanadai kainavo du milijonus dolerių, tačiau ji buvo nepakankama. Tai liudija "The Toronto Sun" dienraštyje paskelbtas jaunuolio Cliffordo Brimmellio pranešimas. Antradienio vakarą, konferencijai pasibaigus, jis be jokio leidimo įėjo į "Chateau Laurier" viešbutį Otavoje, kur vyko vadų susitikimai su korespondentais. Nuo Prancūzijos prez. F. Mitterrando, Japonijos premjero Z. Suzukio jį teskyrė 10 pėdų, nuo V. Vokietijos kanclerio H. Schmidto, Britanijos premjerės M. Thatcher — apie 20 pėdų. Žurnalistai viešbutin buvo įleisti, patikrinus jų dokumentus, su specialiomis kortelėmis. RCMP pareigūnas C. Brimmellį sulaikė tik tame augšte, kur vyko spaudos konferencijos. Sužinojęs, kad jis neturi dokumentų ir specialaus leidimo, paprašė išeiti iš viešbučio, bet jo neišlydėjo. Jaunuolis, paėjęs keliasdešimt pėdų koridoriumi, vėl įsimaišė į žurnalistų minią. Pro jį praėjo F. Mitterrandas, Italijos premjeras G. Sadolinis. Ekonominės Europos Bendruomenės pirmininkas G. Thorno spaudos konferencijoje netgi atsisėdo pirmoje kėdžių eilėje. Savo reportaže C. Brimmellis primena vadų apsaugos organizatoriams, kad J. Hinckley prez. R. Reaganą Vašingtone peršovė iš truputį mažesnios nuotolio nei 10 pėdų.

Bankrotuos Kanada?

Kanada kaip valstybė pradėjo 115 metus. Jos praeitis gana trumpa, o ateitis — pilna problemų. Kraštas tebėra stagnacijoje, ekonominiame svyravime. Jį kamuoja augštos palūkanos ir nesutarimai tarp rytų ir vakarų, tarp federacinės valdžios ir provincijų, tarp Kvebeko ir kitų provincijų. Min pirm. P. E. Trudeau nepajėgė parsigabenti Britų Šiaurės Amerikos Akto iki numatytos 1981 m. liepos 1 dienos.

Jeigu krašto gamybos statistika ką nors reiškia, tai 1980 m. per paskutinius 3 mėnesius gamyba augo 9,2%, o 1981 m. pirmus tris mėnesius ekonomija pajėgė paaugti tik 4%. Kanada dabar turi 315 bilijonų vertės ekonomiją. Per paskutinius kelerius metus ekonominė situacija buvo sudribusi, nemuskulinga. Per paskutinius septynerius metus buvo labai sukrėstas ekonominis pasitikėjimas. Ekonomijos augimas vidutiniškai siekė 2,7%, t. y. tik pusę 5,5% vidurkio ankstyvesnių 25 metų. Infliacija ir kiti dalykai surišti su infliacija, kaip algų kėlimas, palūkanos, buvo augščiausi visoje Kanados istorijoje. Tai labai silpnino ekonominį gyvenimą.

Miglota ir klaidinga ekonominė politika, rietenos tarp Otavos ir provincinių vyriausybių, neturėjimas gerų perspektyvų ir tinkamos vadovybės silpnina ekonominį gajumą, nors toli dar esame nuo visiško sugriuvimo.

Ekonominė krašto politika turi būti peržiūrėta ekonominio pajėgumo šviesoje. Ji turi augti bent 4% į metus, nežiūrint 20% palūkanų piniginėse operacijose. Finansų departamentas turėtų peržiūrėti savo įsitikinimą, kad deficitui sumažinti tėra vienas kelias, būtent, didinti mokesčius. Kanados ekonomija yra pajėgi augti, tik reikia atleisti varžtus privatiniuose sektoriuose, kurie gamintų ir duotų valstybei pajamų deficitui išlyginti. Vyriausybė, užuot planavusi padidinti mokesčius, turėtų planuoti taip, kad nesugriautų dar pajėgios Kanados ekonomijos. K. Liutkus

Skautų veikla

• XIX-toji Romuvos stovykla — rugpjūčio 8-22 d.d. Su vadovais iš Londono atvyksta 11 skautų. Iš viso užsiregistravusių — per 100. Stovyklautojai renkasi rugpjūčio 8 d. iki 2 v.p.p. Oficialus atidarymas — sekmadienį. Šv. Mišias — 10.30 v.r.

• Romuvai aukojo: $500 — Kanados Lietuvių Fondas; $100 — K. G. iš Floridos. Skautiškas ačiū.

• Kanados Lietuvių Fondas parėmė "Šatrijos" ir "Rambyno" tuntus, kiekvienam paskirdamas po $200. Nuoširdus ačiū.

• Šią savaitę Rako stovyklavietėje, Custer, Mich., įsikūrusi "Ąžuolo-Gintaro" vadovų-vių mokykla su trimis skiltimis ir vadovais-instruktoriais. Skiltys dienos programą vykdo varžybų būdu. Mokykla baigiama rugpjūčio 1 d. Č. S.

• Lietuviškos spaudos rėmėjai yra savos tautos gynėjai

Klevelando ateitininkė R. KAZLAUSKAITĖ, baigusi lituanistiką Pedagoginiame Lituanistikos Institute
Nuotr. V. Bacevičiaus

A. E. LePAGE
Daiva T. Dalinda, B. A.
Kanados didžiausios namų pirkimo ir pardavimo įstaigos atstovė Jums sąžiningai patarnaus!
• Nemokamas namo įkainojimas •
(Įstaiga priešais Toronto Lietuvių Namus)
1576 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A4
Tel. 537-3431
Namų 494-0605

MAE-LAINE BRIDALS
Yra pasiruošusi jums patarnauti gražiausiais pavasario bei vasaros vestuviniais drabužiais — nuotakų, pamergių ir kasdienine apranga.
Krautuvė atidaryta: nuo pirmadienio iki penktadienio 9 v.r. — 9 v.v., šeštadieniais 9 v.r. — 6 v.v.
1603 Clarkson Rd. N. Mississauga, Ontario (Clarkson Rd. Plaza)
Telefonas 823-5960
Kreipkitės: Mrs. Ona Stončius

AL GARBENS REALTOR
Telefonas 489-1543
22 Hedgewood Rd., Willowdale, Ontario M2L 1L5
Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate Board narys
ALFONSAS GARBENIS jums sąžiningai patarnaus parduodant, perkant, tvarkant mortgičius, įkainojant namus ir t.t. LIETUVIAMS NUOLAIDA
Pirmoji lietuviška nekilnojamo turto agentūra Toronte, veikianti daugiau kaip 30 metų

Taupyk ir skolinkis
Pirmutiniame ir didžiausiame TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE
PARAMA

MOKA:
16½% už 90 dienų term. indėl.
16 % už 6 mėn. term. indėlius
15 % už 1 m. term. indėlius
12 % už 3 m. term. indėlius
14 % už pensijų ir namų planą
14 % už specialią taup. sąsk.
11 % už taupymo s-tas
6 % už čekių s-tas (dep.)

IMA:
18 % už asm. paskolas
17¼% už mortgičius

AKTYVAI virš 28 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki $50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas — piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express) Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)
BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario
Telefonai: 532-8723 ir 532-1149
M6P 1A6

FLORIDA REAL ESTATE
Rezidencinės ir komercinės nuosavybės
Apartamentai • Kondominiumai • Nuomojimas
Angelė E. Karnienė
REALTOR ••• BROKER ••• NOTARY
3701 Gulf Boulevard, St. Petersburg Beach, Fl. 33706
Telefonas (813)360-2448 • Vakare (813)367-2413

DUFFERIN RADIO AND TV
SALES AND SERVICE
Taisomi televizijos, HI-FI ir radijo aparatai.
Prityręs specialistas su ilga praktika.
1000 College St. • LE 1-3074 • Sav. P. Užbalis

AUTOMOTIVE FIBER
visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.
Savininkas – RIČARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD, Islington, Ont. M8W 3R3
Telefonas 252-8863

BALTIC EXPORTING CO.
Siuntiniai į Baltijos kraštus ir Sov. Sąjungą
• Turime įvairių medžiagų ir kitų prekių, tinkamų siuntimui
Darbo valandos: 9 v.r. — 5 v.p.p., šeštadieniais 9 v.r. — 4.30 v.p.p.; trečiadieniais uždaryta. Birželio, liepos, rugpjūčio mėnesiais — nuo pirmadienio iki penktadienio 9 v.r. — 5 v.p.p.; šeštadieniais uždaryta.
482 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2N5
Telefonas 531-3098
Savininkai S. ir F. Janavičiai

TIM'S AUTO BODY LTD.
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas bei dažymas (bake oven) ir visi mechaniniai taisymai. Parduodu vartotus automobilius.
24-28 Howard Park Ave. (arti Dundas St. W.)
Toronto, Ont., M6R 1V5
FILTSOS BROS
Telefonai 533-8451, 533-8452

Menonitus aplankius

Šiais laikais praeitis domina daug žmonių. Jaunimas, ieškodamas savo šaknų, ieško jų praeities gyvenime, kuris buvo praktiškesnis ir linksmesnis. Praeityje technologija nebuvo taip ištobulinta, guvenimas buvo lėtesnis.

Su Ontario etninės spaudos darbuotojų ekskursija teko aplankyti menonitus. Jų bendruomenė galvoja, kad technologija yra nuodai ir kad praeities gyvenimas buvo geresnis.

Menonitai atsirado XVI š. Šveicarijoje. Šie žmonės Šveicarijoje, vėliau Olandijoje ir Vokietijoje, buvo įsitikinę, kad krikštas teiktinas tik suaugusiems, o ne kūdikiams, kurie nieko nesupranta. Esą krikščionys neturėtų eiti į kariuomenę ar karus. Europoje menonitai dėl tokių pažiūrų buvo persekiojami. Britanija jiems pasiūlė važiuoti į jos koloniją — Šiaurės Ameriką, kur jie galėtų viešai savo religiją praktikuoti ir nebūtų verčiami eiti į kariuomenę. Atvykę Amerikon menonitai išsisklaidė. Dalis jų apsigyveno prie Waterloo, Kanadoje.

Nuo XVI šimtmečio jie tebesilaiko savo tikėjimo ir papročių. Jų gyvenimas nepasikeitė nuo tų laikų iki šios dienos. Dauguma jų yra ūkininkai. Senosios kartos menonitai nepripažįsta namų šildymo bei apšvietimo elektra. Dauguma neturi telefonų, o tie, kurie turi, yra verslininkai. Telefonas jiems yra būtinas, bet jie telefonus yra įrengę daržinėse. Jų namai yra paprasti, neturi sofų — tik medines kėdes. Jie sako, kad sofos yra prabanga. Jiems galima kartais išgerti stiklelį svaiginamų gėrimų, bet girtuokliavimas yra nuodėmė. Jei asmuo pasigeria, išmetamas iš bendruomenės.

Religija yra integralinė jų gyvenimo dalis. Praleidimas pamaldų šventovėje yra leidžiamas tik ligos atveju. Šventovės pastatas yra labai paprastas, nėra jokių papuošalų. Moterys sėdi kairėje, o vyrai — dešinėje pusėje. Pamokslininkai niekad nesako juokų. Šv. Raštą aiškina raidiškai, kalba daugiausia apie Jėzaus Kristaus gyvenimą žemėje.

Jei nori būti pakrikštytas, turi būti bent 17 metų amžiaus ir lankęs specialius kursus per šešias savaites. Menonitai mano, kad žmogus, būdamas 17 metų amžiaus, yra pakankamai subrendęs ir supranta ką daro.

Menonitai Komuniją priima dukart į metus; kartais mazgoja vienas kitam kojas. Kunigai neląnko specialių kursų. Kai kuris kunigas miršta, visuomenė pasiūlo kandidatus. Kiekvienam kandidatui duodamas Šv. Raštas, kurio viename egzemplioriuje yra lapas popieriaus. Tas, kuris savo Šv. Rašto knygoje randą tą lapą, laikomas kunigu. Manoma, kad tokiu būdu apreiškiama Dievo valia. Tas asmuo turi būti kunigu, nors ir nenorėtų. Kunigų dauguma yra buvę ūkininkai.

Menonitams mokslas n ė r a svarbus. Vaikas lanko mokyklą tik iki aštunto skyriaus ir po to dirba ūkyje. Mokyklos pastatas neturi šildymo. Menonitų vaikai mokosi iš tų pačių knygų, kaip ir visi kiti Ontario mokiniai.

Dabar menonituose jau atsiranda skirtumai. Yra tokių, kurie mano, kad reikia truputį keistis, prisitaikyti prie dabartinio gyvenimo, jie leidžia savo vaikus į kanadiečių gimnazijas.

Mažame Ontario miestelyje Elmira, kuris yra menonitų gyvenvietė, 16% yra senosios kartos žmonės. Senesnieji, važiuodami savo arkliais ir vežimais, būna apsirengę tiktai juodais drabužiais. Jaunoji karta rėdosi senoviškai, bet ne juodais drabužiais. Jie turi automobilius, telefonus savo namuose ir elektrą.

Kičenerio arba Waterloo menonitai ūkininkai pardavinėja savo gaminius turguje kiekvieną trečiadienio ir šeštadienio rytą.

Menonitai turi ir savo kultūrą iš XVI šimtmečio, gerokai skirtingą nuo dabartinės, tačiau jie nori ją išlaikyti, nepaisant didelių sunkumų.

Rita Rudaitytė

LIETUVIAI PASAULYJE

(Atkelta iš 4-to psl.)

tė balandžio 9 d. Ji yra gimusi prie Antalieptės, gimnaziją lankiusi Kaune, 1942 m. baigusi Kauno medicinos seserų mokyklą. Pokaryje iš V. Vokietijos imigravo į Britaniją, kur dirbo medicinos seserimi ligoninėse ir vaikų darželyje. Už dr. Z. Ivinskio ištekėjo 1957 m. Jų sūnus Kęstutis jau yra įpusėjęs matematikos studijas Bonnos universitete. Jis yra Vokietijos Lietuvių Jaunimo Sąjungos pirmininkas ir VLB tarybos narys. P. Ivinskienė vadovauja Bonn-Koelno lietuvių moterų klubui, yra Lietuvių Moterų Klubų Federacijos Vokietijoje valdybos sekretorė, Lietuvių Kultūros Draugijos iždininkė.

DR. ANTANAS MACEINA, gyvenantis Muensteryje, dėl susilpnėjusios sveikatos negalės dalyvauti jubilėjiniame ateities kongrese Čikagoje. Jis betgi pažadėjo "Draugui" atsiųsti ilgesnį savo rašinį aktualiais dabarties klausimais.

Lenkija

LIETUVIŲ VISUOMENINĖS KULTŪROS DRAUGIJOS rateliai Baltijos pajūryje plečia tarpusavio bendradarbiavimą. Lietuvos nepriklausomybės šventė vasario 15 d. buvo paminėta Sčecine, dalyvaujant Slupsko ir Bydgoščiaus tautiečiams. Dalyvavo apie 40 lietuvių. Jų laukė vaizdinė valstybinio Lietuvos atgimimo istorijos paroda. Tarp jos rodinių buvo Vytauto Didžiojo portretas, Stepono Dariaus ir Stasio Girėno nuotraukos, jiems Pščelnike pastatyto paminklo vaizdai. Šventėje buvo grojamos plokštelės su lietuviška muzika, dainuojamos tautinės lietuvių dainos, vadovaujant Adomui Butrimui. Sčecino ratelis buvo įsteigtas prieš 15 metų ir turėjo 24 narius. Šventės metu įvykusiame susirinkime narių skaičius padidėjo šešiais ir pasiekė 30. Stengiamasi gauti geresnes patalpas ratelio veiklai. Tuo reikalu kreiptasi į miesto savivaldybę. Sčecino ratelis savo posėdyje kovo 15 d. aptarė galimybes kultūrinei veiklai didinti. Ratelio valdyba bus papildyta keliais naujais nariais. Nutarta surengti ekskursiją į Dainavos šalį, Punską ir Seinus.

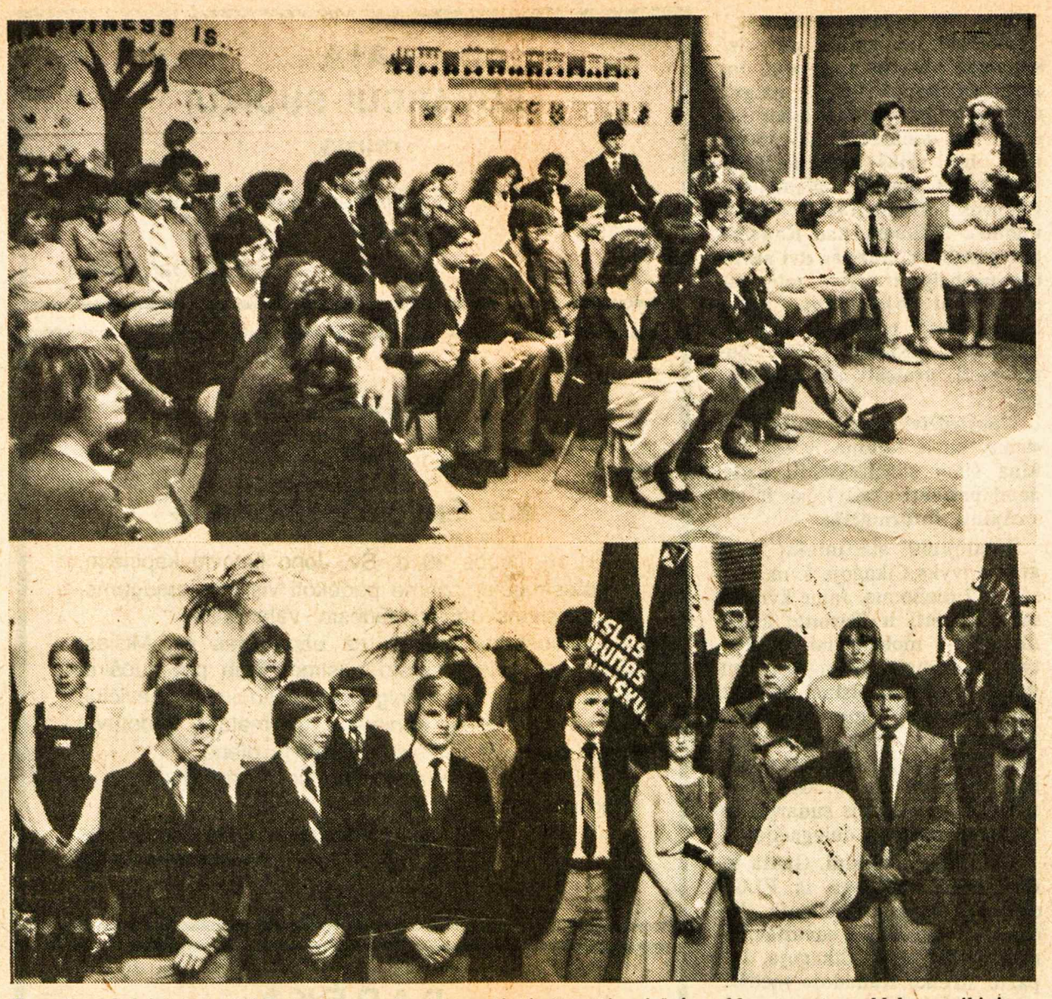

Toronto moksleiviai ateitininkai savo organizacijos metinėje šventėje; viršuje — klauso centro valdybos sveikinimo, skaitomo RITOS RUDAITYTĖS; apačioje — įžodžio iškilmė Prisikėlimo šventovėje Nuotr. V. Čuplinsko

Septintoji vadų konferencija Kanadoje

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Prancūzija. R. Reaganas nuogąstavo, kad tokiu atveju tos dvi valstybės atsidurs perdidelėje sovietinėje įtakoje, kad joms Maskva galės padaryti savanaudiškų spaudimų politinėje srityje. Baigminiame pranešime sovietinis dujotiekis liko nepaminėtas. Jį, matyt, pakeitė įsipareigojimas, kad ekonominė politika, susieta su Rytų ir Vakarų santykiais, neturi pažeisti saugumo reikalų. Prekybiniuose santykiuose su sovietiniu bloku bus laikomasi ligšiolinio atsargumo. Čia vėl nutylimas R. Reagano reikalavimas, kad naujų sutarčių pasirašymas būtų susietas su išankstiniu jas liečiančių žinių pasikeitimu. Nuolaidą Amerikai padarė konferencijos dalyvių įsipareigojimas, kad bus sustiprinti vadų pasitarimai, liečiantys strateginių gaminių ir augštos technologijos pardavimą Sovietų Sąjungai.

P. E. Trudeau propaguota sustiprinta parama neturtingoms šalims atsidūrė paskutinėje vietoje. Šiuo atveju jokių konkrečių įsipareigojimų nepadaryta, tik žadama ir toliau svarstyti šią temą.

Sėkminga pradžia

Prez. R. Reaganui ši konferencija buvo pirmuoju tokio plataus masto tarptautiniu debiutu. Stebėtojų nuomone, jis pilnai pasiekė savo tikslą: nepadarė jokių nuolaidų ekonominėje programoje, išlaikė savo sąjungininkų antisovietines nuotaikas, neįsivėlė į sustiprintą paramą neturtingoms šalims. Daug kam atrodė, kad jis vengs tiesioginių pasitarimų su atskirais vadais opiais klausimais. Jam betgi pavyko išspręsti nesutarimus su kancleriu H. Schmidtu, vyrauti tris dienas trukusioje konferencijoje. Sakoma, kad V. Europos vadai pasigesdavo nuoseklumo ir konkrečių sprendimų pas buvusį prez. J. Carterį. Dabar jie įsitikino, kad prez. R. Reaganas nestokoja plieninio kietumo, kai jo reikia jo įsitikinimams ginti.

Konferencijos kaina

Vadų konferencija Kanados iždui kainavo apie $8 milijonus. Beveik pusė šios sumos buvo išleista Otavą užplūdusiems 2.000 spaudos ir televizijos žurnalistų. Jie nieko nemokėjo už savo maistą, gėrimus, pranešimų įrenginius, laboratorijas, skrydžius malūnsparniais. Tačiau žurnalistų nuotaiką drumstė konferencijos uždarumas, antraeilių jos atstovų riboti ir neoficialūs pranešimai. Vienintelis trumpas susitikimas su posėdžiavusiais vadais įvyko tik konferencijai pasibaigus. Esą dėlto pasauliui perduodamos žinios neturėjo įprastos vertės.

Buvęs politikas P. Hellyeris savo reportaže dienraštyje "The Toronto Sun" šiuo klausimu cituoja CTV televizijos tinklo vyriausio korespondento Otavoje B. Phillips prasitarimą. Pasak jo, tokia konferencija galėjo būti surengta karo laive, kaip darydavo Churchillis ir Rooseveltas. Ten jie būtų galėję turėti draugiškus pasitarimus be žurnalistų armijos, kurie šį kartą nieko esmingesnio nesužinojo ir negalėjo pranešti pasauliui.

V. Kst.

Mintimi ir širdimi...

(Atkelta iš 2-ro psl.)

Rasinėms ir politinėms riaušėms siaučiant, beveik visuose didesniuose miestuose, kur deginami namai ištisais blokais, krautuvės apvagiamos, vyksta muštynės tarp juodųjų ir baltųjų, — pradedama jausti baimė ir lietuviškoje veikloje — žmonės bijo išeiti vakarais, todėl ir neatsilanko į lietuviškus parengimus.

Lietuviškos vestuvės

Liepos 4 d. Londono lietuvių Šv. Kazimiero šventovėje kun. dr. Jonas Sakevičius, MIC, atliko apeigas jungtuvių Jono Parulio ir Suzanos Šemetaitės. Lietuviškoji Londono parapija senokai bematė tokias iškilmingas lietuviškas vestuves. Abu jaunieji yra jau antros kartos lietuviai, šoka tautinius šokius "Žaibo" grupėje, abu dalyvauja lietuviškos parapijos veikloje.

Vestuvinė puota įvyko Londono sporto ir socialinio klubo salėje, dalyvavo per 150 žmonių. Buvo suvažiavusių ir iš toliau — Antanas ir Marija Garkūnai iš Kanados, Jonas ir Julija Kaledauskai iš JAV-ių.

Po vestuvių pietų klubo salėje vyko vestuviniai šokiai, o gaidžiams užgiedojus, jaunieji atsisveikino su svečiais ir išvyko povestuvinėn kelionėn.

SKAITYTOJAI PASISAKO

NESUTARIMAI

A. Vilčinskas "TŽ" 23 nr. išspausdintame laiške reiškia nepasitenkinimą, kad DBLS suvažiavimo aprašyme paminėjau, kas buvo pasakyta apie "Lynes".

Lietuvių priežodis sako: žodžio iš dainos neišmesi. Kai DBLS suvažiavime buvo iškeltas "Lynes" tendencijos klausimas (kėlė net keli dalyviai), tai aprašyme jį ir paminėjau, nenutylėjau. Jeigu A. Vilčinskas suvažiavime būtų ką nors pasakęs dėl tokio priekaišto, tai ir jo mintis būčiau pakartojęs. Bet jis tada tylėjo.

Apie tendencingąjį straipsnį suvažiavime buvo pasakyta, kad jis su parašu buvo pasiųstas "Europos Lietuviui", bet redaktorius Juozas Vilčinskas jį grąžino.

Kartu su Aleksu Vilčinsku apgailestauju, kad D. Britanijos lietuviuose taip puoselėjama prolenkiška laikysena. Jeigu vadovaujantieji atsisakytų tokių tendencijų, tai joms puoselėti skirtą energiją, būtų galima panaudoti ten, kur ji labiausiai reikalinga. Abu DBLS suvažiavimai parodė, kad žmonės yra pasipiktinę tokių vadovų užsispyrimu ir net leidimu per lietuvišką laikraštį skleisti tokią laikyseną.

Savo pozicijoms sustiprinti į DBLS antrąjį nepaprastą suvažiavimą Nottinghame "Europos Lietuvio" redakcinės komisijos nario buvo atvežta L o n d o n e sufalsifikuota sovietinė "Šluota" pagąsdinti lietuvius šnipais ir atsikeršyti už lenkiškų federalistų politikos iškėlimą.

Stasys Kasparas

VILNIUS — LIETUVOS ŠIRDIS

Mūsų sostinė Vilnius buvo, yra ir bus mūsų tautos širdis. Bet mes žinome, kad lenkai vėl norės atimti mūsų sostinę, kaip buvo praeityje. Ir gudai šiandien taip pat laiko Vilnių savo tautos nuosavybe. Dėl Vilniaus miesto ir krašto mūsų tauta turės sudėti nemažai aukų, kad jis liktų mūsų sostine ir tautos širdimi.

Lietuvių tauta šiandien (kalbu apie jaunąją ir vidurinę kartą) okupuotoje Lietuvoje nesupranta, kodėl Vilnius yra lietuvių tautos širdis.

Manau yra būdų ir priemonių, kad literatūra apie Vilnių iš laisvo pasaulio pasiektų okupuotą Lietuvą. Šiandien nedaugelis lietuvių okupuotoje Lietuvoje supranta, kodėl Vilnius yra mūsų tautos širdis.

Vilniuje — Gedimino kalnas, katedra ir Trijų kryžių kalnas. Tai trejybė, kuri kalba apie Lietuvos praeitį ir ateitį. Su šia trejybe surišta dvasinė tautos stiprybė. Gedimino pilis ir Geležinis Vilkas simbolizuoja buvusią ir būsimą tautos garbę. Katedra — simbolis stiprybės mūsų tautos tikėjimo dabartiniu metu ir praeityje. Toje katedroje lietuvis pasijunta, kas jis iš tikrųjų buvo ir kas jis yra. Joje taip vaizdingai mato jis savo tautos istoriją, kuri yra neatskiriama nuo mūsų tautos tikėjimo. Ten vaizduotė nukelia lietuvio sielą į garbingus tautos laikus.

Trijų kryžių kalnas primena sunkų mūsų tautos kelią ir dvasines kančias.

Ką lietuvis mato šiandieną, būda mas Vilniuje?

Trijų kryžių kalne trys kyržiai susprogdinti. Gedimino pilies kalnas ir pilis išniekinta — plevėsuoja sovietinė vėliava. Prie kalno pastatyta Puškino statula. Ką bendra turi Puškinas su mūsų tautos praeitimi? Absoliučiai nieko. Katedra paversta paveikslų galerija. Statulos, kurios puošė katedros stogą, sudaužytos. Iš lietuvių atimta didžiulė dvasinė vertė. Lietuvis negali katedroje melstis ir pasijusti lietuviu.

Mūsų tautos istorikai užsienyje turėtų atkreipti ypatingą dėmesį ir rašyti apie Vilnių. Jų raštai turėtų pasiekti okupuotą Lietuvą.

Vidimantas Valatka

ŠYPSENOS

Parinko Pr. Alš.

Teisme

Kaltinamasis: Pats Dievas gali paliūdyti, kad aš nekaltas.

Teisėjas: Gaila. Liudininkų apklausinėjimas jau baigtas.

• Geriau pačiam muštis į krūtinę, negu nuo kitų gauti per sprandą.

Žmogus visus pralenkia

— Šuo gali padaryti kiaulystę, kiaulė — šunybę, o žmogus — ir kiaulystę, ir šunybę. . .

Kur Alpės?

— Tėte, kur yra Alpės?

— Paklausk mamą. Ji visuomet perkilnoja daiktus iš vienos vietos į kitą.

Eilės ir prekės

Sovietų Rusijos mieste stovi prie krautuvės eilė žmonių. Prišokęs prie vieno stovinčio pilietis klausia:

— Ką čia galima gauti?

— Jeigu stosi priekyje visų, gausi į nosį, jeigu atsistosi užpakalyje visų, gausi venų išsiplėtimą, — paaiškino užklaustasis.

Mechanikai ir psichiatrai

Skaitytojas rašo dienraščio patarimų skyriaus v e d ė j a i: "Brangioji Abby, Man rodosi, kad Beverly Hills, Calif., yra daugiau psichiatrų nei vamzdžių taisytojų. Bet ar tai gali būti? Jei tiesa, tai kodėl?" Pasirašė Smalsuolė. Abby atsakė: "Tai tiesa. Mat, jų praustuvės yra tvarkoj, bet jų galvos užkimštos."

Pamišimo ženklai

Šiandieniniame pasaulyje reiškiasi pamišimo ženklai, — dėsto senukas.

— Kodėl taip galvoji? — teiraujasi pašnekovas.

— Afrikoje visi nori vaikščioti apsirengę, o Amerikoje nuogi.

Parinko Pr. Alš.

OPTOMETRISTAS
Dr. S. Brogowski
412 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ontario
(prie Howard Park Ave.)
Kabineto telefonas
531-4251
Pacientai priimami susitarus telefonu

Turner & Porter laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave.,
Toronto, Ontario
Tel. 533-7954
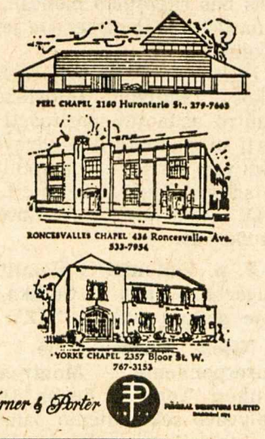
PEEL CHAPEL 2160 Hurontario St., 279-7660
RONCESVALLES CHAPEL 436 Roncesvalles Ave. 533-7954
YORKE CHAPEL 2357 Bloor St. W. 767-3153
Turner & Porter

Advokatas PETRAS K. ŠIMONĖLIS,
B.A. M.L.S. LL.B
3031 Bloor St. W., Suite 200
prie Royal York
Toronto, Ontario
M8X 1C5
Telefonai:
įstaigos (416) 231-4138
namų 249-2637

ED. KONDRATAS, siuvėjas
1113 Dundas St. W., Toronto, Ont. M6J 1W9
Tel. 533-5454

Advokatas ALGIS S. PACEVIČIUS,
B.Sc., LL.B.
2299 Dundas St. W., Suite 303
Toronto, Ontario
M6R 1X7
(Kampas Bloor ir Dundas St.)
Telefonai:
namų 233-0303
įstaigos (416) 537-2643

FRANK BARAUSKAS LTD., REALTOR
3828 BLOOR ST. W., ISLINGTON, ONTARIO M9B 1K8
• NAMAI • ŪKIAI • ŽEMĖ
TONY GENYS 231-2839
PAUL KOLYČIUS 789-1545
VACYS ŽIŽYS 232-1990
Įstaigos (416) 233-3323

1981 metų ekskursijos į VILNIŲ
Rugsėjo 1 išparduota
Rugsėjo 30 dar yra vietų
Ekskursijos 8 dienų Kaina – $1,365.00. Galima sutvarkyti ir dviem savaitėm, jei norima aplankyti ir kitus Europos miestus.
Smulkesnių žinių teirautis žemiau nurodytu V. BAČĖNO adresu ir telefonu.

W. G. DRESHER REAL ESTATE REALTOR
DRESHER-BARAUSKAS INSURANCE AGENCY LTD.
233-3334 – 231-2661 – 231-6226
3830 B Bloor Street West • Islington, Ontario M9B 1K8
Lietuvių kalba patarnauja — V. DREŠERIS ir A. MIKŠIENĖ
Darbo valandos: 9 v.r. - 7 v.v., šeštadieniais - 9 v.r.-12 v.p.p,
Narys "Better Business" Biuro

DRAUDA
BALIO MASKELIŪNO INSURANCE AGENCY LTD.
Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

V. BAČĖNAS
All Seasons Travel, B.D.
Registration No. 0009239
1551 Bloor Street West,
TORONTO, ONTARIO M6P 1A5
Visais kelionių reikalais kreiptis:
V. BAČĖNAS
tel. 533-3531
nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

INSURANCE
★ Namų — Gyvybės
★ Automobilių
★ Komerciniai
533-1121 Walter Dauginis 822-8480
Insurance Agency Ltd.
1613 Bloor Street West • Toronto • Ontario

TORONTO ONT

Anapilio žinios

— Klebonas kun. J. Staškus, kapelionavęs vieną savaitę Dainavos stovykloje ir dvi savaites — Neringos, grįžo į savo parapiją ir tvarko įvairius jos reikalus.

— Vasaros metu daug kas iš JAV-bių ir kitų kraštų bei Kanados miestų aplanko lietuvių kapines Mississaugoje ir Lietuvos Kankinių šventovę, kur randa unikumą visame pasaulyje, būtent, Lietuvos kankinių vitražus — arkiv. T. Matulionio, arkiv. M. Reinio, vysk. V. Borisevičiaus, prof. Pr. Dovydaičio, nežinomos kankinės. Vitražų autorius — dail. Elskus.

— Lietuvių kapinių tvarkymui aukojo $100: B. Lastauskas, J. Čegys, St. Dalius iš Hamiltono, K.J. Grigaitis; $50: O. ir J. Ražauskai, P. Vaitonis iš Hamiltono, B. Genčius (ne $40, kaip per klaidą buvo paskelbta "TŽ" 29 nr.).

— Mišios rugpjūčio 2, sekmadienį, 10 v. r. — už a.a. Baikauskų šeimos mirusius, 11 v. r. — už a.a. Šliaužį; Wasagoje 9.30 v. r. — už a.a. Stasį Jonaitį, 10.15 v. r. — už a.a. Leokadiją Navakauskienę.

— Praėjusį savaitgalį pakrikštyti: Justinas Petras Šimonėlis, Mykolas Jonas Rovas ir Kristupas Pranas Antanas Patafio.

— Kun. dr. P. Gaida yra išvykęs dviem savaitėm atostogų.

— Nuoširdi padėka kun. dr. J. Gutauskui, talkinusiam sekmadieniais Londone. Taipgi dėkojame Prisikėlimo parapijos kunigams, kurie visą šios vasaros sezoną laiko pamaldas Wasagoje.

— Į Londoną atostogų atvyko kun. dr. V. Skilandžiūnas iš Otavos. Ateinančius du sekmadienius jis pamaldas laikys Londono parapijoje.

PADĖKA

Šių metų birželio 21 dieną Lietuvos Kankinių parapijos salėje buvo suruošta mums 25-rių metų vedybinio gyvenimo — sidabrinės sukakties iškilmė.

Nuoširdi padėka mano (Irenos) mamytei už parodytą tuo reikalu iniciatyvą, parapijos choristėms bei choristams, parėmusiems šią iniciatyvą, tėveliams, chorui bei svečiams už paruošimą maisto ir gėrimų, p. A. Vitkienei už įdomų pobūvio pravedimą, kunigui dr. Pr. Gaidai už dalyvavimą pobūvyje ir prasmingą sveikinimą. Taip pat dėkojame savo sūnui Steven už jo sveikinimą angliškai ir lietuviškai, visiems kitiems, sveikinusiems žodžiu, taip pat nedalyvavusiems pobūvyje, bet prisidėjusiems prie dovanos ir parodžiusiems savo nuoširdumą. Ypatinga padėka p. Gudelienei už gėles ir p. A. Kazlauskienei už nuotraukas.

Jūsų parodyto nuoširdumo niekad neužmiršime.

Ron ir Irena (Elijošiūtė) Cox

Dr. Jonas Baltrušaitis, gyvenantis North Bay, Ont., šiuo metu serga ligoninėje. Jam liepos 20 d. padaryta vidurių operacija. Toje vietovėje jis jau senokai gyvena ir dirbo kaip viso distrikto plaučių ligų specialistas bei atitinkamų įstaigų inspektorius. Prieš mėnesį laiko yra išėjęs į pensiją.

FOTOGRAFAS.
Darau nuotraukas įvairiom progom. Skambinkite — JAUNIUS BAKEVIČIUS po 5 v.v. telefonu 231-6253 Toronte.

WASAGA BEACH — SPRINGHURST BEACH, prie vandens, parduodamas vasarnamis — penkių miegamųjų; yra elektrinis šildymas ir židinys, pritaikytas žiemai. Kaina $69,900. Mortgičius 12.5%. Skambinti Toronte tel. 742-1666, vakarais 239-8905.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti 769-5024, Toronte.

B. NAUJALIO NATŪRALAUS GYDYMO įstaiga Toronte veikia jau 19 metų. Ji priima pacientus ir toliau. Iškaba nuimta saugumo sumetimais, vengiant nesąžiningų praeivių. Tel. 533-8008.

K. CIBAS atlieka visus staliaus darbus, taiso senus ir stato naujus namus už prieinamą kainą. Skambinti 534-3882 Toronte.

LIETUVIŠKA gėlių krautuvė
savininkė V. SIMINKEVIČIENĖ. Įvairiomis progomis skambinti į "Petals Florist" tel. 769-5009, vakarais tel. 763-6256. Adresas: 710 Annette St., Toronto, Ont., vienas blokas į rytus nuo Jane St. Pristatymas į ligonines, laidotuvių namus ir t.t. Savininkė yra prityrusi vestuvinių gėlių tvarkymo srityje.

CANDLELIGHT CATERERS
SAVININKAI J. S. BUBULIAI
Baliai, vestuvės, sužadėtuvės, parengimai namuose ir įstaigose. Skambinti pirmadieniais, antradieniais, trečiadieniais ir vakarais po 9 v.v. tel. 667-8280 arba 667-8260 Toronte.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Tuoktis ruošiasi Marius Rusinas su Rūta Urbonaite.

— Maldininkų kelionė į Kanados Kankinių šventovę Midlande įvyks rugpjūčio 9, sekmadienį. Autobusas iš parapijos kiemo išvyks 11 v. r. ir sugrįš apie 6 v. v. Norintieji vykti autobusu prašomi skambinti į kleboniją. Kaina — $9.

— Šis sekmadienis, rugpjūčio 2, pirmasis mėnesio. Daroma antroji rinkliava parapijos skoloms mokėti.

— Vasaros metu mūsų šventovėje vakarinės Mišios — 8.30 v. v.

— Ekskursija į Šv. Žemę, Romą ir Asyžių rugsėjo 13-26 d. d. įvyks kaip numatyta. Dar yra vietų. Jei kas norėtų prisidėti, prašom skambinti į parapijos raštinę.

— Porciunkulės atlaidai ir Angelų Karalienės šventė — šį sekmadienį, rugpjūčio 2. Kiekvienas, aplankęs šventovę, sukalbėjęs "Tėve mūsų" ir "Tikiu Dievą Tėvą" popiežiaus intencija, gali pelnyti visuotinius atlaidus už save ar už sielas skaistykloje. Taipgi turi būti atlikta išpažintis ir priimta Komunija. Tie atlaidai prasideda nuo šeštadienio 12 v. dienos ir truks iki sekmadienio 12 v. nakties.

— Kun. Placidas Barius, OFM, buvęs ilgametis Prisikėlimo parapijos klebonas, praeitą savaitę svečiavosi Toronte.

— Ateitininkų stovykla, kuri vyksta šiuo metu, baigsis rugpjūčio 1, šeštadienį.

— Streiko metu "Tėviškės Žiburius" skaitytojai gali pasiimti šventovės prieangyje arba knygų kioske.

— Pranciškonų stovyklavietėje N. Wasagoje sekmadieniais Mišios laikomos 11.30 v. r.

— Rugpjūčio 7 d. yra pirmas mėnesio penktadienis. Bus Šventoji Valanda su Švenčiausio adoracija 7 v. v. ir Mišios 7.30 v. v.

— Parapijai aukojo A. Sudikienė $100 savo vyro a. a. Edvardo Sudiko atminimui.

— Mišios sekmadienį 8 v. už Vladą ir Veroniką Juškevičius, užpr. S. Derviniené, 9 v. už Ireną Jurkienę, užpr. V.O. Beresnevičiai, 10 v. tretininkų intencija, užpr. valdyba, 11.30 už parapiją, 8.30 v.v. už Kybartų šeimos mirusius, užpr. E. Jaškuvienė.

Buvęs ilgametis Toronto Prisikėlimo parapijos klebonas kun. Placidas Barius, OFM, praleidęs atostogas Kanados vakaruose, kelias dienas viešėjo Toronte ir liepos 24 d. išvyko į Brooklyną, kur darbuojasi lietuvių sielovadoje ir spaudos srityje.

Kanados Lietuvių Dienos įvyks spalio 10-11 d.d. Toronte. Atostogų metu pasiruošimai joms yra sustoję, bet KLD leidinio redaktorius inž. J. V. Danys, KLB krašto valdybos vicepirmininkas, intensyviai dirba, rinkdamas bei redaguodamas leidinio medžiagą. Iš Otavos buvo atvykęs į Torontą ir "TŽ" spaustuvėje paliko pluoštą rankraščių, skirtų KLD leidiniui. Techniškame darbe jam talkins Rūta Šiūlytė, gyvenanti Otavoje ir dirbanti žurnalistikos srityje.

Svečiai. Anapilį ir "T. Žiburius" aplankė jų skaitytojai: p. p. Gustainiai iš Barrie, Ont. (anksčiau gyvenę Sault Ste. Marie), L. ir S. Barčaičiai, Pr. ir J. Jasys iš JAV.

Juozas ir Stefanija Domeikos iš Brantfordo, Ont., lydimi J. Pleinio, lankėsi "T. Žiburiuose". J. Domeika jau yra pensininkas; kurį laiką sirgo, turėjo operaciją, bet dabar jaučiasi gerai — skaito lietuvišką spaudą ir joje bendradarbiauja. Lankymosi proga paaukojo "TŽ" $25.

ŠIS "TĖVIŠKĖS ŽIBURIŲ" NUMERIS yra paskutinis prieš šių metų vasaros atostogas. Jos prasidės liepos 30 ir baigsis rugpjūčio 11 d. Tuo laiku nedirbs nei redakcija, nei spaustuvė, bet veiks administracija įprastomis darbo valandomis, išskyrus šeštadienius ir sekmadienius. Tikimasi, kad Kanados pašto streikas per tas dvi savaites pasibaigs ir "TŽ" galės pasiekti skaitytojus normaliu keliu. Jei betgi minėtasis streikas dar nebus pasibaigęs, "TŽ" bus priversti pratęsti savo atostogas.

Nuoširdžiai dėkojame visiems, kurie talkino ir tebetalkina šiam savaitraščiui, padėdami pasiekti skaitytojus ir apsirūpinti informacija.

Jubilėjinis ateitininkų kongresas įvyks Čikagoje š. m. rugsėjo 4-7 dienomis. Jame kviečiami dalyvauti ir Toronto ateitininkai — moksleiviai, studentai, sendraugiai. Kongreso rengėjai prašo nedelsiant išrinkti savo atstovus ir apie tai pranešti centrams. Ketinantieji dalyvauti kongrese torontiečiai prašomi pranešti dr. O. Gustainienei. Tai palengvins sudaryti torontiškių atstovų delegaciją.

Gydytojų dėmesiui. Gauta informacinė medžiaga iš PLGD centro valdybos Čikagoje, liečianti visuotinį suvažiavimą rugsėjo 5-6 d. d. Čikagoje. Dėl pašto streiko Kanadoje medžiaga bus įdėta į nevardinius mūsų Draugijos vokus ir palikta Lietuvių Namų raštinėje. Prašome ją atsiimti ir paskubėti su registracija viešbutyje, nes ji turi būti baigta rugpjūčio 4 d. Taigi reikės registruotis telefonu. Gerai būtų, kad kolegos vienas kitą painformuotų apie šį reikalą. **KLGD**

Telefonu iš Los Angeles gauta žinia apie San Francisco mieste liepos 19 d. surengtą demonstraciją prie Sov. Sąjungos konsulato Pavergtų Tautų Savaitės proga. Demonstraciją surengė ir jai vadovavo Amerikos Lietuvių Informacijos Centras, įsteigtas Los Angeles mieste. Dalyvavo apie 200 asmenų įvairių tautybių, įskaitant kubiečius, afganistaniečius ir kitus sovietų pavergtų tautų atstovus. Didžiąją demonstrantų dalį sudarė lietuviai, kurie ta proga kėlė ir sovietų kalinamo prof. Vyt. Skuodžio atvejį. Demonstracija buvo nufilmuota, rodyta per televiziją, o informacijos apie ją paskelbtos radijo programose ir spaudoje, kaip "Los Angeles Times", "Valley News", "San Francisco Chronicle", "Herald Examiner" ir kt.

Už kiaušinių mėtymą į sovietų konsulato langus buvo suimti — Sigitas Novockis (jo teismas bus rugpjūčio mėnesį), Regina Oslavas ir sūnus (jie jau išteisinti).

PLB ir JAV LB pritarė Amerikos Lietuvių Informacijos Centro užmojui pasirašyti sutartį su Hannaford bendrove atlikti tam tikrus darbus politinėje srityje. Tam reikalui PLB ir JAV LB valdybos atsiuntė po $1000. **Mt.**

P. p. Vaitoniai iš Hamiltono, pagerbdami a. a. E. Sudiką, vietoje gėlių paaukojo "TŽ" $10.

Nijolė Bagdžiūnienė, "TŽ" korespondentė Montrealyje, lankėsi Toronte liepos 19 d., dalyvavo sekmadienio pamaldose Anapilyje, apžiūrėjo "TŽ" spaustuvę bei kitas patalpas ir parvežė montrealiečiams "T. Žiburių".

TORONTO MIESTAS
ATMATŲ IŠVEŽIMO
TVARKARAŠTIS

1981 m. rugpjūčio 3, pirmadienį — valstybinė šventė

1981 m. rugpjūčio 3, pirmadienį, nebus atmatų išvežimo.
Pirmadienio atmatų išvežimas bus atliktas antradienį, o antradienio — trečiadienį.
Rugpjūčio 5, trečiadienį, nebus išvežami laikraščiai ir sunkūs daiktai, kaip šaldytuvai, baldai, medžio gabalai, šepečiai ir pan.
Palaikykite laikraščius ir sunkius daiktus išvežimui rugpjūčio 12, trečiadieniui.

PASTABA. Toronte yra 19 stiklinių ir metalinių šukių perdirbimo sandėlių. Smulkesnių informacijų teirautis telefonu 367-7742.

R. M. BREMNER, P. Eng., F.I.C.E.
Toronto miesto viešųjų darbų viršininkas

A†A
EDVARDUI SUDIKUI
mirus,

žmoną ADELĘ, gimines bei artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime —

E. K. Galiauskai

PADĖKA

Palaidoję mylimą motiną

a.a. Emiliją Beinorienę

1981 m. liepos 20 d. Šv. Jono lietuvių kapinėse, Mississaugoje, norime padėkoti visiems draugams, padėjusiems mūsų liūdesio valandose.

Nuoširdus ačiū už užprašytas šv. Mišias, atsiųstas gėles, karsto nešimą. Taip pat nuoširdi padėka klebonui kunigui Augustinui Simanavičiui, OFM, ir visiems kunigams už maldas laidotuvių namuose ir šv. Mišias laidotuvių dieną.

Dėkojame visiems, kuo nors prisidėjusiems ir pagerbusiems velionę.

Nuliūdę — *duktė Elma Krupa*
žentas Mike Krupa

PADĖKA

Didžiąją gyvenimo dalį praleidusi kentėdama sąnarių skausmus ir pastaruoju laiku nepagydomos vėžio ligos iškankinta, šių metų gegužės 20 d. mirė mano miela žmona

Sofija Kusinskienė.

Reiškiame nuoširdžią padėką visiems, kurie vienokiu ar kitokiu būdu dalyvavo paskutinėje jos gyvenimo kelionėje.

Dėkojame: gerb. kun. A. Sabui už sukalbėjimą Rožinio laidotuvių namuose ir gedulingas pamaldas Kristaus Karaliaus šventovėje; poniai Danguolei Rotkienei už vargonavimą ir gražų giedojimą šv. Mišių metu; gerb. kun. J. Staškui už pasitikimą Šv. Jono kapinėse ir paskutines maldas, palydint a.a. Sofiją į amžino poilsio vietą; karsto nešėjams — J. Bataičiui, St. Krivickui, J. Paulaičiui, P. Juteliui, A. Juozapavičiui, St. Tolvaišai ir J. Puteriui; Kazimierui Dauniui už taip jautriai pasakytą atsisveikinimo žodį, kuris nevienam išspaudė ašarą; mieliems sudburiškiams, kurie surado laiko ir palydėjo velionę į šias gražias lietuvių kapines Mississaugoje.

Taip pat dėkojame visiems draugams iš Toronto ir Hamiltono, kurie taip gausiai dalyvavo laidotuvėse. Dėkojame už šv. Mišių aukas, įteiktas laidotuvių namuos, Sudburyje ir Anapilio salėje vakarienės metu; už gėles bei vainikus ir pareikštą užuojautą žodžiu, raštu, per spaudą.

Be galo esame dėkingi savo bičiuliams Petrui Stuokai ir Juozui Staniui Hamiltone, kurie padarė laikiną paminklą — medinį kryželį, atvežė ir paženklino mirusios kapą. Negaliu nepaminėti Bronės Stanienės ir Anelės Puterienės, kurios, dar velionei būnant vienoje Toronto ligoninių, dažnai ją lankė, guodė skausmuose ir stiprino moraliai.

Visiems nuoširdžiausias ačiū!

Nuliūdę: vyras Aleksas, sūnus Algis su šeima, dukros Dana ir Rita

Sudbury, Ont.

Toronto Lietuvių Namų Vyrų Būrelio rengiama

STOVYKLA WASAGOJE

įvyks **š.m. rugpjūčio 2-15 dienomis.**

Veiks virtuvė. Kreiptis į raštinę **tel. 532-3311**

Rugpjūčio 2, sekmadienį, ***rengiama šauni***

GEGUŽINĖ

Pradžia 1 v. p. p.
Bus turtinga loterija.
Vaisvandenių ir ledų gausite vietoje. Veiks užkandžių bufetas. Įėjimas — laisva auka. Iki pasimatymo! ***Lietuvių Namų Vyrai***

"ARO" PLOKŠTELĖS VAJUS

GARBĖS MECENATAS:

$300: Toronto Lietuvių Namai ($250 kovo 5 d.)

NAUJI MECENATAI:

$100: Vilma ir Kazys Gapučiai, Aldona ir Jonas Norkai (Hamilton), Antanas Rasčius, Danutė Stošius (Trenton), A. Žilėnas.

Iš viso iki 1981 m. liepos 23 d. surinkta $8,813.45

(Platesni aprašymai — "TŽ" gegužės 28, birželio 11 ir liepos 2 d.)

Mecenatai gaus nemokamai plokštelę, jų pavardės bus įrašytos į plokštelės viršelį. Jie bus pakviesti į "ARO" plokštelės sutiktuvių koncertą ir dail. Algmino meno parodą š.m. spalio 24 ir 25 d.d. Toronte.

Aukas galima įteikti "ARO" dirigentui sol. V. Verikaičiui, valdybos nariams, choristams arba iždi. T. Stanuliui, 81 Norseman St., Etobicoke, Ont. M8Z 2P7, tel (416)231-4937. Aukas galima įnešti į "ARO" sąskaitą 6716 nr. "Paramoje" arba sąsk. 4060 nr. Prisikėlimo banke.

Toronto Lietuvių Vyrų Choro "Aras" valdyba

Pažanga lietuvių kapinėse

Toronto lietuvių kapinių reikalai, kai juos perėmė tvarkyti nauja administracija, žymiai pagerėjo: jos aptvertos nauja augšta tvora, išlyginti duobėti keliai (nors dar labai dulkini), nukastas apvalusis koplyčios pylimas ir jo vietoje žalia velėna ištiesta pieva. Visa atrodo daug tvarkingiau ir gražiau. Beveik kiekvieną dieną nuvykęs į kapus išvysti vieną ar du vyrus pjaunančius žolę, laistančius pievą ar ką kitą darančius. Nemanykite, kad jiems kas už tai atlygina. Ne, jie dirba nemokamai. Tai anapiliečiai, pasišventę kilniam darbui. Ogi administracijoje yra ir daugiau pareigūnų, kurie dažnai yra atlyginami negeru žodžiu ir nemaloniomis pastabomis. Tai negerai — jie yra verti kapų savininkų pagarbos ir padėkos.

Žinoma, per trumpą laiką visų reikalų nepatenkinsi. Betgi į kaiką šiek tiek skubėliau reiktų atkreipti dėmesį:

1. Pirmiausia kapinėse permažai yra vandentiekio čiaupų. Didesniam kiekiui lankytojų susirinkus, reikia ilgai laukti, kol gali savųjų kapus palaistyti. Kibirais ar laistytuvais, kaip kartais administracijos pareigūnų yra pasiūloma, galima palaistyti tik gėles, bet ne kelis kaimyninius kapus, kaip dažnai yra daroma.

2. Laistydami nuošalią kapų pievą, administracijos pareigūnai užima didžiąją dalį čiaupų, visas ilgąsias žarnas ("šliaukas") beveik visam pusdieniui. Tad anksčiau atvykę kapų lankytojai turi laukti kelias valandas. Reiktų paskirstyti laiką dienomis, kuriomis naudojasi kapų lankytojai ir kuriomis kapinių prižiūrėtojai. Siūlau: kapų lankytojams užleisti visą šeštadienį, penktadienio popietę ir visą trečiadienį.

3. Beveik visą laiką žarnos "šliaukos" užlaikomos netvarkingai: suraizgytos, sumazgytos, paliktos pertiestos skersai kelią, automobilių suvažinėtos ir dėlto sulaužytos. Situo atžvilgiu nusikaltėliai yra kapų lankytojai. Labai neįprastai skamba mūsų laistymo priemonių vadinimas svetimžodžiais. Vadinkime jas lietuviškais vardais: "šliauką" ar "paipę" — žarna, vandenteke ar laistykle, "sprinklerį" — purkštuku, "kraną" — čiaupu.

4. Kapinių pakrūmėse primesta šiukšlių, yra daug neapravėtų kapų, neapgrėbtų plotelių, nuvytusių gėlių, netvarkingai pasodintų medžių ir pan. Aplamai, kapinėse medžių permažai. Tvarkingai pasodinti medžiai yra didelis kapų papuošalas. Dėlto taip pat reikia kaltinti kaikuriuos kapų savininkus. Netinka nuo savo kapo surinktas šiukšles numesti pakrūmėn, patvorin ar net netoli svetimo kapo. Betgi dažnai taip atsitinka dėlto, kad kapinėse yra tik viena šiukšlių dėžė, kuri pastatyta tame kapinių gale, kur mažiausia kapų, ir kito galo kapų lankytojams toloka ją pasiekti. Reikia daugiau, nors ir mažesnių, šiukšlių dėžių.

5. Kapinių koplyčia reikalinga naujo patvarkymo.

6. Žinoma, visokių užmojų ir idėjų įvykdymui reikia laiko ir lėšų. Betgi, viską vykdant palaipsniui, visos problemos išsisprendžia. Mūsų žmonės kapinių atžvilgiu pasirodė labai jautrūs. Jie trumpu laiku suaukojo stambią sumą pinigų, o kapinių administracija jų neapvylė. Jie bus duosnūs ir toliau, kai tik tvarkdariai nurodys, kokį patvarkymą kapinėse jie dar užsimoję padaryti. Šia proga gal net reiktų kapų turėtojams pasiūlyti apsidėti atitinkamu mokesčiu, už kurio dalį būtų galima bent vasaros laikotarpiui pasamdyti sargą, galintį atlikti kaikurias pareigas.

7. Mūsų kapinių patvarkymui, jų pagražinimui, švaros palaikymui ir kaikuriems kitiems darbams į pagalbą turėtų ateiti organizacijų ir mokyklos jaunimas. Čia būtų labai gera proga užsirišti gana stambų mazgą ant savo kaklaraiščių mūsų skautams. Jokiu būdu nuo jų neturėtų atsilikti ir ateitininkai. Ogi net ir pensininkams čia būtų gera proga pajudėti ir savo raumenis atgaivinti. Šitaip mūsų kapinės taptų mirusiųjų miesto muzėjumi, o gyvųjų — reprezentaciniu centru.

8. Idant užmojai taptų gausesni, įvairesni ir sėkmingesni, kapinių administracijai derėtų į savo tarpą pasikviesti ir keletą kapų turėtojų, ypač jaunesnio amžiaus. Taip pat, prašant jaunimo ir kitų organizacijų pagalbos, būtų visiškai suprantama, kad ir jų atstovai administracijos pasitarimuose galėtų dalyvauti.

Manau, kad kapinių tvarkytojų tarpe labai svarbų vaidmenį atlieka meno komisija, jeigu tokia yra. Jos pareiga yra atsakinga ir prasminga. Ji turėtų tapti patariamuoju balsu visiems paminklų statytojams. Mūsų kapinėse esama gana brangių paminklų, bet iš jų kaikuriems trūksta meninių ar kitokių motyvų. Su šia komisija turėtų sueiti į sąlytį kiekvienas paminklo statytojas ir gauti naudingų patarimų. Juk net ir asmeniniai įrašai dažnai yra labai banalūs, o patys mirusieji yra įvardinti šablonišku raidynu, kartais taip stambiu bei netvarkingai sugrupuotu, kad jis pakenkia net paminklo meniškumui. Jei tokios komisijos nėra, tai ją reiktų suorganizuoti iš kompetentingų asmenų.

A. Kalnius

• Supažindinkite savo draugus su "TĖVIŠKĖS ŽIBURIAIS" — atsiųskite dar jų neskaitančių adresus. Jie gaus keletą numerių nemokamai.

LITAS **MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA**

1465 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:		DUODA PASKOLAS:
Terminuotus vienerių metų indėlius	15.5%	Nekilnojamo turto
Uždarus terminuotus vienerių metų indėlius	16.5%	Asmenines ir prekybines
Specialias taupomąsias sąskaitas	14%	Paskolas mirties atveju apdraustos iki $10,000
Taupomąsias sąskaitas su drauda iki $2,000	11%	
Čekių sąskaitas	6%	

KONFIDENCIALUS IR GREITAS PATARNAVIMAS
ČEKIAI IR VISI KITI PATARNAVIMAI NEMOKAMAI

KASOS VALANDOS

1465 DeSeve		3907 A Rosemont
Pirm., Antr., Treč.	9 — 3	
Ketvirtadieniais	12 — 8	6 — 8
Penktadieniais	12 — 6	12 — 6

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS
C. I. B.
GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.